

- interactief

CD-I

VIDEO CD

CD-ROM

INTERNET

DVD

L'affaire MORLOV

DVD - WONDERTJE VAN TECHNIEK

GAMES - HOE ZE WORDEN GEBOREN

SURF - MUZIEKFESTIVALS

DIGITALISED SPEECH IN ENGLISH

VOIX DIGITALISÉES EN FRANÇAIS

**FULL
MOTION
VIDEO**

PARIS MOORDSTAD

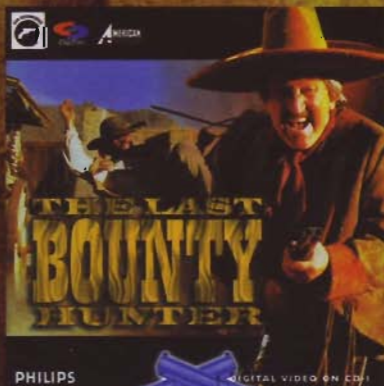
CD-i

THE LAST BOUNTY HUNTER

HEB JIJ LEF GENOEG?

Peacekeeper gun aanbevolen
Goed voor vele uren spelplezier

Prijs f 99,95 Bfrs 1.799

Dit Arcade-spel voor thuis bevat razendsnelle live actie van echte acteurs. In meer dan 20 scènes zul jij moeten knokken tot je alle schurken hebt uitgeschakeld.

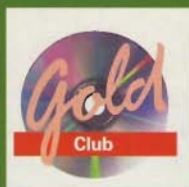
In deze interactieve western ben jij de Last Bounty Hunter, een beruchte premiejager uit het Wilde Westen. Een onder zware terrein gebukt gaand dorpje heeft op jou de laatste hoop gevestigd. Jij zult de bendes van een viertal gewetenloze outlaws moeten bevechten en hen aan het gezag moeten overdragen.

Dead or Alive.

Let's make things better.

PHILIPS

PHILIPS CD-i GOLD CLUB, EEN SERVICE VAN
MULTI MEDIA CLUB

Bel en bestel uw CD-i titels thuis

Philips CD-i Gold Club en de Multi Media Club introduceren de CD-i Gold Club Service! Vanaf vandaag kunt u CD-i en Video-CD titels gemakkelijk thuis bestellen en thuis ontvangen! **Via periodieke mailings, biedt deze nieuwe service Gold Club leden vele voordelen:**

- Informatie over de allernieuwste CD-i titels
- Speciale Gold Club aanbiedingen
- Gold Line introducties: CD-i klassiekers blijvend in prijs verlaagd
- Korting op uw bestellingen
- Gemakkelijk thuis per telefoon, fax, per post of per E-mail bestellen.

Let op uw brievenbus, want Gold Club leden ontvangen alle informatie over deze nieuwe CD-i Gold Club Service thuis! Wat mag u daarin verwachten:

INTRODUCTIEKORTINGEN
op de allernieuwste CD-i titels

SPEELFILM ACTIE:
3 films voor maar 100 Gulden

MOEDER-EN VADERMAAND aanbiedingen

GOLD LINE INTRODUCTIE KORTINGEN

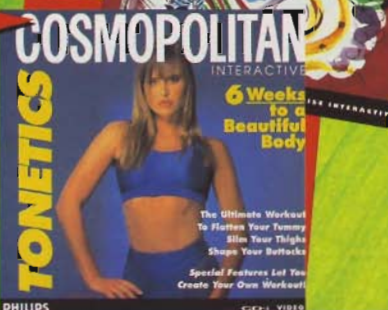
en vele andere **GOLD CLUB AANBIEDINGEN**

Nieuw !

Nieuw !

Nieuw !

in samenwerking met

PHILIPS

CD-i

Voor Nederland:
Per telefoon: 035-69 25 210
Per fax: 035-69 25 216
Per e-mail: info@roularta.be
Per post: Olmenlaan 26 - 1404 DG Bussum

Zo kunt u bestellen:

Voor België:
Per telefoon: 070/23 30 03
Per fax: 070/23 34 89
Per e-mail: info@roularta.be
Per post: Meiboomlaan 33 - 8800 Roeselare

Postbus 3389, 2001 DJ Haarlem

Telefoon abonnementen
023-5364401

Telefoon redactie
023-5360160 Telefax: 023-5359627
E-mail: cdi@hub.nl

Hoofdreductie
Sybrand Fietema de Vries

Eindreductie
Foeke Collet

Medewerkers
Mark Friederichs, Rom Helweg,
René Janssen, Lennie Pardoel,
Ruud van der Schaft, Léan Seuren, Rob Smit

Art direction
Ernst Bernson

Vormgeving
Carola Hoff, Willem Bijl,
Joachim Mahn, Menno Peiser

Fotografie
Hans van Dormolen

Redactiesecretariaat
Wilma Boekel, Charlotte Hoek

Traffic
Saskia van Holk

Marketing
Babette Molenaar, René Verhoeven

Administratie
Richard Maat, Marcel Smit,
Bart Barnard, Muriel Snijder

Uitgever
Wouter Hendrikse

Directie
A.W. Elfers, J.C. Nusselder

Abonnementen
CD-interactief, Postbus 3389, 2001 DJ Haarlem,
Telefoon: 023-5364401. CD-interactief komt 11 maal per jaar uit.
Een jaarabonnement kan op elk gewenst moment ingaan en wordt
automatisch verlengd, tenzij u het abonnement schriftelijk opzegt,
uiterlijk twee maanden voor de vervaldatum.

Advertenties
Retra PubliciteitsService, Sander Retra, Letty van der Brand,
Postbus 333, 2040 AH Zandvoort, Telefoon: 023-5718480,
Telefax: 023-5716002. Advertenties kunnen zonder opgaaf
van redenen geweigerd worden.

Prepress en Druk
Nederlands Drukkerij Bedrijf, Zoeterwoude.

CD-interactief is een uitgave van het Haarlems Uitgeef Bedrijf B.V.
Zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever mag niets uit deze
uitgave op enigerlei wijze worden overgenomen. © 1997

16

DVD

Tuurlijk, de berichten zijn hardstikke mooi: één schijfje met een enorme hoeveelheid perfect gedigitaliseerde informatie. Maar waar blijven ze dan? Die DVD-spelers en de DVD-software? Onze razende reporter ging 'under cover' in het DVD-circuit en onderzocht de huidige stand van zaken.

CREATIVE MEDIA

Ken je dat? Tot diep in de nacht, met kramp in je duimen en zweet onder je oksels volledig gefrusteerd achter de CD-i-speler zitten. De oorzaak? Spelletjes! Wij gingen op bezoek bij de spelletjesmakers van Creative Media om te ontdekken wie er verantwoordelijk is voor deze gemoedstoestand.

21

Speciale aanbieding!

Zet nu je oude filmpjes supervoordelig op Video CD. Zie pagina 32!

Col
fon

inhoud

L'AFFAIRE MORLOV

Het is zondagochtend, het zonnetje schijnt en je wordt wakker in Parijs. Een sprookje? Nee, een nachtmerrie! Je verloofde blijkt te zijn ontvoerd en je wordt verdacht van de moord op een totale vreemdeling! Niks koffie en een croissantje. Je hebt 48 uur om je vriendin te redden en de moordenaar te vinden.

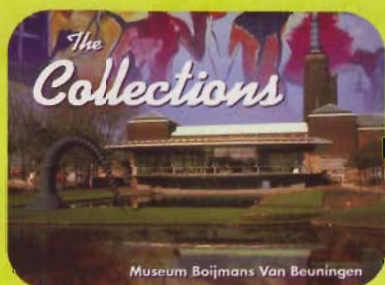

30

44

BOIJMANS VAN BEUNINGEN

Je houdt van kunst, maar zit wel erg lekker in je luie stoel? Dan maakt het museum Boijmans Van Beuningen je het wel heel erg makkelijk. Met een CD-i, een CD-ROM en een site op Internet krijg je je brok cultuur kant en klaar voorgeschooteld. Oude kunst en nieuwe media, dus.

48

PAVAROTTI

Zijn bijnamen spreken voor zich: 'The Big P.' en 'Il Voce Divina', wat staat voor 'De goddelijke stem'. Luciano Pavarotti hoort zowel qua omvang als stem tot de wereldtop. Onlangs galmde hij nog door de Amsterdam AnreA en de 150 kilo stem schoon aan de haak blijkt ruim voldoende om voor altijd met de opera verbonden te zijn.

DE TWEEDE WERELDOORLOG

Elk jaar gaan er rond deze tijd weer stemmen op om bevrijdingsdag te schrappen van het lijstje nationale feestdagen. Wij bekeken een achttal Video CD's met documentaires en films over de Tweede Wereldoorlog en herinnerden ons weer waarom we moeten blijven herdenken én nadenken.

50

INHOUD KORT

Redactioneel
pagina 7

Brieven
pagina 8

Balie
pagina 10

Nieuws
pagina 12

Enquête
pagina 13

DVD
pagina 16

Creative Media
pagina 21

Braindead 13
pagina 24

Secret Mission Spionnegids
pagina 27

L'affaire Morlov
pagina 30

Video CD maken
pagina 32

Kindspel
pagina 34

Tips & Trucs
pagina 39

Boijmans Van Beuningen
pagina 44

Pavarotti
pagina 48

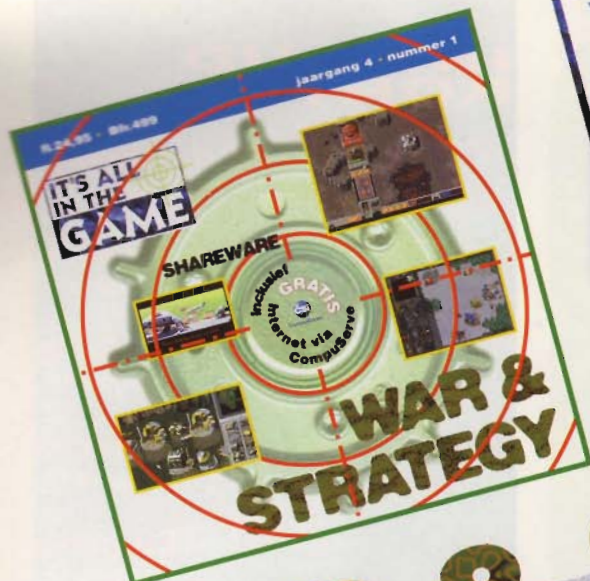
Tweede Wereldoorlog
pagina 50

Jim Carrey
pagina 54

Surf
pagina 58

Professioneel
pagina 64

Uitgespeeld
pagina 66

IT'S ALL IN THE GAME

Win 95 autorun

IT'S ALL IN THE GAME NUMMER 1 IS ER!

EEN GREEP UIT DE INHOUD:

CD
ROM

- Command & Conquer, één van de bekendste War & Strategy spellen.
- Diablo, het nieuwste spel van Blizzard Entertainment.
- Sim City 2000, in dit simulatie/strategie-spel is het de bedoeling om je eigen stad te bouwen en te onderhouden.
- Z, een War & Strategy-spel van de Bitmap Brothers
- Warcraft I: Orcs and Humans
- Warcraft II: Tides of Darkness
- Dune II: The building of a Dynasty
- Ceasar 2
- Civilization II
- Red Alert

It's all in the game beschikt over een schitterende multimedia-shell. Dit betekent dat je op heel fraaie wijze de inhoud van de CD-ROM kunt bekijken.

Bestel nu de beste shareware games op het gebied van War & Strategy en stuur onderstaande bon, in een enveloppe, naar: Haarlems Uitgeef Bedrijf, Antwoordnummer 1228, 2000 VG Haarlem (postzegel is niet nodig).

Ja, ik maak gebruik van deze éénmalige aanbieding en bestel It's all in the game 1* voor fl.19,95 / Bfr. 499 (inclusief verzendkosten)

Wijze van betaling:

S.v.p. aankruisen wat gewenst is

Nederland

- ☐ Ik heb een giro-/eurocheque bijgesloten.
☐ Machtiging gehele bedrag Banknummer/Gironummer:

België

- ☐ Ik heb het verschuldigde bedrag overgemaakt op rekeningnummer 230-0199950-53, t.n.v. de Generale Bank N.V. in Turnhout, t.a.v. Haarlems Uitgeef Bedrijf.

Naam:

(M/V)

Adres:

Postcode:

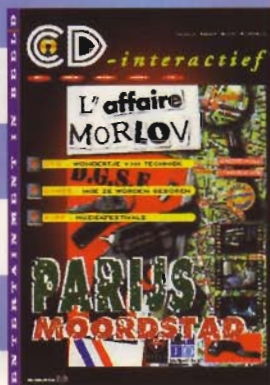
Plaats:

Telefoon:

Handtekening

Uitgespeeld?

Afgeschreven?

Een weekje kranten lezen en je bent meteen het spoor bijster. De Telegraaf van 11 april: "CD-i is voor Philips nog lang niet afgeschreven." Eindhovens Dagblad van 17 april: "Dat CD-i een flop is, hoef ik niemand meer te vertellen." Berichten in de krant lijken elkaar telkens tegen te spreken. Veel lezers (dank voor de brieven en knipsels!) vragen zich af wat Et wie ze nu moeten geloven.

Het medium CD-i heeft - vanaf het prille begin - z'n sterke voorstanders en harde kritikasters gehad. Dat is nog steeds zo. Wat is de situatie nu? We moeten we twee zaken onderscheiden: de consumenten- en de professionele markt.

Op het consumenten-vlak verdwijnt CD-i steeds meer uit het assortiment van (kleinere) winkels. Er verschijnen nog steeds nieuwe titels maar het wordt steeds moeilijker om

daar aan te komen. Vanaf deze maand zullen CD-i's gelukkig ook via andere methoden te koop zijn. Ook via de rubriek Balie in CD-interactief gaan we ons daar sterk voor maken. Als jullie dat willen, tenminste. Vul daarvoor onze enquête in op pagina 13.

Op het andere vlak - de professionele markt - gaat het juist uitstekend met CD-i. Toepassingen waarbij de CD-i-speler als trainer of informatie-punt wordt ingezet nemen nog steeds spectaculair toe. Daar is men er de laatste tijd achter gekomen dat CD-i een prachtig medium is om interactief beeld, tekst, geluid, video en zelfs Internet op kwijt te kunnen.

Eén geruststelling: CD-interactief is nog lang niet uitgeschreven.

Sybrand Frietema de Vries

SF

Het duurde even voordat onze grote filmprijsvraag helemaal van de grond kwam, maar uiteindelijk hebben we toch heel wat inzendingen binnengekregen. De gelukkige prijswinnaars staan hieronder en kunnen binnenkort hun prijs tegemoet zien. Natuurlijk hebben we ook een nieuwe prijsvraag, met wel heel originele prijzen. Lees snel verder!

Prijs

vragen

Winaars filmprijsvraag

1e prijzen:

Jimmy Tai (Zaandam) en Ronald van der Kuijl (Assen)

2e prijzen:

D. Bruno (Rumst, België),
R. Hoekstra (De Kwakel)
E. Bakker (Heemskerk).

3e prijzen:

P. te Winkel (De Wijk), H. Weltens (Maastricht), G. Langenbarg (Kortenhoef), E. Rijken (Almelo), K. Jonkers (Schiedam), P. Zijlmans (Waspik), C. de Raaff (Breda), P. van Baal (tiel), M. Kapteijn (Haarlem), L. Koelman (Delft), R. Duvinier (Terneuzen), P. Bouwmeester (Zwolle), C. Joskin (Maastricht), B. Smeenk (Delft) en R. van Heijningen (Schiedam).

Film en video gratis op Video CD

Naar aanleiding van ons artikel over het omzetten van film- en videomateriaal op Video CD (p. 32 en 33) vond Henk Otto van Video Centrum Nederland het leuk om dit voor een aantal lezers gratis te doen!

Namens Video Centrum Nederland biedt CD-interactief derhalve 1 keer 3 kwartier, en 4 keer 1 kwartier gratis Video CD omzetting aan.

Wat moet je doen?

Vertel in maximaal 10 zinnen wat voor materiaal je thuis op film of video hebt staan en waarom je dit op Video CD wilt zetten. De vijf origineelste inzenders vallen in de prijzen. Stuur je antwoord in een gefrankeerde envelop naar:

CD-interactief
Prijsvraag Video CD
Postbus 3389
2001 DJ
Haarlem

Brieven

B'elanna Torres (1)

Beste CD-interactief. Ik ben een Star Trek fan en ik vind de 5 pagina's over Star Trek in het magazine van maart erg geslaagd. Toch moet ik een klein foutje bespeuren. Bij Star Trek Voyager schreven jullie namelijk dat chieft engineer B'elanna Torres een halfbloed Vulcan is. Dit is helaas niet waar, ze is een halfbloed Klingon. In aflevering nummer 13 (op videoband nummer 1.7) komt dit aan de orde. Het verhaal gaat als volgt: de Vidi'ians lijden aan een ziekte die 'Phage' wordt genoemd en ze proberen deze ziekte met het DNA van een Klingon te genezen. In het Delta Kwadrant is echter geen Klingon te bekennen. Alleen op de Voyager is er een halfbloed Klingon, B'elana Torres, en tegen haar wil wordt haar Klingon DNA van het menselijke DNA gesplitst. Na een bevrijdingsactie - uitgevoerd door Chakotay - komt B'elanna terug op de Voyager als mens en Klingon. De dokter integreert de beide DNA's weer en eind goed al goed.

Rene Brands

Bedankt voor je uitleg. Dit bewijst maar weer dat wij als beginnende 'Trekkies' nog heel wat te leren hebben. Leuk dat je tevreden was met de Star Trek special, we hebben 'm ook met veel plezier gemaakt.

B'elanna Torres (2)

Ik wou jullie een compliment maken met de face lift van het blad. Het ziet er goed uit en de artikelen zijn nog steeds interessant. Vooral het maart-nummer dat een nogal hoog Star Trek gehalte had en dat is wat mij betreft perfect, daar ik een grote fan ben van die serie. Maar er stond wel een klein foutje in. B'elanna Torres is

geen halfbloed Vulcan maar een halve Klingon.

Wat me ook opviel is de andere manier om de naam van het blad te schrijven, van gewoon CD-i naar de naam CD-interactief waar je natuurlijk meer kanten mee uitkan, want een CD-ROM en straks de DVD is ook een interactief medium. Ik ben toch benieuwd hoe het in de toekomst met de CD-i gaat aflopen, al vrees ik het ergste. "Live long and prosper." "The needs of the many outweigh the needs of the one."

Rienk and Nell

Wederom: hoe hebben we de wenkbrauwen van een Klingon kunnen verwarren met de puntoren van een Vulcan. Jullie houden ons echter goed bij de les. Wat CD-i betreft weten we niet hoe het allemaal gaat lopen. Laten we hopen dat DVD verder gaat waar CD-i nu is en alle plannen om dit nieuwe medium backwards compatible te maken doorgaan. Dan kunnen CD-i-bezitters volop van hun schijfjes gebruik blijven maken. We houden jullie natuurlijk via onze maandelijkse DVD-update op de hoogte. En natuurlijk ook voor jullie een welgemeend "Live long and prosper."

Heelal CD-i

Beste redactie. Hierbij reageer ik op het SMS bericht van de heer Vlaar. In tegenstelling tot wat jullie antwoorden, bestaat er wel degelijk een interactieve CD-i over het heelal. Deze heet Etoiles et Galaxies en kost ongeveer 4200 Belgische Franks (ondermeer verkrijgbaar bij FNAC in Brussel). Spijtig genoeg is deze encyclopedie uitsluitend in het Frans, hetgeen zeker in Nederland voor heel wat taalproblemen kan zorgen. Met vriendelijke groeten,

Ivo Stroobants, Wilsele

Merci beaucoup!

Voor de echte fans van B'elanna is er op Internet natuurlijk een site: <http://www.ualberta.ca/~tgee/rbdfc/>

Teveel Tips & Trucs

Ik stuur jullie een klein briefje dat ik hierbij mijn lidmaatschap wil beëindigen. Dit omdat ik steeds weer de Tips & Trucs ga lezen en mijn spelplezier er zo aan gaat! Maar wel mijn complimenten voor jullie magazine, het beste voor CD-i. En over de Tips & Trucs: misschien heb ik sommige toch wel nodig, maar ik zeg toch maar op...

A.C. Hoogeveen, Rotterdam

We vinden het jammer dat je je abonnement opzegt, maar dit is zonder twijfel de meest originele opzegging die we ooit gehad hebben! We hebben nog even getwijfeld om de drukker te vragen de Tips & Trucs pagina's er bij jou uit te scheuren of dicht te plakken, maar dat werd iets teveel werk. We hopen dat je het zonder Tips & Trucs redt en zit je echt helemaal vast, dan weet je ons te vinden!

7th Guest

Ik schreef u onlangs een brief over het spel The 7th Guest dat steeds vastliep in de 'eetkamer'. Deze CD-i draaide wel goed op de CD-i 220 maar niet op mijn 210. Ik heb inmiddels contact gehad met Philips en het probleem was daar al bekend. Er zijn (volgens Philips) enkele honderden 7th Guest CD-i's met foute software verspreid. De CD-i 220 ziet deze fout

niet en het spel kan daar gerust op gespeeld worden. Een 'defecte' 7th Guest kan naar Philips gestuurd worden en de afzender krijgt dan een goed exemplaar toegezonden.

Adriaan van Hussen, Utrecht

Bedankt voor je tip. Voor de andere 'vastzitters': het nummer van de Philips Consumentenlijn is onlangs veranderd in 0900-8406 (20 cent per minuut).

Videoband op CD

Geachte redactie. Kunnen jullie mij helpen aan een adres waar men mij informatie kan geven over het overzetten van videotapes op Video CD. Men heeft mij verteld dat dit mogelijk is, maar niemand kan me vertellen wie dit doet. Ik kijk uit naar jullie informatie en alvast bedankt. Met vriendelijk groet.

A. Mendel, Apeldoorn

Ook wij wilden hier wel eens wat meer over weten, dus wij hebben wat rondgebeld en zelf een videotape laten overzetten op Video CD. De resultaten van ons onderzoekje vind je elders in dit blad. Blader snel door naar pagina 32 en vergeet de aanbieding niet!

(Advertentie)

**Nr 8
Nu
in de
winkel**

5 muziek tracks
15 film previews
specials - biografieën

F19,95

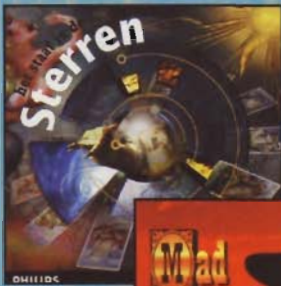
Correct, Diekelaar, Dixons, Free Record Shop (ook in België), Funtronics, van Leebe, Music Store, Radio Modern

[balie]

In de rubriek Balie hebben wij de lezers-service ondergebracht. Ook ben je hier aan het goede adres voor speciale aanbiedingen. Sommige aanbiedingen zijn eenmalig, andere zijn slechts in een beperkte oplage leverbaar. Dus wees er snel bij!

Een abonnement

CD-interactief verschijnt 11 keer per jaar. Een jaarabonnement kost f 69,95/Bfr. 1.399 en voor 2 jaar betaal je f 124,-/Bfr. 2.480. Een jaarabonnement kan elk gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd, tenzij je het abonnement uiterlijk twee maanden voor vervaldatum opzegt. CD-interactief staat elke maand boordevol tips & trucs, games, films, muziek, special interest en nieuwtjes. Wil je op de hoogte blijven van CD-i, Video CD, Internet, CD-ROM en DVD, word dan nu abonnee.

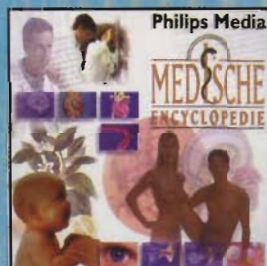

Deze aanbieding geldt
tot 1 juni 1997

Welkomstgeschenk

Voor nieuwe abonnees hebben we weer een feestelijke actie. Wie zich vóór 1 juni 1997 voor 1 jaar aanmeldt als abonnee van CD-interactief, kan als welkomstgeschenk kiezen uit 3 verschillende titels. Het spannende actie-spel Mad Dog McCree I (winkelwaarde f 129,95/Bfr. 2.699), het klassieke platformspel The Apprentice (winkelwaarde f 99,95/Bfr. 1.799) of de horoscoop CD-i Het Staat in de Sterren (winkelwaarde f 99,95/Bfr. 1.799). Bij een abonnement voor 2 jaar krijg je het unieke interactieve naslagwerk De Medische Encyclopedie kado (winkelwaarde f 199,95/Bfr. 3.999). Beslis nu! Gebruik de bon in dit blad of stuur een kaartje naar:

Haarlems Uitgeef Bedrijf
Abonnementenregistratie CD-interactief
Postbus 3389
2001 DJ Haarlem
Telefoon: 023-5364401

Nabestellen

De naam CD-interactief is dan vers van de pers, we bestaan als CD-i Magazine al ruim tweeëneenhalf jaar. Heb je in de tussentijd een nummer gemist of wil je je verzameling CD-i Magazines compleet maken, dan kun je oude nummers nabestellen. Op dit moment zijn bijna alle oude CD-i Magazines nog voorradig. De prijs is f 8,95/Bfr. 179 per stuk. Een complete jaargang (11 nummers) kost f 59,95/Bfr. 1.199. De porto- en verzendkosten zijn f 5,-/Bfr. 120 per exemplaar. Voor drie of meer exemplaren zijn de kosten f 12,50/Bfr. 300 per zending. Gebruik de bon in dit blad of stuur een briefje met volledig ingevulde girobetaalkaart of eurocheque naar:

Haarlems Uitgeef Bedrijf
Nabestellingen CD-interactief
Postbus 3389
2001 DJ Haarlem
Telefoon: 023-5364401

Natuurlijk kan dit ook via Internet:
<http://www.hub.nl/kiosk/nabestel/nabcdi.html>

Redactie

De redactie van CD-interactief is benieuwd wat onze lezers vinden van het blad. Als je vragen of opmerkingen hebt, kun je contact opnemen met de redactie. Doe dit liefst schriftelijk:

Haarlems Uitgeef Bedrijf
Redactie CD-interactief
Postbus 3389
2001 DJ Haarlem
Email: cdi@hub.nl

Nieuwe Aanbiedingen

Onze rubriek Balie bestaat al weer enkele maanden en één ding is duidelijk: onze lezers zijn zeer enthousiast over de aanbiedingen. Uw enthousiasme heeft er ook voor gezorgd dat we vijf schijfjes voor u in de aanbieding hebben. Kijk snel hieronder hoe u ze via de bon in CD-interactief kunt bestellen.

De mooiste sportmomenten in beeld!

100 jaar Olympische Spelen

Deze Video CD bevat ruim drie uur beeldmateriaal van de historie, de heroïek en de tragedie van een eeuw Olympische Spelen. Voorzien van Nederlands commentaar kunt u met 100 jaar Olympische Spelen genieten van de legendarische Olympische helden. Van Fanny Blankers Koen tot Jesse Owens en van Anton Geesink tot Abebe Bikila. Naast de sporthoogtepunten komen ook andere aspecten aan bod, zoals de omstreden Spelen in het Berlijn van 1936, de boycot van de Spelen van 1984 in Los Angeles en de schokkende gijzelingsactie tijdens de editie van 1972. Dit unieke sportdocument op Video CD (besproken in CD-interactief nummer 3 van 1997) is nu via CD-interactief te bestellen. Prijs f 29,95/Bfr. 599 (exclusief f 5,-/Bfr. 120 porto- en verzendkosten).

f 29,95 / Bfr. 599

f 19,95 / Bfr. 399

De EK Voetbal Historie

In een uur voert deze Video CD u door de geschiedenis van het Europees Kampioenschap voetbal, van de start in 1920 tot 1992. De beste teams, de grootste spelers en de mooiste doelpunten komen uitgebreid in beeld. Met als onbetwist hoogtepunt natuurlijk de Europese titel voor Nederland in 1988. Wie wil zich niet keer op keer verbazen over die fantastische goal van Marco van Basten in de finale tegen Rusland? Of anders zijn sliding-goal in die beladen halve finale tegen Duitsland. Het commentaar bij De EK Voetbal Historie is van Frank Snoeks. De Video CD is nu via CD-interactief te bestellen voor f 19,95/Bfr. 399 (exclusief f 5,-/Bfr. 120 porto- en verzendkosten).

NOB-The Art of Performing

Fish TV

f 24,95 / Bfr. 499

f 14,95 / Bfr. 299

De Amsterdamse effectenbeurs interactief

f 49,95 / Bfr. 999

(advertentie)

**NIET NADENKEN,
GEWOON SCHIETEN!**

39,95

TETSUO
gaiden

NEW FRONTIER ENTERTAINMENT compact disc interactive

digital video

produced by:

bel voor info en verkooppunten:
010-4562899

Philips Media Distributie wordt Bomico Benelux

Het distributiekanaal van Philips Media gaat sinds vorige maand verder onder de naam Bomico Entertainment Software Benelux. De Europese distributie-organisatie van Philips Media bestond voorheen uit Eudis in Frankrijk, Leisuresoft in Engeland, Bomico in Duitsland, Zwitserland en Oostenrijk en Philips Media Distributie in de Benelux. Om de marktpositie in de Benelux te versterken heeft Philips Media Distributie besloten de banden met Bomico aan te halen. Het 10 jaar geleden opgerichte Bomico is marktleider op de Duitse markt, de grootste software entertainmentmarkt in Europa. Ook het eerder gelanceerde plan om Bomico Benelux samen te voegen met Infogrames is bedoeld om de marktpositie nog verder uit te bouwen.

CD-i's thuis bestellen

Het zal veel CD-i-bezitters allang zijn opgevallen dat de winkels niet bepaald meer uitpuilen van de CD-i-software. Vanaf begin mei heeft Philips dan ook een nieuwe service in het leven geroepen om de consument in de Benelux van CD-i's te voorzien. Onder de naam CD-i Gold Club Service kunnen alle CD-i-bezitters per post CD-i's en Video CD's bestellen. In samenwerking met de Multi Media Club van de Belgische publisher Roularta Media Groep krijgen geregistreerde CD-i-bezitters periodiek mailingen in de brievenbus, met de beschikbare titels, nieuwe schijfjes, aanbiedingen en speciale acties. Tevens zullen onder de kop 'Gold Line' periodiek klassieke titels blijvend in prijs worden verlaagd. "Op deze manier wil Philips de CD-i-bezitter optimaal laten genieten van het aangeschafte CD-i-systeem", aldus het persbericht.

Nieuwe titels

Wat betreft nieuwe CD-i-titels heeft Philips ook nog plannen. Er wordt onder andere gewerkt aan Creature Shock, het flipperspel Zenith, het (vorige maand besproken) Lost Ride, een disc over de Amsterdam ArenA, nieuwe titels in de serie Wining and Dining, een disc over het leven van James Cook en een CD-i over het London Museum. Op Video CD is het de bedoeling een aantal klassieke speelfilms uit te brengen met onder andere Shirley Temple, John Wayne, James Stewart, Frank Sinatra en Errol Flynn, evenals enkele cartoon compilaties.

Wat willen jullie nu eigenlijk?!

De afgelopen maanden zijn er in jullie
lijfblad een aantal veranderingen door-
gevoerd. Zo werd CD-i Magazine omge-
doopt tot CD-interactief, kreeg het blad een
andere voorkant en, met ingang van dit nummer,
een nieuwe lay-out. Zelf zijn wij niet ontevreden,
maar wij willen natuurlijk weten wat jullie ervan vin-
den. Daarom deze enquête!

BABETTE MOLENAAR

25 Prijspakketten

Oké, het kost jullie even tijd om het in te vullen, in een envelop te stoppen en gratis naar ons op te sturen. Maar zie het als een klein referendumpje waarin jullie mening er zeker toe doet. En jullie maken dan ook nog eens kans op 25 prijspakketten met daarin *Fish TV*, de arcade-game *Tetsuo Gaiden* van Creative Media en het gloednieuwe adventure *L'Affaire Morlov* (alleen verkrijgbaar bij Free Record Shop).

Je kunt bij alle vragen maar één antwoordcategorie aankruisen, tenzij anders staat vermeld.

1. Om maar gelijk met de deur in huis te vallen:

a. Bent u tevreden met de veranderingen van de afgelopen maanden?

- ☐ Absoluut, alle verbeteringen zijn het blad ten goede gekomen
- ☐ Redelijk, met sommige verbeteringen ben ik wel blij
- ☐ Niet zo tevreden, er zijn 'verbeteringen' waarvan ik het nut niet in zie
- ☐ Helemaal niet, ik vind alle 'verbeteringen' tot nu toe waardeloos

b. Kunt u aangeven in hoeverre u tevreden bent met de volgende onderdelen in CD-interactief?

	Zeer tevreden	Redelijk tevreden	neutraal	ontevreden	zeer ontevreden
Redactionele inhoud	☐	☐	☐	☐	☐
Vormgeving	☐	☐	☐	☐	☐
Toon van het blad	☐	☐	☐	☐	☐

c. Indien u niet (helemaal) tevreden bent, kunt u aangeven waarom niet?

.....
.....

2. Het volgende deel van de enquête gaat over de mate van aandacht die uitgaat naar verschillende facetten in CD-interactief.

a. Hieronder staat een aantal onderwerpen die regelmatig in CD-interactief terugkeren. Wilt u aangeven of CD-interactief daar voldoende aandacht aan besteedt, of dat er juist meer of minder aandacht aan besteed zou moeten worden?

	Meer	Voldoende	Minder
CD-i	☐	☐	☐
Video CD	☐	☐	☐
Internet	☐	☐	☐
CD-ROM	☐	☐	☐
DVD	☐	☐	☐

b. Hieronder staat een overzichtje van de onderwerpen die geregeld in CD-interactief behandeld worden. Wilt u aangeven of CD-interactief daar voldoende aandacht aan besteedt, of dat er juist meer of minder aandacht aan besteed zou moeten worden?

	Meer	Voldoende	Minder
Spelletjes	☐	☐	☐
Tips & Trucs	☐	☐	☐
Speelfilms	☐	☐	☐
Muziek (-video's)	☐	☐	☐
Kindertitels	☐	☐	☐
Educatie	☐	☐	☐
Naslag & documentaire	☐	☐	☐

3. De volgende vragen hebben betrekking op bezit van apparatuur.

a. Bent u in het bezit van een PC?

- ☐ Ja
☐ Nee

b. Zo ja, heeft uw PC een CD-ROM drive?

- ☐ Ja
☐ Nee

c. Heeft u thuis een aansluiting op Internet?

- ☐ Ja, via de CD-i-speler
☐ Ja, via de PC
☐ Ja, via beide
☐ Nee, nog niet maar ben het wel van plan dit jaar aan te schaffen
☐ Nee

4. Sinds enkele maanden kunnen onze lezers via de rubriek 'Balie' verschillende CD-i's bestellen.

a. In hoeverre bent u geïnteresseerd om via CD-interactief CD-i's aan te schaffen?

- ☐ Zeer geïnteresseerd
☐ Redelijk geïnteresseerd
☐ Neutraal
☐ Niet geïnteresseerd
☐ Absoluut ongeïnteresseerd

b. Indien u zeer tot redelijk geïnteresseerd bent, waar gaat uw interesse dan voornamelijk naar uit?

- ☐ Exclusieve titels (bijvoorbeeld Fish TV) voor een redelijke prijs
☐ Reeds bestaande titels (bijvoorbeeld Olympische Spelen) met korting

c. Indien u zeer tot redelijk geïnteresseerd bent, wat voor voor genre titels zou u graag in de Balie aangeboden zien? (U mag hier meerdere alternatieven aankruisen)

- ☐ Spelletjes
☐ Speelfilms
☐ Muziekvideo's
☐ Kindertitels
☐ Naslag
☐ Educatie
☐ Anders, nl

Heeft u nog op- of aanmerkingen?

.....
.....
.....

Hartelijk bedankt voor uw medewerking.

Prijswinnaars krijgen automatisch bericht. Over twee maanden maken we de resultaten bekend. Als je niet in het blad wilt knippen, kun je deze twee pagina's kopiëren en opsturen.

Opsturen vóór 26 mei naar:

HUB
CD-interactief
Antwoordnummer 1228
2000 VG Haarlem

Een postzegel is niet nodig!

CD-interactief

TOP

17 april 1997

1. Arcade Classics
2. Tetsuo Gaiden
3. Myst
4. Atlantis, The Last Resort
5. Lucky Luke
6. Enkhuizer Almanak
7. Medische Encyclopedie
8. Hotel Mario
9. Video Speedway
10. Secret Mission

© Muziek en Beeld Media

Pavarotti interactief

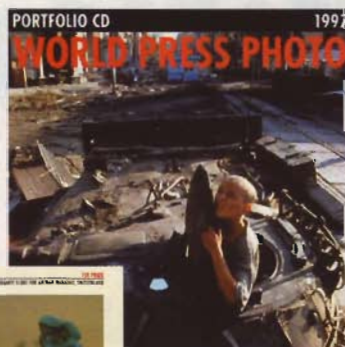
Op koninginnendag galmde de stem van de gevulde tenor zo indrukwekkend door de Amsterdam ArenA, dat Polygram en Philips Media (herstel, Bomico Entertainment Software Benelux) hebben besloten een exclusieve Audio CD met CD-ROM-track van Luciano Pavarotti uit te geven. Op The Incredible Pavarotti staan naast twee audiotracks (La Donna è Mobile en Granada) leuke extraatje's voor bezitters van PC's en Mac's. Er staan een screensaver van de maestro op, een agenda en een kalender voor 1997 en 1998 en een picturebook met 15 foto's. Natuurlijk ontbreekt ook de discografie niet (60 albums), zijn er meer dan 40 audiofragmenten en 2 videoclippen (Brindisi: Liabiamo en Pavarotti & Friends for War Child). The Incredible Pavarotti gaat f 14,95 kosten.

Voor de derde keer: World Press Photo

Bij het ter perse gaan van het blad verscheen op ons overvolle bureau een beta-

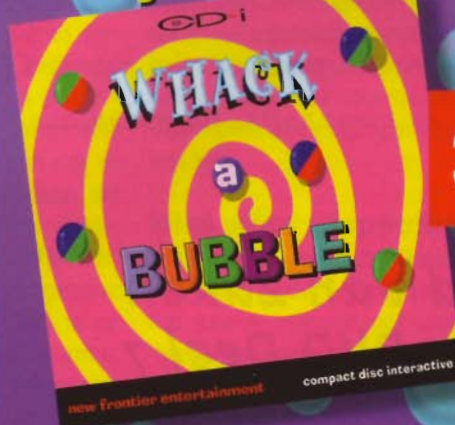
versie van de World Press Photo Portfolio Photo CD. Dit is al weer de derde Photo CD waarop, naast veel informatie, maar liefst meer dan 500 prijswinnende foto's staan van deze grootse en prestigieuze fotowedstrijd. In het juni-nummer zullen we natuurlijk uitgebreid aandacht besteden aan deze schijf die in mei in de winkel komt te liggen. Kunnen we weer lekker foto's bekijken.

Meer informatie: Diamondsoft, tel. 0591 - 634333.

(advertentie)

Zeg maar dag tegen je nachtrust...

39,95

Meer dan 100 levels pure puzzel frustratie.
Een unieke 2 player mode met extra "battle" features.
Digital Video niet nodig

verwacht tweede kwartaal 1997

bel voor info en verkooppunten
010-4562899

produced by:

Over chips en centerfolds

Het tijdperk van DVD Video is begonnen. Wel zijn de eerste stapjes voorzichtig. De eerste DVD Video-spelers zijn wereldwijd, maar op beperkte schaal te koop en er ligt nog nauwelijks software in de winkels. Op dat punt blijven België en Nederland zelfs flink achter. Pas van de zomer zal daar naar verwachting verandering in komen. Wij proberen wat licht - en geluid! - te brengen in de duisternis rond DVD.

TEKST EN FOTOGRAFIE: RUUD VAN DER SCHAFT

De stand van zaken DVD Deel 7

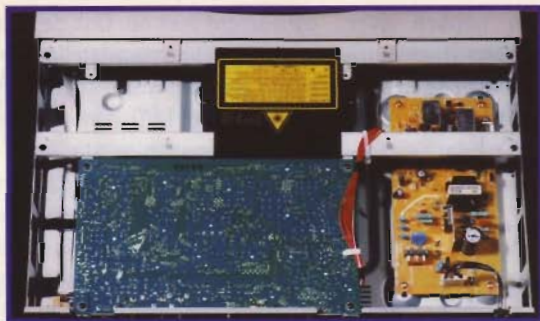
Van een gezamenlijke, wereldwijde introductie van de DVD Video en DVD-ROM is vorig jaar niets terecht gekomen. De gevolgen daarvan zijn duidelijk merkbaar. Het aantal DVD-titels dat in de winkels te koop is groeit slechts langzaam. In België en Nederland houdt het helemaal niet over. Hoewel de DVD Video-speler ook hier op beperkte schaal te koop is, blijft de software vooralsnog goed verstopt.

Europa te klein

De Amerikaanse filmstudio's vinden de Europese markt voorlopig nog niet groot en interessant genoeg. Ook in de Verenigde Staten en Japan schreeuwen verkopers en klanten om meer nieuwe titels. De problemen die vorig jaar ontstonden rond de copyright protection, hebben de filmstudio's voorzichtig gemaakt. Nog maar twee maanden geleden circuleerden er al weer berichten dat het huidige systeem met regiocodering op de helling gaat en dat een oud idee met een soort pinpas toch ingevoerd moet worden. Dat alles omdat de studio's zeer benauwd zijn dat de lucratieve markt van de koopvideo's binnen de kortste keren wordt ingehaald door illegale koopvideo's die met behulp van de DVD Video worden gekopieerd. Gelukkig krijgen we geen pincode-systeem want de huidige methoden met encryptie en regiocodering zijn voor de consument al beperkend genoeg.

Elk land z'n eigen software

Omdat er meer talen - in spraak of ondertiteling - op één DVD Video kunnen, kunnen er verschillende taalversies bij elkaar gevoegd worden. Voor Japanse software zijn dat bijvoorbeeld altijd Japans en Engels. Voor Noord-, Midden en Zuid-Amerika zijn dat Engels, Spaans, Frans en Portugees (regio 1). Naar verwachting zal echter in Europa elk land zijn eigen DVD Video-versie uitbrengen en mogelijk zal er hier en daar samenwerking bij het scannen, encoderen of persen plaatsvinden. Dat hangt mede samen met de verschillende filmkeuringen (in Engeland worden de meeste films anders gecoupeerd dan voor de rest van

Europa). De Nederlandse filmdistributeurs en -maatschappijen overleggen op dit moment hoe een en ander de komende maanden moet worden aangepakt.

ducten van Playboy Home Video distribueren op DVD Video. Dit jaar moeten er maar liefst dertig producties verschijnen, inclusief een speciale aflevering met de 'Playmate of the Year'. De prijzen en introductie zijn nog onbekend.

Chips te laat

De heftige discussies van vorig jaar hebben nog altijd hun weerslag op het hele fabricage- en introductieproces. Maandenlang konden fabrikanten de al gedeeltelijk gebouwde DVD Video-spelers en DVD-ROM drives niet afmaken omdat de chips voor de encryption- en regiocodering nog in het ontwikkelstadium verkeerden. Toen later ook nog bleek dat

Op de 2 DVD Video-spelers van Philips kan je Video CD's afspelen en op ééntje ook sommige CD-i-titels

MGM-titels bij Warner

Een paar Studiobonzen ziet er voorlopig vanaf om zelf DVD Video's uit te brengen en laten de problemen van distributie en copyrights door anderen oplossen. Vooral Time Warner is die houding een doorn in het oog, omdat het grote mediaconcern één van de belangrijkste voortrekkers van het hele DVD-systeem is en in alle besprekingen met de fabrikanten Hollywood vertegenwoordigt. Warner Home Video bedacht voor de VS een noodoplossing om toch snel software uit te brengen door in licentie films op DVD Video tijdelijk te gaan produceren en verspreiden van onder andere MGM, New Line and Warner Music. Veel zal het niet helpen want deze DVD Video's zijn slechts in de zeven grootste Amerikaanse steden te koop. De meeste DVD Video's kosten \$ 24.98 (dat is - even rekenen - zo'n 45 gulden, red.) en huren kan nog nergens. De grote winkelketens denken dat er pas in augustus voldoende software beschikbaar zal zijn en denken er over om de DVD Video's te verkopen en niet in de verhuur te brengen. Blockbuster, vroeger gelieerd aan de inmiddels terziele gegane Superclub van Philips, wil alleen DVD Video's in de schappen hebben als ze ook verhuurd mogen worden. En dat vinden de filmmaatschappijen nog steeds niet goed.

Playboy deal

Walt Disney Home Video zegt nog geen vaste plannen te hebben voor het uitbrengen van DVD Video-films. Columbia TriStar (onderdeel van Sony Pictures) bracht op 29 april in de VS en later dit jaar in Europa in elk geval tien titels uit. Voor dit filmbedrijf is dat de eerste stap in de wereld van DVD Video.

Het Amerikaanse Image Entertainment is een van de weinige gelukkige moderne media-uitgevers die een prachtige deal wist te sluiten met een andere uitgeverij van grootschalig amusement in de wereld van de 'centerfolds'. Het gaat op exclusieve basis alle pro-

niet alle schijfjes op alle DVD Video-spelers te bekijken waren, gingen complete producties bij onder andere Warner de recyclemachine in. Nu alle fabrikanten hun DVD Video-spelers en drives ook laten circuleren bij collega's, concurrenten en de filmstudio's, zullen dit soort problemen niet meer ontstaan. De computerindustrie liep door deze perikelen ook een achterstand op. Compaq, 's werelds grootste fabrikant van consumenten PC's, wilde in maart de eerste computers met een DVD-ROM drive gaan leveren. Dat is nu noodgedwongen naar de zomer verschoven. Dat komt mede doordat softwarehuizen niet snel genoeg programma's op DVD-ROM beschikbaar hebben. In de Amerikaanse winkels staan wel telefoonboeken, enkele encyclopedieën en DVD-ROM's voor autonavigatie in de schappen. Een echt aantrekkelijk assortiment is dat natuurlijk niet. Daar horen minimaal enkele geavanceerde videogames bij.

Niet alles afspeelbaar

Lange tijd wekten de fabrikanten de indruk dat op elke DVD Video-speler ook elk type CD afspeelbaar zou zijn. Dat kan in principe ook omdat de DVD-standaard 'backwards compatible' is, wat inhoudt dat alle huidige CD's op elke DVD-drive afspeelbaar moet zijn. In de praktijk van alledag blijkt dat echter niet op te gaan. De DVD Video-speler die in Nederland en België door Panasonic op de markt wordt gebracht kan naast de audio CD ook Video CD (MPEG1, vanaf versie 2.0) en uiteraard DVD Video (MPEG2) afspelen. Toshiba komt over enkele maanden met een speler die niet geschikt is voor MPEG1 software. De twee DVD Video-spelers die Philips officieel in augustus uitbrengt, ondersteunen beide MPEG1 en MPEG2 en één apparaat ook gedeeltelijk de interactieve software voor CD-i-spelers. Pioneer komt later dit jaar met een speler die geen MPEG1-discs, maar wel weer LaserDisk's kan afspelen. De twee in augustus uit te brengen DVD Video-spelers van Sony ondersteunen beide de MPEG1-standaard.

Computerfabrikanten hebben over dit onderwerp nog geen harde uitspraken gedaan. Maar aan te nemen valt dat de drives in PC's beide standards ondersteunen, omdat een PC-gebruiker anders twee drives zou moeten inbouwen.

Goudkleurige schijfjes zoals de Photo CD en CD-Recordable zijn voor sommige spelers een probleem omdat de reflecterende laag minder laserlicht weerkaatst dan een zilverkleurig

schijfje. De eigen CD-R opnamen moeten dan in de kast blijven liggen.

De DVD Video-speler die Samsung deze zomer op de markt brengt is ook geschikt voor MPEG1-CD's. Evenals die van Akai die omstreeks juli in Nederland en België verschijnt.

consument niet op. Ook de geoefende luisteraar kan niet blindelings vaststellen welk 5.1 channel surround systeem wordt toegepast.

Toch ging het DVD-consortium er van uit dat er twee gebieden zouden ontstaan die een van beide audiosystemen standaard toepast en de andere optioneel biedt. In Noord-, Midden- en een deel van Zuid-Amerika en Japan is in elk geval Dolby AC/3 als standaard audiosysteem aangebracht en is Musicam optioneel. Dat geldt voor zowel de hardware als software.

Japan, dat net als Europa in wereldregio 2 valt, levert software die afwisselend beide systemen of alleen Dolby AC/3 biedt. Dat geldt evenzeer voor de hardware. Toshiba komt in Europa met de SD-3000 die beide mogelijkheden biedt. Panasonic, Pioneer en Akai leveren uitsluitend Dolby AC/3 en Philips alleen Musicam. Van de andere fabrikanten is nog niet

Onthouden: Musicam = MPEG2-audio Dolby Digital = AC/3

Nog geen multilayer

Een van de belangrijkste eigenschappen van de DVD-standaard is de multilayer-techniek, waarbij twee dunne, halfdoorzichtige informatielagen op elkaar worden gelijmd die elk 4,7 gigabyte aan informatie bevatten. Dat komt overeen met 133 minuten digitale video in de MPEG2-standaard. De capaciteit van een DVD-schijfje in de ultieme uitvoering van vier lagen bedraagt dan maar liefst ruim 17 GB.

Voorlopig maken de perserijen nog geen gebruik van deze dubbellaagstechniek, omdat het proces voor massaproductie nog onvoldoende beheerst wordt. Een 150 minuten durende film als *A Time To Kill* staat dan ook op een DVD-schijfje dat bij de huidige generatie DVD Video-spelers handmatig moet worden omgedraaid. Ook bij de Pioneer DVD Video-speler die over een 'reverse-functie' beschikt. In de toekomst verschijnen er spelers die over twee gescheiden laserafstast-systemen beschikken zodat de 'boven'- en 'onderzijde' in een naadloze, onzichtbare overgang zijn af te spelen. Op een DVD Video-speler met een dubbelstraals-lasersysteem zijn ook de CD-Recordable, Photo CD en Video CD af te spelen.

Audio conflict

In de DVD-standaard is voorzien in twee audiosystemen: Dolby AC/3 - ook wel bekend als Dolby Digital - en MPEG2-audio - ook wel Musicam genoemd. Dolby AC/3 is vooral in Japan en de Verenigde Staten populair en veroverd nu ook de markt in Europa. Dolby AC/3 is een digitaal surround sound-systeem volgens de 5.1 channel-methode. Musicam is uitbreidbaar van 5.1 channel tot 7.1 channel. Hoewel beide systemen grote technische verschillen vertonen, valt dat in de praktijk bij het beluisteren door de gemiddelde

bekend of de voor Europa bestemde apparatuur met een enkel of beide surround sound systemen zijn uitgerust.

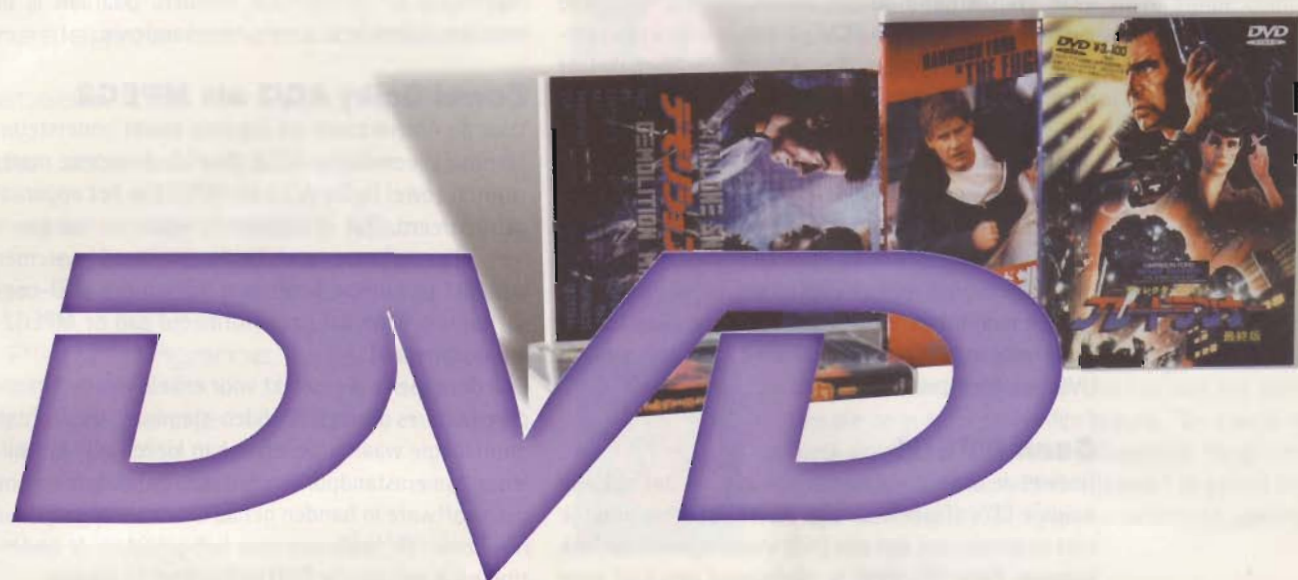
Toppunt van kwaliteit

De recentelijk uitgebracht DVD Video-films als *The Fugitive* en *Eraser* zijn van een perfecte beeld- en geluidskwaliteit. Zeker als de digitale, optische uitgang voor surround sound wordt gebruikt. De studio's hebben hun uiterste best gedaan om uitgaande van een perfect gescande masterband een zo optimaal mogelijk gecomprimeerde DVD Video-kopie te maken. Zelfs bij de meest kritische scènes met veel actie en details is niets te zien van storende detailvervalsing. De 'mist' die wij enkele maanden geleden constateerden bij de eerste software en DVD Video-speler van Panasonic, is bij de jongste generatie hardware en software geheel verdwenen. Blijkbaar waren de fouten die we toen constateerden exemplarisch. Hopelijk blijft dat zo.

Toshiba ook weer

In december moesten ze al te koop zijn: twee DVD Video-spelers van Toshiba. Omdat er in de VS toen geen enkel titeltje te koop was, kwam het bedrijf terug op de belofte voor de kerst de DVD Video-spelers te introduceren. Een miljoenen dollars verslindende reclamecampagne op radio, televisie en in de kranten was toen al lang en breed gestart. Sinds eind maart levert Toshiba twee spelers en samen met Panasonic, Pioneer, Sony en Thomson deelt men de nu nog bescheiden markt. Toshiba verwacht in juli de DVD Video-speler ook in België en Nederland te gaan leveren voor een prijs van 1299 gulden.

Een wonderdje van techniek

Toshiba is één van de fabrikanten die deze zomer eveneens met een DVD Video-speler en later dit jaar mogelijk zelfs met een tweede, uitgebreider model op de Nederlandse en Belgische markt komt. Deze SD-3000A is geschikt voor alle basisfuncties van de DVD-standaard. Dat betekent niet alleen een uitstekende beeld- en geluidskwaliteit, maar ook de mogelijkheid om uit verschillende camerastandpunten te kiezen. Wij mochten als eerste over een prototype van dit wonderdje van techniek beschikken.

TEKST EN FOTOGRAFIE: RUUD VAN DER SCHAFT

De voor de Japanse markt bestemde DVD Video-speler van Toshiba valt op door de slanke, licht beige gekleurde behuizing met dunne, langwerpige bedieningstoetsen. In de bovenzijde is over de hele breedte met grote letters de merknaam in het metaal geperst en ook aan de voorzijde ontbreken naam en typenummer niet. Je moet maar durven. Boven de discclade is een groenkleurig display geplaatst en tevens de - onzichtbare - infraroodlicht sensor voor de afstandsbediening. In Europa zal de kleurstelling afgestemd zijn op wat hier gebruikelijk is. Waarschijnlijk antraciet of een andere donkere tint. Naast het Dolby AC/3 systeem zal ook MPEG-audio, ook wel Musicam genoemd, aanwezig zijn. De nu uitgebrachte software ondersteunt vaak beide audiosystemen. De fabrikant levert bij de speler een demonstratie-DVD die goed laat zien wat de mogelijkheden van de standaard zijn en die het volledige productieproces van de discs toont.

Goud

Alle aansluitingen zijn aan de achterzijde geplaatst en op de S-aansluiting na, zijn alle cinch-contacten glimmend verguld.

Voor het audiodeel bestaat de keuze uit optisch digitaal met behulp van een glasvezelverbinding en een dubbel uitgevoerde audio-uitgang voor naar de tele-

visie en surround sound installatie. Op de vijfde cinch-aansluiting kan PCM (2-kanaals 'gewone' stereo) worden afgetapt. Een kleine schuifschakelaar maakt kiezen tussen PCM-audio of surround sound (5.1-multichannel) mogelijk.

Als video-uitgang bestaat de keuze uit een composiet PAL-videosignaal, een S-uitgang met gescheiden helderheid- en kleursignaal en bovendien nog drie cinch-aansluitingen voor RGB. Dat laatste komt van pas bij weergave met videoprojectoren of op professionele monitoren. Bij gebruik van deze twee laatste video-uitgangen komt de ultieme kwaliteit van de DVD pas goed tot z'n recht.

Geen MPEG1

Hoewel de DVD-standaard er van uitgaat dat ook alle huidige CD's afspeelbaar zijn, hoeft dat in de praktijk niet te betekenen dat alle DVD Video-spelers dat ook kunnen. Deze SD-3000 is uitsluitend geschikt voor het afspelen van de audio CD en DVD Video schijven. De eerder dit jaar verschenen speler van Panasonic die wij in het maart-nummer van CD-interactief beschreven, accepteert audio CD's en CD's met beeld die volgens de MPEG1 en MPEG2-standaard gecomprimeerd zijn. Daaraan voldoen de Video CD (vanaf versie 2.0) en alle DVD Video-discs. Dat laatste natuurlijk alleen als de regiocodering en het type TV-systeem overeenstemmen.

Compact binnenwerk

De fabrikant heeft zoveel mogelijk alles op een soort moederboard ondergebracht. Het hele decodeer-proces, inclusief de-compressie en regiocodering, de D/A-converter en de vertaalchip naar het PAL-televisiesysteem en de sturing van de laserdrive is in een tiental chips op deze print ondergebracht. De voeding bevindt zich op een aparte print. De enkelstraals laserdrive is rechtstreeks op het chassis gemonteerd.

Hoog niveau

Omdat er in Europa nog steeds niet veel software verkrijgbaar is, moesten we het doen met voor de Japanse markt bestemde DVD Video-films. Deze zijn overigens ook voor Regio 2 (Europa, Zuid-Afrika en Japan) geschikt en later dit jaar verschijnen ze ook in de Nederlandse en Vlaamse winkels. Beeld en geluid waren bij de vier films die we nu bekeken perfect van kwaliteit. Dat betekent dat zowel de software als de hardware aan de hoge eisen voldoen. Voor zover dat

met het blote oog valt te beoordelen waren de films goed gescand, gecomprimeerd en ge-encodeerd. Alleen is het jammer dat bezitters van een wat ouder 4:3 TV-toestel echt in het nadeel zijn. Sommige films worden in letterbox (met zwarte balken boven en onder, red.) opgenomen en dat formaat kan in principe door elk TV-toestel worden weergegeven. Een van DVD-films was echter in 'compressed 16:9' opgenomen. Op een breedbeeld TV wordt dat formaat beeldvullend weergegeven, evenals op 4:3-toestellen met de mogelijkheid het 'beeldelastiek' aan te passen. Oudere TV-toestellen bezitten deze moderne feature doorgaans niet en op het scherm verschijnen dan ingedrukte of langgerekte beelden. Daaraan is bij deze toestellen helaas niets te veranderen.

Zowel Dolby AC/3 als MPEG2

Voor de Amerikaanse en Japanse markt ondersteunt Toshiba alleen Dolby AC/3. Voor de Europese markt worden zowel Dolby AC/3 als MPEG2 in het apparaat geïntegreerd. Dat is belangrijk, want tot nu toe is niet alle software van beide surround systemen geschikt en Europa heeft zich binnen het DVD-consortium nu eenmaal geconformeerd aan de MPEG2-audiostandaard.

Ook deze speler is geschikt voor enkele van de bijzondere features die de DVD Video-standaard biedt. Zoals multi-angle waarbij de kijker kan kiezen uit verschillende camerastandpunten. Tot dusver hebben we nog geen software in handen gehad die deze mogelijkheid ook benut. De taalkeuze voor het geluid en de ondertiteling is wel op alle DVD video-discs te vinden.

Voldoet

De SD3000 van Toshiba voldoet in elk geval aan de hoge eisen van de DVD-standaard. Naar verwachting komt de speler in juli in de Nederlandse en Belgische winkels. Prijs: waarschijnlijk f 1299,-.

Technische specificaties

Toshiba DVD Video SD 3000
Opgenomen vermogen: 18 W
Afmetingen: 430 x 81 x 308 mm (lxbxh)
Laseraftaster: roodlicht 650 nm
Audio: 4Hz - 20 kHz
Surround sound: Dolby AC/3
Signaal/ruisverhouding: 96 dB
Low & flutter: 0.0006%
Compressie: MPEG2
Video: 1.0 v (pp) 75 ohm

In een poging om de generatiekloof te overbruggen, vraagt mijn moeder me regelmatig wat CD-i nu precies is. Ik antwoord altijd dat het gaat om een CD-schijfje waarop films, muziekclips, naslagwerken en cursussen staan. Dat er ook spelletjes op zo'n schijfje kunnen sla ik maar over, want dan volgt er een onbegrijpende blik. "Platformgame, adventure, shoot-'m-up; jongen, waar heb je het over?"

FOEKE COLLET

In TER VIEW

Op de zolderkamer

Het in Rotterdam gevestigde Creative Media is een nieuwkomer tussen de CD-i producenten en bestaat iets langer dan een jaar. Er blijkt echter ruim voldoende 'spelletjesgeschiedenis' in huis te zijn. Creative Designer ("schrijf dat maar niet op") Sebastiaan de

Ruiter maakte op zijn 14e al spelletjes op zijn zolderkamer. "Dat ging toen allemaal nog op een bandje. Dan liep ik naar de dichtstbijzijnde computerwinkel en als de verkoper even niet keek zette ik mijn bandje tussen de andere spelletjes op de toonbank. Als het dan op de monitor in de winkel kwam, speelde ik het en vertelde tegen de klanten wat een waanzinnig spel dit was. De verkoper had natuurlijk geen idee wat voor spel het überhaupt was, terwijl ik buiten de winkel m'n bandjes stond te verkopen."

Hondsmoeilijke oudjes

Sebastiaan de Ruiter en Jack Hageraats vormen het 'creatieve brein' achter de spelletjes van Creative Media. Van jongst af aan speelden ze aan alle spelletjes die ze in handen konden krijgen. "En daar is nog niets aan veranderd", aldus Sebastiaan. "Nog steeds spelen we echt alles wat er uitkomt." Ik geloof hem, want in het gebouw slingeren ontelbare spelletjes

Over 120 levels duimkramp en gouwe oudjes

*De spelletjesmannen
aan het woord*

Zelf ben ik ook geen held in het spelen van games, daar hebben we René Janssen gelukkig voor, maar we hebben het hier wel over de ruggegraat van CD-i! Daarom besloten we een kijkje te nemen bij producent Creative Media, die onder andere verantwoordelijk is voor *Tetsuo Gaiden*, het populaire *Christmas Country* en het eind deze maand verwachte *Whack a Bubble*. Op zoek dus naar de mannen en vrouwen die ons duimkramp bezorgen en ons nachten wakker weten te houden.

van alle platforms rond. Atari, Gameboy, alle Sega's, Sony Playstation; alles is aanwezig. Een oude speelhalkast met Arcade-klassiekers staat gebroederlijk naast een fonkelnieuwe Nintendo 64. "Het leuke is dat die oude spellen vaak hondsmoeilijk waren. Veel spelementen zijn dan ook hetzelfde gebleven. Alleen de graphics zijn natuurlijk vele malen beter geworden." Dat laatste zien we op de Nintendo 64 waar een driedimensionale Mario rond rent en we een stukje mogen Jetskiën. We liggen meer in het water dan we op het ding zelf staan, maar het ziet er werkelijk fantastisch uit.

Maximaal haalbare

De graphics en de snelheid van een spel zijn dan ook de punten waar een pure spelmachine het wint van de CD-i-speler. "Met CD-i heb je niet de ultieme spelmachine in huis", aldus Sebastiaan. "Daarvoor heb je simpelweg te weinig geheugen tot je beschikking. Aan de andere kant is het hierdoor weer een uitdaging om een CD-i-spel te maken waar je echt het maximale uit haalt. Met *Christmas Country* hebben we dat gedaan. De graphics zijn goed, er zijn veel vijanden en bewegingen en het spel loopt soepel. Er waren wel mensen die het jammer vonden dat er geen muziek onder het spel hing, maar dan ging het schokken en de speelbaarheid staat natuurlijk voorop. Daar komt bij dat alles in een relatief kort tijdsbestek gemaakt moet worden. Natuurlijk is het het leukst om een jaar lang te werken aan een heel groot spel, maar dat kost teveel geld en dat haal je er niet uit. Daarvoor heb je als klein bedrijfje in Nederland te weinig mogelijkheden."

Eigen software

"Je wordt natuurlijk door de jaren heen wel steeds handiger. Jack en ik hebben in het verleden ook *Family Games* en *Christmas Crisis* gemaakt en daar waren we toen toch snel een half jaar mee zoet. Nu hebben we meer kennis in huis en weten wat wel en wat niet mogelijk is. Dat scheelt zeeën van tijd. Nu zijn we zo'n drie maanden of iets langer met een spel bezig. Ook scheelt het een slok op een borrel dat we intussen onze eigen software en engines ontwikkeld hebben die veel werk uit handen nemen. Hierdoor kunnen de programmeurs de spullen die Jack en ik maken laten inlopen op CD-i en kunnen wij het allemaal meteen testen. Dan haal je problemen er heel snel uit. Als een bepaalde actie in een spelletje mij bijvoorbeeld na 5 keer proberen nog niet lukt, is het kennelijk te moeilijk en kunnen wij het meteen veranderen. Wat natuurlijk niet wegneemt dat de spelletjes ook door anderen getest moeten worden. Daarom zijn we momenteel op zoek naar mensen voor een testteam." (meer over het testteam in de kadertekst bij dit artikel, red.)

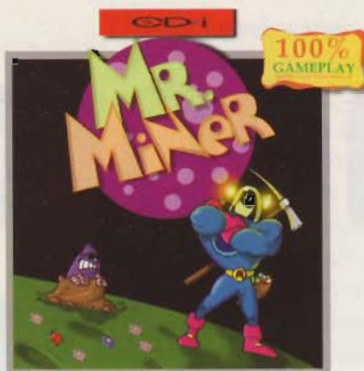
In de prijzen

Christmas Country werd onlangs door de International CD-i Association (ICDIA) beloond met een bronzen Award in de categorie Home Entertainment Children. Ook de professionele CD-i *The Power to Satisfy*, die werd gemaakt in opdracht van

Yamaha, viel in de prijzen. De titel kreeg een gouden ICDIA Award in de categorie Point of Sale en het Engelse tijdschrift AV-magazine beloonde de CD-i met de Communication Achievement Award. Sebastiaan: "Natuurlijk zijn deze professionele titels heel anders dan het maken van een spel, maar het is ook weer een uitdaging hier iets leuks van te maken. Wij hebben intussen CD-i's gemaakt voor onder andere Yamaha, Sony en Siemens, dus kennelijk slagen we er in iets speciaals te creëren. Spelletjes blijven voor mij echter het leukst. Om te bedenken, te tekenen, uit te werken en zelf te spelen. Mijn dochtertje is namelijk een grote fan van vechtspelletjes en hoewel mijn vrouw het er lang niet altijd mee eens is vechten we regelmatig een virtueel robbertje uit."

Nieuwe spellen

Creative Media is ook bezig met spellen voor de computer en de Playstation, maar vergeet CD-i niet. "We hebben een hoop leuke plannen voor CD-i-spellen. Voor fans van *Christmas Country* hebben we voor kerst 1997 de *Lost Levels* van dit platformspel op het programma staan. Dit worden nieuwe levels met - als het goed is - wat extraatjes. We gaan toch proberen wat meer te werken met achtergronden en muziek. Hoe het er uit zal gaan zien is nog niet bekend, maar we willen het in ieder geval net even anders doen dan het oorspronkelijke spel. Voor het eind van mei willen we ook het spel *Whack a Bubble* op de markt brengen. Deze 1 of 2-speler puzzelgame is gebaseerd op het klassieke spel *Break Out* en wij gaan dit verder uitwerken. Je moet een balletje zo stuiteren dat het andere ballen vernietigt. Er zijn 120 levels, waarin je bijvoorbeeld moet spelen tegen de tijd, hokjes moet leegmaken, sterren moet pakken, clowntjes moet raken of belletjes moet laten rinkelen. Een simpel principe, maar wel heel leuk."

Oude formules

"Zoals ik al eerder zei, zijn de ideeën achter de oude spelletjes vaak heel goed. Met nieuwe graphics en wat extra toevoegingen zijn deze klassieke formules goed te gebruiken voor nieuwe spellen. Zo zijn we bezig met een viertal op klassiekers gebaseerde spellen die we proberen nog dit jaar op de markt te krijgen. *Mr. Miner* lijkt op *Mr. Do/Dig Dug*, waarbij in steeds moeilijker wordende levels bonussen moeten worden opgeraapt en monsters moeten worden gedood. *Atomic Shift* is een *Asteroids*-kloon, waarbij je in een klein ruimtescheepje zit en op atomen moet schieten die zich weer vermenvuldigen en die je weer moet kapotschieten. *Haunted Pyramid* is gebaseerd op *Lode Runner/Burger Time*. Hierbij bestaat het speelveld uit platformen die zijn verbonden via ladders. De speler moeten bonussen verzamelen en de verschillende vijanden vernietigen door ze in gaten te laten vallen. Tot slot zijn we bezig met *Marchin' Ants*, een spel ala *Centipede/Space Invaders*. Je bent hier een onkruidverdelger die op bloemen moet schieten, terwijl je wordt aangevallen door legers mieren. Ja, het klinkt allemaal heel eenvoudig, maar geloof me, je kunt niet meer stoppen." Wij zijn in ieder geval benieuwd!

CD-i testers gezocht !

Voordat een spel op de markt komt, is het van groot belang dat er geen fouten in zitten. In de zogenaamde test- en debug-fase wordt een spel uitvoerig getest op speelbaarheid, moeilijkheidscurve en eventuele structurele, grafische en geluids-bugs. Dit betekent dat elke mogelijke speelsituatie getest moet worden en dat vereist heel veel tijd. Creative Media biedt de kans aan 5 CD-i-bezitters om de allerlaatste spellen die zij maken thuis, als allereerste, te kunnen testen. Dit houdt in dat de tester een maand lang zoveel mogelijk het spel speelt en daar wekelijks verslag over doet aan de programmeurs in een zogenaamd 'debug'-rapport. Niet alleen moeten de testers goede speelvaardigheden bezitten, maar ook moeten zij enig inzicht hebben in de werking van de CD-i.

Alle soorten & maten

Creative Media zoekt testers in alle soorten en maten, dus iedereen met een CD-i-speler kan in aanmerking komen om officieel tester te worden. Alles wat je nodig hebt is een CD-i-speler met digitale video cartridge. De uitgekozen testers krijgen vanzelf bericht en worden uitgenodigd om op een testteam-dag alle kneepjes van het vak te leren.

Wat moet je doen?

Schrijf vóór 23 mei een briefje naar CD-interactief (zie: adres voorin het blad) met daarin:

Naam
Volledig adres
Telefoonnummer(s)
E-mail adres (als je dat hebt)
Leeftijd
M/V
Serienummers van de CD-i-speler
Serienummers van de video cartridge

Probeer in een paar zinnen aan te geven waarom je denkt dat jij een geschikte tester bent en geef aan welke spelletjes (niet alleen CD-i!) je het liefste speelt.

Geef ook aan of je voor CD-interactief verslag wilt doen van je ervaringen.

Het moordspel bij uitstek

Braindead 13

Een spookachtig kasteel, een waanzinnige geleerde, een gebochelde huisknecht en een onschuldige bezoeker, dat zijn de ingrediënten van het nieuwste spel van het softwarehuis ReadySoft. Komt dit je bekend voor? Dan denk je waarschijnlijk dat het bekende Frankenstein-verhaal is omgezet naar CD-i, maar dat is niet het geval. We hebben het namelijk over *Braindead 13*, een (letterlijk en figuurlijk) waanzinnig spel in dezelfde stijl als *Space Ace* en *Dragon's Lair*.

RENÉ JANSSEN

Niet vertaald

In het vorige nummer van CD-interactief publiceerden we al een voorbespreking van *Braindead 13*. Inmiddels ligt het definitieve product in de winkels en dus is het tijd voor een tweede blik. Is er veel veranderd ten opzichte van de eerdere versie? Nou, niet zo gek veel eigenlijk, dus de conclusies van de vorige maand blijven min of meer overeind. Grafisch is er uiteraard niets meer veranderd aan het spel. Beter dan perfect kan het namelijk niet en perfect is de enige omschrijving die past bij de briljante graphics van *Braindead 13*. Wat we wel jammer vinden, is dat het spel niet 'even' vertaald is in het Nederlands. Zeker met een spel waarin dialogen een redelijk grote rol spelen, zou een vertaling op z'n plaats zijn geweest. Nu is alles in het Engels, al is de handleiding gelukkig wel in het Nederlands. Vooral in de grappige intro zou een Nederlandse tekst echter niet hebben misstaan.

Brein op sterk water

In deze intro zien we hoe een krankzinnige geleerde (volgens de Nederlandse handleiding Dr. Nero Neurose, in de Engelse tekst Dr. Neurosis) van plan is de wereld te veroveren met een helse machine. Daarbij wordt hij geassisteerd door zijn gebochelde huisknecht Fritz, een half-mens/half-dier. Helaas (voor de dokter althans) raakt zijn machine defect. Zelf kan de dokter er weinig aan repareren, want hij bestaat slechts uit een op sterk water gezet brein. Ook Fritz is niet de meest aangewezen persoon voor dergelijke klusjes. Hij beschikt namelijk over een stel vlijmscherpe klauwen op de plaats waar een normaal mens vingers heeft. Handig als je iemand met één enkele uithaal wilt doden, maar niet zo geschikt voor fijnzinnige klusjes als het repareren van een ingewikkeld stuk elektronica. In de intro wordt dat perfect gedemonstreerd als Fritz een vlieg achterna zit. Na enkele uithalen is de complete werktekening van de helse machine aan flarden gescheurd door de scherpe klauwen van de gebochelde.

Kleurrijke hippie

Er moet dus hulp van buitenaf worden ingeroepen, en wel in de persoon van monteur Lance Galahad. Deze kleurrijke hippie (lang oranje haar, paars petje en rode gympen) heeft geen last van een minderwaardigheidscomplex en vindt zichzelf de beste monteur van de wereld. Nadat hij de machine open heeft geschroefd, ziet hij al snel het probleem; een verbroken verbinding op de printplaat. Achter z'n rug is Fritz net bezig met een onduidelijke groene substantie die door Lance (ten onrechte) wordt aangezien voor kauwgum. Precies wat hij nodig heeft om de defecte verbinding te herstellen! Terwijl Lance de factuur aan het schrijven is (het wordt een flinke rekening, ondanks het feit dat hij bijna niets hoefde te doen en er geen materiaal nodig was), wordt de machine van Dr. Neurose (met als hart diens brein) geactiveerd.

You'll die laughing

Krankzinnige geleerde

Als het gezicht van de dokter plotseling levensgroot op het scherm opduikt, schrikt Lance nauwelijks. "Oh, jij bent zeker weer zo'n krankzinnige geleerde zonder lichaam die er op uit is de wereld te veroveren met een helse machine", is z'n koele reactie. Dr. Neurose reageert verbaasd: "Hoe weet jij dat"? Ach, Lance heeft nou eenmaal de nodige computerspelletjes gespeeld, dus dan weet je zoiets wel. Tot overmaat van ramp beledigt hij de dokter ook nog even tussen neus en lippen door. Hij vindt hem namelijk maar een zeer middelmatige krankzinnige geleerde en heeft al veel betere gezien in z'n computerspellen. Dat had hij beter niet kunnen zeggen, want nu wordt dokter Neurose pas echt kwaad. Hij zal Lance wel even laten zien wie hier middelmatig is! Lance besluit voor de zekerheid op de vlucht te slaan en de rest van de wereld te waarschuwen tegen de snode plannen van de dokter. Dat kan deze natuurlijk niet toelaten en dus wordt de moordlustige Fritz achter Lance aangestuurd.

Vampierkapster

De arme jongen krijgt vervolgens de ene aanslag na de andere te verwerken. Z'n uiteindelijke doel is het bereiken van de zogenoemde Breinzaal, waar de ultieme confrontatie met Nero Neurose in eigen persoon wacht. Om die kamer te bereiken, moet Lance zich echter eerst een weg banen door de talloze kamers en gangen van het kasteel. Onderweg wachten allerlei valstrikken en hinderlagen op hem. Behalve met Fritz krijgt Lance namelijk ook nog te maken met de andere kasteelbewoners, waaronder een Yeti, Battle Moose, de Boze Zusjes Iris en Vivi de Vampierkapster. De acties van Lance worden door de speler bestuurd, op dezelfde manier als in *Space Ace* en *Dragon's Lair*. Op gezette tijden moet je Lance dus een bepaalde richting opsturen of op de vuurknop drukken om een aanval af te slaan. Succes wordt voor een deel bepaald door het kiezen van de juiste richting. Soms is dat heel duidelijk (bijvoorbeeld als je een monster ontwijkt door opzij te stappen), maar in andere gevallen is het puur een kwestie van gokken. Daarnaast is timing van groot belang. Druk je op de juiste richting, maar op het verkeerde moment, dan loopt het alsnog slecht af met Lance.

Gruwelijke dood

Het resultaat van een verkeerde beslissing is een gruwelijke dood, want de monsters in *Braindead 13* gaan niet bepaald zachtzinnig om met op de vlucht geslagen monteurs. Lance wordt dan ook geregeld in tweeën gespleten, onthoofd, gewurgd, geëlektrocuteerd en op andere inventieve wijzen om het leven gebracht. Er is echter één pluspunt: je hebt een onbeperkt aantal levens. Het slechte nieuws is dat je die ook allemaal nodig zult hebben. *Braindead 13* is namelijk een behoorlijk moeilijk spel. In *Dragon's Lair 2* kreeg je bijvoorbeeld nog aanwijzingen in de vorm van oplichtende delen van het scherm, als indicatie voor de te volgen richting. In *Braindead 13* moet je het echter helemaal op eigen houtje doen. Na ieder succesje is het daarom verstandig het spel op te slaan, zodat je niet steeds weer helemaal vanaf het begin hoeft te starten. Niets is namelijk frustrerender dan iedere keer weer hetzelfde filmpje te moeten bekijken en het dan voor de zoveelste keer te verknallen.

Conclusie

Als je *Space Ace* en *Dragon's Lair* leuke spellen vond, dan is *Braindead 13* verplichte kost. Mocht je je wezenloos hebben geërgerd aan deze af en toe behoorlijk frustrerende spellen, dan kun je *Braindead 13* beter aan je voorbij laten gaan. Het spel-principe is namelijk precies hetzelfde, maar dan nog een tikje moeilijker. Grafisch is *Braindead 13* bijzonder indrukwekkend en ook de geluidseffecten zijn fantastisch. Bovendien zit er meer humor in dan het geval was bij *Space Ace* en *Dragon's Lair*. De vele inventieve en gruwelijke sterfscènes hebben er trouwens voor gezorgd dat *Braindead 13* geschikt is voor spelers van 12 jaar en ouder.

Een tipje van de sluier

Uit de ingezonden brieven naar de Tips & Trucs-redactie blijkt dat veel mensen al meteen in het begin van *Dragon's Lair* en *Space Ace* vastzitten. Dat lijkt ons behoorlijk frustrerend, want zo'n spel is natuurlijk veel te duur om er slechts vijf minuten van te kunnen genieten.

Braindead 13 is nog pittiger, vandaar dat we je alvast een klein stukje op weg helpen, door enkele aanwijzingen te geven voor de eerste scènes. De rest laten we je uiteraard zelf uitzoeken, maar op deze manier krijg je in ieder geval een idee van de werking van het spel.

In de gang: Links, Omhoog, Links
Conservatory: Links, Rechts, Vuur, Omhoog, Links
Terug in de gang: Links, Links
Rode heks: Omhoog, Rechts, Vuur, Rechts, Rechts, Rechts, Omlaag, Rechts, Omhoog, Vuur, Omhoog, Rechts, Rechts, Vuur.

Top Secret

In dit laatste deel van de *Secret Mission Spionnengids* keert Jeff na zijn jungle-uitstapje terug naar de stad. Hier moet hij de aanslag op de koning zien te voorkomen. De voorbereidingen voor de Nationale Feestdag zijn in volle gang en Jeff zal zich moeten haasten om nog op tijd te zijn. Hij neemt contact op met zowel Natacha als Coyote, die beiden een update willen van de situatie. Vervolgens moet hij het paleis binnendringen.

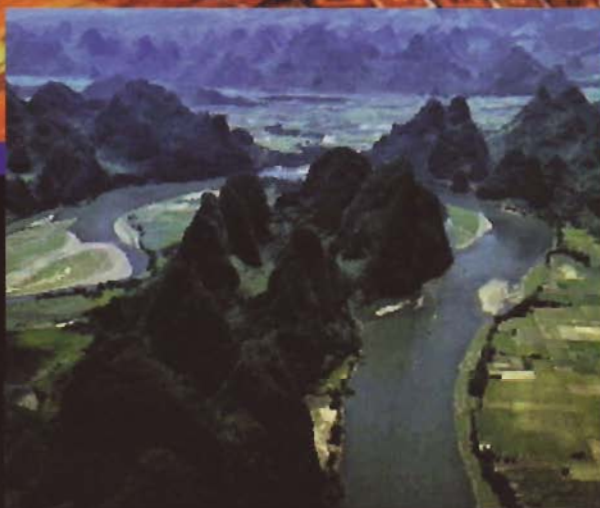
RENÉ JANSSEN

De geheimen ontrafeld

Secret Mission **Spionnengids**

Geheime code

Het laatste deel van het avontuur begint met een riksja-ritje naar het hotel, waar Jeff aan de receptionist vraagt of er nog nieuwe berichten zijn. De boodschap die hij vervolgens krijgt, is nogal cryptisch: "Miami beats Dallas 37:18". Dit lijkt op de uitslag van een American football-wedstrijd, maar het is natuurlijk een geheime code. Ga naar de hotelkamer en gebruik de telefoon, waarop kan worden gekozen uit zes nummers. Het nummer 3718 bestaat niet, dus probeer 1837 eens. Natacha neemt op en vraagt Jeff om haar onmiddellijk te ontmoeten in een restaurant. Verlaat de hotelkamer en het hotel en neem de riksja naar het restaurant (The Virtuous Way). In het restaurant start automatisch een gesprek tussen Natacha en Jeff. Natacha dringt er op aan het paleis te doorzoeken. Volgens een gedecodeerde boodschap van een geliquideerde Russische agent moet er namelijk een ondergrondse passage zijn, die het paleis inleidt. Omdat Jeff nog steeds graag z'n geheugen terug wil krijgen, is het tijd voor een doktersbezoek. Vraag de riksjarijder je naar de dokter te brengen. Die blijkt z'n praktijk echter net gesloten te hebben.

Bij de dokter

Ga vervolgens naar het park. In Hinson Park ontmoet Jeff Coyote weer. Deze vertelt Jeff de documenten naar de Amerikaanse ambassade te brengen zodra hij ze ontvangt.

Bovendien krijgt Jeff duizend dollar van Coyote. Op een parkbankje ziet Jeff de mooie doktersassistente zitten. Nieuwsgierig als hij is naar het plotselinge vertrek van haar werkgever, besluit hij met de assistente te gaan praten. Na een pittige discussie, waarin ze Jeff vertelt dat de dokter op weg is naar een beeldschone Russische vrouw, verlaat Jeff het park. Hij weet genoeg: de dokter kent Natacha. Nu wordt het dus nog belangrijker om de dokter op te sporen. Maar wie heeft de sleutels van zijn praktijk? De assistente misschien! Jeff weet inmiddels dat zij van rozen houdt. Pluk daarom enkele rozen, gebruik de chloroform en geef de bedwelmende bloemen aan de doktersassistente. Onderzoek haar lichaam nadat ze bewusteloos is neergevallen en pak de sleutels. Verlaat het park en neem de riksja naar de dokter.

Het tegengif

Ga vanuit de wachtkamer naar het kantoor van de dokter. Lees het telegram op het bureau. Er staat in: "Jeff Memorium Reaction Positive - Total Success". Dit betekent dat de dokter Jeff drugs toegediend heeft. Open de lade links van de stoel door de sleutelbos te gebruiken. De lade bevat de formule voor een tegengif (4 rood, 2 blauw en 1 geel). Noteer de formule op de kft van het tijdschrift. Kijk naar het mini-laboratorium tegen de muur achter het scherm, waar een rode en een blauwe vloeistof te zien zijn. Jeff kan dus nog geen tegengif maken, want de gele vloeistof ontbreekt. Verlaat de kamer en het huis van de dokter. Jeff herinnert zich wat Natacha hem vertelde over de ondergrondse passage naar het paleis. Eerder in het spel kwam

hij er al achter dat de gokruimte in de Dragon Club in het riool lag. Wie weet is er wel een verbinding tussen die twee locaties. Neem dus de riksja naar de Dragon Club en ga er binnen. Ga naar de gokruimte en praat met de Thug. Deze zegt Jeff dat hij op moet roffen. Duw hem in het water, waar hij verscheurd wordt door een krokodil. Gebruik vervolgens de kano om te voorkomen dat Jeff hetzelfde overkomt.

Het paleis

Jeff komt aan bij de linker kamer van het paleis (waar hij eerder de speerpunt pakte). Verlaat deze kamer via de gang en ga naar de bibliotheek. Gebruik de halsketting op het standbeeld om de geheime passage te openen. Loop naar binnen. Jeff ziet nu een vaatje papa goyo (drank). Misschien is dit de gele vloeistof die hij nodig heeft om z'n geheugen weer terug te krijgen? Neem het voor de zekerheid in ieder geval mee. Probeer vervolgens het beeldje op het bureau te pakken, waarna een orgel begint te spelen. Gebruik het orgel in de kamer om de muziek na te spelen die je hoort zodra je het beeldje probeert te pakken. Het gaat daarbij om de knoppen 3, 7, 8 en 6 (van links naar rechts gezien). In een van de pijpen van het orgel blijken documenten te zitten. Pak de documenten, die de plannen voor de aanslag bevatten: er zal een bom worden geplaatst midden in de stoet. Verlaat de kamer en de bibliotheek en ga terug naar de linker kamer van het paleis. Ga naar de geheime passage (naast de trap van het bassin) en open deze. Verlaat de gokruimte en de Dragon Club.

Je geheugen terug

Neem de riksja naar de dokter en ga via de wachtkamer naar z'n kantoor. Gebruik hier het vat papa goyo bij het minilaboratorium tegen de muur achter het scherm. Jeff kan nu alle drie de ingrediënten mengen. De verhouding is als volgt: vier druppels rode vloeistof, twee druppels blauwe vloeistof en 1 druppel papa goyo (ook in deze volgorde!). Giet het mengsel

in het glas rechts en drink het op. Jeff krijgt daardoor z'n geheugen weer terug. Hij 'ziet' hoe dokter Stone hem een injectie geeft, terwijl Natacha toekijkt. Onmiddellijk begrijpt Jeff wat het Russische plan was. De Russen wisten dat Jeff door de Amerikanen was gestuurd om de staatsgreep te voorkomen. Via de injectie lieten ze hem z'n geheugen verliezen, zodat ze Jeff konden overtuigen dat hij een dubbelspion was.

De aanslag

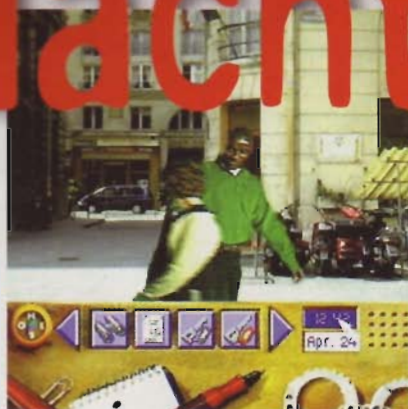
Bekijk voordat je verder gaat eerst even de geheime documenten die Jeff heeft gevonden in het paleis van Vishaka. Uit de tekst blijkt dat er iets is met een bom, de olifant van de koning en de tijden 3, 12 en 7 uur. Verlaat het huis van de dokter en ga met de riksja naar de Amerikaanse ambassade. De ambassadeur vraagt Jeff of hij er in is geslaagd de documenten te bemachtigen. Antwoord ja en geef de documenten. De ambassadeur vraagt Jeff nu de bom onschadelijk te maken (denk je alles gehad te hebben....). De riksjarijder brengt je automatisch naar de koninklijke olifanten. Let op de manier waarop de olifanten reageren op de orders van de olifantendresseur. Wacht totdat de dresseur weg gaat en bekijk dan nogmaals de geheime documenten. Loop naar de olifant links, dit is de olifant met de bom. Zeg: "Houngawa Timba" en "Hunka Kapa" (in deze volgorde). Om de bom te demonteren, moeten de draden worden losgemaakt. Daar is echter wel een hele procedure voor. Beweeg de joystick totdat de knop naast "Midi" oplicht. Deze knop is verbonden met een groene draad. Wacht totdat de hand in het groene gebied aankomt en klik. Een van de groene knoppen linksonder licht nu op. Dit betekent dat je de goede hebt gekozen. Herhaal deze actie om 3 uur (gele draad, hand op geel) en om 7 uur (rode draad, hand op rood). De bom is nu definitief onschadelijk gemaakt. Dit is het einde van Secret Mission en het lijkt ons tijd voor een welverdiende vakantie.

Spionnengids

De eerdere delen van de Secret Mission Spionnengids stonden in CD-i Magazine nummer 11 en 12 van 1996 en nummer 1/2 van 1997.

Nachtmerrie in Parijs

L'affaire Morlov

Het typerende van een goed adventure is dat je aan het begin van het spel zó weinig weet, dat je net zo goed meteen kan stoppen. De kenners weten inmiddels dat je gewoon in het wilde weg moet gaan klikken, totdat er iets gebeurt. Uiteindelijk ontdek je dan een aantal kleinigheidjes, waardoor je verder komt. Zo kennen de CD-i fans natuurlijk *Secret Mission*, waar je in een hotelkamer terecht komt en je je geheugen bent verloren. In *L'affaire Morlov* weet je dan misschien iets meer, maar om nou te zeggen dat je daarmee sneller door het spel komt...

Plaats des onheils

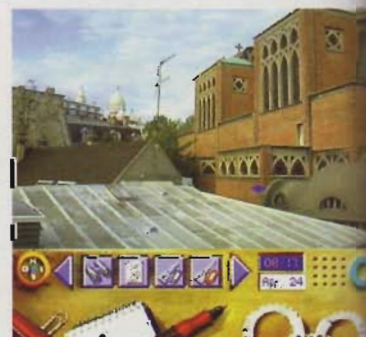
L'affaire Morlov is een adventure waar de liefhebbers al weer veel te lang op hebben moeten wachten. Je bent de jonge, ambitieuze journalist Paul Keirn. Je werkt voor de Franse krant *Liberation* en je woont in Parijs. Wanneer je, net voor de deadline van een belangrijk artikel, op je kantoor aankomt, gaat de telefoon. Het is Virginie, je verloofde, die je vraagt om zo snel mogelijk naar Place du Tetre te komen, waar ze je voor wil stellen aan haar vriendin, Irina. Eenmaal daar aangekomen klinken er twee pistoolschoten. Je snelt naar de plaats des onheils en treft daar het lijk van een vrouw aan.

Time To Kill in Paris

Gelukkig, het is niet Virginie, maar Irina. Virginie is in geen velden of wegen te bekennen. Ze hebben haar ontvoerd. Maar wie

Mijn voorliefde voor adventures komt waarschijnlijk voort uit mijn verslaving aan suspense- en mysteriefilms van Alfred Hitchcock en Agatha Christie. De spanningsboog lijkt altijd gespannen omdat je slechts stapje voor stapje te weten komt hoe alles in elkaar steekt. Adventures kunnen me dan ook uren, dagen, maanden aan de buis gekluisterd houden. Eindelijk is er weer een nieuwe: *L'affaire Morlov*. Een thriller pur sang.

ROM HELWEG

zijn ze? Wanneer je het lichaam aan een nader onderzoek onderwerpt, flitsen de fotocamera's van de andere journalisten. Je bent er gloeiend bij, wanneer je niet zo snel mogelijk je onschuld bewijst en de ontvoerders van Virginie vindt. Bovendien heb je daar maar 48 uur voor want de foto's zijn inmiddels onderweg naar de politie. De klok tikt ongenadig door en Parijs is groot.

Een paar sleutels

Ga er maar aan staan. Je hebt geen wapens, alleen een stel sleutels van een paar appartementen. Je kunt een krant kopen om te lezen wie er is vermoord, maar wat nu? Onder in beeld staat een balk met de spullen die je tot beschikking hebt. Daarbij zit ook een kaart, waarop je de plaatsen aan kunt klikken waar je naartoe wilt. Het is bijvoorbeeld geen slecht idee om eens naar Virginie's appartement te gaan. Je zou naar de begraafplaats kunnen, of naar Irina's appartement. Wanneer je de sleutel hiervan hebt bemachtigd, tenminste.

Rendez-vous

Zo kun je in één van deze appartementen bijvoorbeeld het antwoordapparaat afluisteren. Daarop wordt aangegeven dat er een afspraak is om 18.00 uur op Place du Tetre. Op naar de rendez-vous, maar om nou zeven uur te gaan zitten wachten totdat die afspraak op komt dagen, is je tijd verdoen. Je zou op het klokje rechtsonder kunnen klikken om de tijd te versnellen, maar je hebt iedere minuut hard nodig. Dan maar alle andere plaatsen onderzoeken. Er zijn een paar wetten in de adventure-strategie. Raap alles op wat niet aan de grond is vastgenageld, bekijk alles zo goed mogelijk, luister naar ieder woord dat wordt gesproken en save altijd op tijd! Zo kun je altijd terug naar een bepaalde plek in het spel en maak je de fouten geen tweede keer.

Color Key

Voor het beeldmateriaal is er gebruik gemaakt van foto's uit het werkelijke Parijs, waar door middel van Blue Screen technologie de acteurs in zijn 'gekeyd'. Color Key of Matte heet de technologie, waarbij acteurs zich in een blauwe ruimte bevinden. Wanneer in de computer het blauw wordt weggefilterd, kan het beeld dat overblijft als het ware over een ander beeld heen gelegd worden en lijkt het alsof de acteurs in deze andere omgeving staan. Omdat Full Screen Video teveel ruimte inneemt in het geheugen

van een CD-i of CD-ROM, is het dan makkelijker om een vaste achtergrond te hebben en alleen de acteurs te laten bewegen.

Full Motion Video

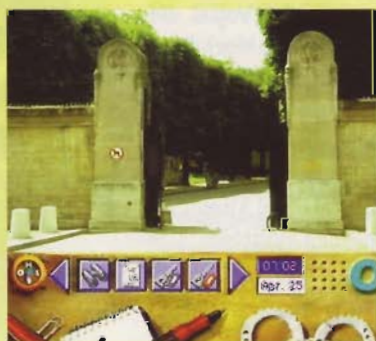
Het resultaat mag er zijn. Je waant je inderdaad in het prachtige Parijs, hoewel het natuurlijk leuker was geweest wanneer de omstandigheden wat anders waren. De kleuren zijn mooi, het geluid is zoals te verwachten dik voor mekaar en zelfs de Full Motion Video vertoont relatief weinig gebreken. Het verhaal klopt goed en voor zover ik in mijn beperkte speeltijd kon zien, zaten er geen logische fouten in het spel. Tot zover dus niets dan goeds, maar we hebben wel te maken met CD-i, en dat brengt wat nadelen met zich mee.

Interface

Het grootste probleem voor het maken van een adventure is de zogenaamde 'interface'. Hoe klik je iets aan dat je wilt gebruiken? Hoe verandert de cursor op het moment dat je op een 'hot spot' komt? Hoe snel springt het beeld over naar hetgene wat je hebt uitgekozen? Hoe maak je het spel speelbaar met alleen het gebruik van twee actieknoppen? Allemaal vragen waar een gedegen technische en grafische kennis voor nodig is. Zo verandert de cursor bijvoorbeeld in een pijltje wanneer je ergens verder in kunt gaan, of juist terug kunt gaan naar een vorige plek. Het verschil van deze vormen is niet duidelijk te zien met de beeldlijnen die CD-i tot haar beschikking heeft. De kleuren en vormen van de andere acties zoals 'raap op', 'ga' of 'bekijk' laten ook aan duidelijkheid te wensen over. Soms zijn de 'hot spots' zó klein, dat ze nauwelijks te vinden zijn. Maar ja, dat maakt het spel alleen maar moeilijker en daardoor misschien wel interessanter.

Tweetalig

Het spel beschikt over twee talen: Engels en Frans. Hoewel ik beide talen redelijk beheers, begrijp ik het meest van de Engelse versie, maar hoor ik het liefst de Franse. Zo zet ik ook wel eens de Franse zender TV 5 op, gewoon voor het geluid van de presentatrice, maar dat terzijde. *L'affaire Morlov* staat inmiddels bekend als een spel dat zo uitgebreid is, dat je zelfs met de oplossing in de hand tien uur bezig bent om het uit te spelen. Een oplossing waarvan ik geen idee heb waar je die zou kunnen vinden, dus dagen, weken, maanden lang speelplezier is gegarandeerd.

L'affaire Morlov

CD-i

f 49,95

Videco

Alleen verkrijgbaar bij

Free Record Shop

Ook op CD-ROM

Film & Video conserveren

Steven Spielberg begon op z'n 12de met het filmen van miniatuurtreinongelukken. Niet iedereen die gek is met film en video heeft het zo vergeschopt als Mr. Spielberg Himself, maar er zijn veel leuke, ontroerende momenten door klein en groot gemaakt die af en toe best gezien mogen worden. Zo maakte ik op m'n 14de m'n eerste speelfilm op Super-8 en, hoe knullig ook, het is leuk om dat te bewaren. Spielberg heeft inmiddels voldoende geld om dat oude werk goed te conserveren, ik zal dat op een andere manier moeten doen.

SYBRAND FRIETEMA DE VRIES

Speciale aanbieding!

Voor onze abonnees van CD-interactief hebben we, in samenwerking met VCN, een speciale aanbieding. Tegen een gereduceerd tarief kunnen zij hun video- en filmmateriaal over laten zetten op Video CD. Dit tarief is: f 99,50 voor 1ste 15 minuten, f 50,- voor elk volgend (heel) kwartier, losse minuten f 9,95 (alle prijzen zijn inclusief BTW).

Dok een 16mm film, die ik als student maakte, heb ik in geen jaren kunnen bekijken. Daarnaast heb ik op VHS, S-VHS, Betamax, Hi-8, U-matic en zelfs Betacam SP beeld staan dat ik dolgraag weer eens zou willen afspelen. Daar liggen prachtige herinneringen in opgeslagen van mislukte opnames en spitsvondige montages. Maar op een VHS-recorder na, heb ik geen enkel apparaat om het bezoek - of mezelf - eens te verrassen op een avond filmpje-tussen-de-schuifdeuren. Ik heb - uiteraard - wel een CD-i-speler. Wat zou mooier en gemakkelijker zijn dan al deze stukjes op Video CD te zetten?

Van Hi-8 naar Video CD

Eerlijk is eerlijk, deze gedachte is mij ingegeven door een artikel van Rob Smit in de prof-rubriek in het vorige nummer van CD-interactief. Daarin kwam Henk Otto van Video Centrum Nederland (VCN) aan het woord die een goedkope oplossing biedt om smalfilms en alle denkbare videoformaten op Video CD over te zetten. Daar moesten wij meer van weten. Feit is dat video-montage-studio's de naam hebben erg duur te zijn. Voor een paar uurtjes spelen met de knoppen in een studio mag je al snel een paar duizend gulden meenemen. Dat komt omdat de professionele video- en montage-apparatuur vreselijk duur is in aanschaf en onderhoud. En daarom waren wij zeer benieuwd wat voor prijzen gerekend worden voor een dergelijk ingewikkeld proces. Dus togen wij naar Soest om met Henk Otto nader kennis te maken. We stuurden een Hi-8-tape vooruit om die op Video CD te laten zetten. En we waren niet van plan om met lege handen terug te keren.

Kritisch

Op de tape dat wij opstuurden staat een reportage van een grote electronica-beurs in Las Vegas die ondergetekende samen met Jan van der Meer (Van der Meer Video Producties in Zandvoort) twee jaar geleden maakte voor het zusterblad PC Consument. Dat had ik toen voor het laatst gezien en ik was benieuwd naar de kwaliteit van de overzetting. Henk Otto nodigt ons uit om in zijn prachtige studio de Video CD te bekijken. Gezeten aan een montage-tafel met een paar honderd knoppen, kijken wij kritisch naar het resultaat op een van de vele professionele monitoren.

Speciale Video CD aanbieding voor lezers

Zie ook onze prijsvraag op pagina 7

Gênant

Mijn eerste indruk is er een van gêne. Niet over de kwaliteit van de Video CD overigens, die was prima, maar over het feit dat je jezelf na zo'n tijd weer ziet en hoort. Henk Otto verklaart nog dat in het originele materiaal wat drop-outs zaten en dat het beeld nog beter kan. Om dat te zien klikken we maar snel door naar de volgende track (één min-puntje: versneld vooruit spoelen is niet mogelijk), de overzetting van een Hi-8 demo-tape. Dat ziet er werkelijk schitterend uit, met kraakheldere kleuren en weinig tot geen blokvorming, zelfs in erkend moeilijke stukken met stromend water en zo. We zijn helemaal overtuigd. Software-matige encoding kan er dus goed uitzien. En is een stuk goedkoper...

Nog goedkoper

Na afloop van de demonstratie vroegen we Henk Otto of hij, exclusief voor onze lezers, een eenmalige aanbieding kon doen voor het overzetten van beeldmateriaal op Video CD. En ja hoor, gedurende een beperkte tijd kunnen abonnees van ons blad nog goedkoper dan we vorige maand al aankondigden hun waardevolle materiaal laten kopiëren op Video CD. Als bonus geeft hij voor onze prijsvraag ook nog 5 prijzen weg (zie pagina 7). Wij kwamen niet met lege handen terug. Vanaf nu kunnen alle Spielbergs-in-de-dop hun materiaal voor het nageslacht bewaren. Een geruststellende gedachte.

Elders in het blad zit een bon. Stuur deze tesamen met uw materiaal, de beschrijving en een getekend gegarandeerd betaalmiddel (giro-betaalkaart of eurocheque) naar:

Video Centrum Nederland BV
Afdeling Multi-Media
Steenhoffstraat 67
3764 BJ Soest
tel. 035 - 601 8844
fax. 035 - 601 5786
e-mail vcn@pi.net

Encoding

Even een kleine uitleg. Encoding is het omzetten van (analoge) beeld- en geluidssignalen in een digitaal formaat (MPEG1) waarbij er zoveel mogelijk overbodige informatie uit gekieperd wordt. Dat gebeurt met behulp van computers op twee manieren: software-matig of hardware-matig, zeg maar professioneel of goedkoop. In het artikel van Rob Smit van het april-nummer wordt dat verschil uitgebreid uitgelegd. Bij VCN gebruiken ze hardware-matige encoding. Die kwaliteit is meer dan voldoende voor het omzetten van smalfilm en video.

Voor lezers van CD-interactief

Vakanties, kinderspeelfilms, bruiloften, bachelorsparties, familiedagen, jubilea, bevallingen, bedrijfsuitjes. Verborgen op zolder staan dozen vol oude filmspoelen en videobanden. Je moet er niet aan denken dat die unieke opnames verloren gaan omdat de tape vergaat, de film bros wordt en breekt, het onmogelijk blijkt om een nieuwe lamp voor die oude projector te vinden of domweg omdat er geen apparaat meer te vinden is waarop die ene film of dat ene videobandje af te spelen valt. Daarom kunnen jullie dit materiaal nu extra voordelig op Video overzetten!

Dit zijn de spelregels

Alle formaten film (8mm, S-8, 9,5mm, 16mm) of video zijn mogelijk.

Op Video CD formaat of als MPEG-files op CD-ROM.

Levertijd circa 2 weken.

Betaling uitsluitend met gegarandeerd betaalmiddel.

Geen commerciële bedoelingen.

Aanbieding geldig tot 30 juni 1997.

Lever uw smalfilms projectiegereed aan en geef zoveel mogelijk informatie betreffende de filmsnelheid, het geluid en de eventuele volgorde.

Om vergissingen te voorkomen, is het niet mogelijk om gedeeltes uit een videoband over te zetten. Er kan alleen vanaf het begin worden gestart.

In het geval dat het materiaal niet goed te gebruiken valt, bestaat de mogelijkheid dat er extra kosten gemaakt moeten worden om het materiaal te reinigen of over te zetten op grotere filmspoelen.

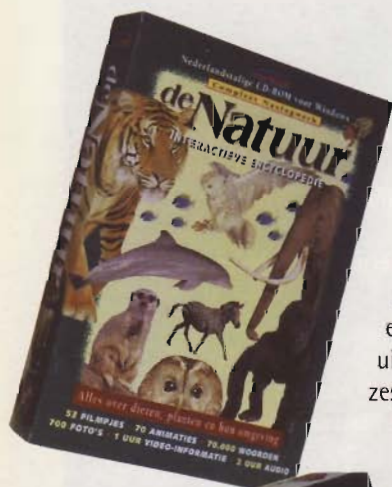
Gratis mogelijkheid om (niet-synchroon) achtergrondmuziek bij te voegen vanaf cassette of CD (mee opsturen).

Kinderspel

We zijn de kleutertijd intussen voorbij. Daarom moeten er hogere eisen aan de software worden gesteld, want 'middenbouwers' kunnen veel meer zelfstandig: lezen, rekenen, zelf installeren of problemen oplossen. Ook hebben we te maken met een leergierige groep die niet snel tevreden is. De vraag is dus welke software het best aan deze eisen voldoet en wij nemen deze maand weer een nieuwe lading onder de loep.

LENNIE PARDOEL

Criteria:

Bij de 'middenbouw' moeten we letten op de hoeveelheid uitdaging, creativiteit, stimulering en leerstof die de software te bieden heeft. En kijk naar speelplezier versus prijsverhouding. Wanneer je een bepaald thema zoekt, kijk dan naar de uitwerking daarvan. Derdegroepers, dus de zesjarigen, vormen een speciale groep, zij moeten de moeilijke overstap van spelen naar leren maken. Daarom voor hen een speciale top 5 met software waarin lezen en rekenen een belangrijke plaats innemen.

Dorling Kindersley

Toptitels voor deze wijsneuzen zijn *Kijk Zo Werkt Het*, *De Interactieve Natuurencyclopedie* en *Op Wereldreis*, die oorspronkelijk afkomstig zijn van de uitgever Dorling Kindersley. Met deze CD-ROM's kunnen ze van alles opzoeken en het zijn dus uitstekende

bronnen voor werkstukken.

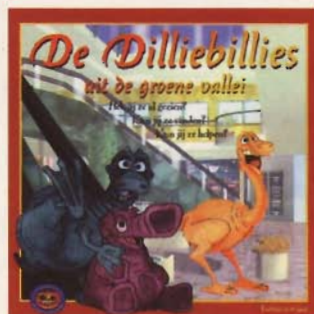
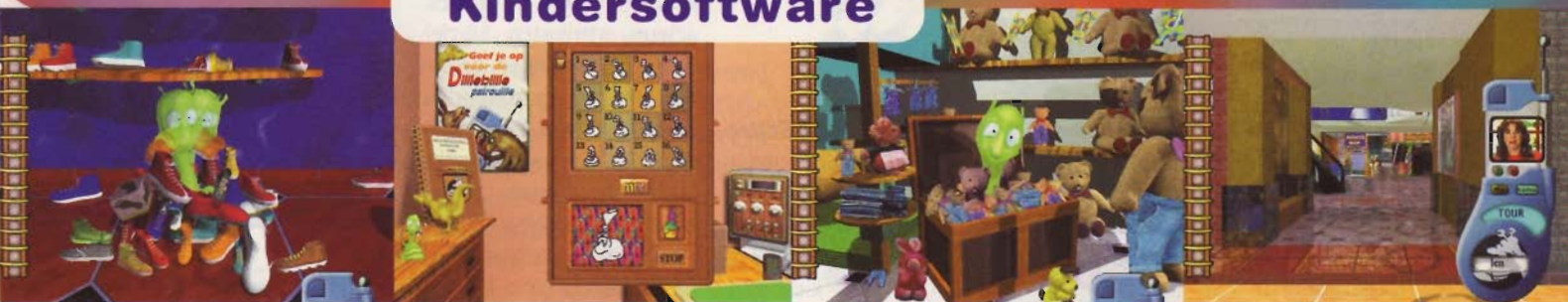
Aart Staartjes is de professor op *Kijk zo werkt het* en legt je alles op een nogal komische manier uit. Er zijn veel mooie tekeningen van apparaten en 300 filmpjes over allerlei wetenswaardigheden. Met *De Interactieve Natuurencyclopedie* kun je zowel prehistorische als hedendaagse dieren en planten opzoeken, in fossielvorm of levend, voorzien van allerlei details. Naast heldere teksten, filmpjes en tekeningen zijn er ook scrollmogelijkheden waarmee je een dia van boven naar beneden kan laten rollen en daar weer op allerlei details kan klikken. In *Op wereldreis* krijg je een helder kaartoverzicht van de wereld met allerlei bijzonderheden. Nu maar wachten op andere vertalingen van Dorling Kindersley-producten, bijvoorbeeld de Engelstalige reeks CD-i's *Eyewitness* en CD-ROM's over allerlei diergroepen afzonderlijk.

[CD-ROM *De Interactieve Natuurencyclopedie* f 149,95, *Kijk Zo Werkt Het* f 119,95, *Op Wereldreis* f 89,95, VNU Interactive Media].

Uitdaging en

Kindersoftware

Dilliebillies

Halloween, de oorspronkelijke vooral educatieve uitgever van software begeeft zich steeds meer op het terrein van edutainment. Met de CD-ROM *De Dilliebillies Uit De Groene Vallei* kunnen kinderen allerlei opdrachten vervullen. Ze moeten daarvoor voorwerpen zoeken in de stad Hoepersdal om een Dillie naar huis te kunnen begeleiden. De Dilliebillies zijn namelijk verdreven uit hun groene vallei door deze oprukkende verstedelijking in de stad en nu raken ze steeds verdoofd. Karen is de patrouilleleider en je kunt haar oproepen met je walkie-talkie. Met een eigen notitieboekje controleer je steeds hoe ver je gevorderd bent. Deze CD-ROM lijkt wel garant te staan voor jaren speelplezier, zoveel zit erin. (CD-ROM f 79,- Halloween)

Ik, Mik, Letterland

Voor de beginnende lezer is er de CD-i *Ik, Mik, Letterland*. Het monster Karbonkel is jaloers op het volk Loria omdat zij kunnen lezen en hij niet. Op een dag maakt hij alle letters en woorden kwijt. Het volk van Loria is niet bij machte daar iets aan te doen. Het moedige meisje Mik daarentegen wel. Samen met haar kun je de letters en woorden weer terug vinden en het gevaar 'Karbonkel' trotseren. Je betreedt daarvoor verschillende werelden waar allerlei hindernissen overbrugd moeten worden. In ieder wereld is een eindspel te doen als beloning voor je inspanningen.

De CD-i is gebaseerd op de Veilig Leren Lezen methode. (CD-i, f 69,95, Zwijssen, Philips Media)

Hieperdepiep, ik lees

De achterliggende gedachte van *Hieperdepiep, ik lees* is natuurlijk dat lezen een feest behoort te zijn. En dat is het ook met deze CD-i of CD-ROM. Je kunt allerlei leuke spelletjes doen waardoor je tussen neus en lippen door je vaardigheid in lezen oefent. De opdrachten zijn origineel en overzichtelijk. Er zijn vier meisjes en jongens waarmee je samen kunt lezen. Bij Eef hoor je woorden die je dan vervolgens moet tikken zodat het bootje dichterbij het eiland komt om Rik te redden. Bij Sofie kun je verhalen lezen en bij Taike kun je punten halen met spelletjes als Letterregen en schuifpuzzels. Er is uitdaging genoeg en als je problemen hebt helpt Rik je steeds. (CD-i en CD-ROM f 69,95, Malmberg/Philips Media)

Boekfabriek

Boekfabriek zal ongetwijfeld de schrijftalenten van je kind al vroeg openbaren. Een echt boek schrijven en zelf illustreren is met deze software namelijk een makkie. Hoeveel pagina's je wilt maken bepaal je zelf. Op de voorkant staat je naam en de titel, de teksten kunnen zowel onder, boven als door de illustraties heen afgedrukt worden en er zijn verschillende formaten. Kortom genoeg oefenstof om later een beroemd auteur te worden. Wanneer je een Internet-

creativiteit

aansluiting hebt, kun je je boek namelijk ook nog Internet opsturen, want ook die optie biedt *Boekfabriek*. Het is een CD-ROM die de creativiteit optimaal stimuleert.
(CD-ROM f 79,95, Iona Software)

Barbie Verhalenmaker en Designer

Een andere oefening in het beroemd worden is *Barbie Verhalenmaker*. Ditmaal schrijf je geen boek maar een heus scenario voor een barbiefilm. Alles zit erop en eraan. Eerst kies je een achtergrond, bestaand of zelf ingekleurd en vervolgens maak je een tekst die je

zelf insprekt. Je kiest één van de barbies en bepaalt haar route in de scène en laat haar verschillende richtingen oplopen, al dan niet kleiner of groter wordend. Je vult vervolgens de scène met allerlei attributen zoals zwemmende vissen in een vissekom en zet er een muziekje achter. Zo kun je een stuk of twaalf scènes

maken en monteren. In de projectie-studio tenslotte, speel je je eerste echte speelfilm af. Het is verbazingwekkend wat er allemaal mogelijk is tegenwoordig. Wel moet opgemerkt worden dat het allemaal (nog) niet vlekkeloos verloopt. Teveel klikken kan je PC aardig in de war brengen en je moet dus enig geduld op kunnen brengen. Vooral het invoeren van bewegende barbies vergt veel tijd. Dit viel ook op bij *Barbie Designer*, de eerste Barbie CD-ROM uit deze reeks waarmee je zelf kleertjes kunt maken met behulp van je printer. Binnenkort verschijnt ook *Barbie Print en Speel*.

(CD-ROM Designer f 89,95, Verhalenmaker f 79,95 Mattel, distributeur Homesoftware)

3D Moviemaker

Nickelodeon 3D Movie-maker is ook zo'n filmmaak-CD-ROM. Hier is een keuze te maken uit scènes, acteurs, attributen, allerlei soorten bewegingen, geluiden, muziek en natuurlijk de in te voeren eigen teksten. En dat alles werkt soepel en zonder lange wachttijd. Wanneer je film af is, kun je achterover in

een leunstoel gaan kijken naar je eigen creaties. De Engelstalige interface is eenvoudig en binnen een mum van tijd weet je hoe alles werkt. Een vreemde taal is hier dus geen probleem. Net als in *Creative Writer* en *Fine Artist* - eveneens uitstekende programma's van Microsoft - kun je direct aan de gang. Het zal je opvallen dat de programma's blijven verrassen. Met *Creative Writer* maak je je eigen krant, kaart of gewoon een verhaal. Het is een ideaal programma voor werkstukken. Met *Fine Artist* kun je vooral leuke strips, stickers, buttons of weer gewoon een tekening maken. De programma's zijn met elkaar te combineren en er zijn ook teksten en plaatjes uit andere programma's in te voegen. Op de dozen staat dat de programma's geschikt zijn voor kinderen vanaf acht jaar, maar volgens mij kan die leeftijd verlaagd worden naar zes jaar.

(CD-ROM Nickelodeon 3D Movie-maker f 113,95, Creative Writer/Fine Artist CD-ROM en diskettes, Nederlandstalig, f 84,95, Microsoft)

Muziekspook

In *Tommy & Oscar, Het Raadsel van het Muziekspook* kunnen kinderen het geleerde notenschrift direct op een instrument ten uitvoer brengen. Er kan echter ook zonder kennis van het notenschrift gespeeld worden. Je krijgt er namelijk een piano van plastic bij die je op je toetsenbord moet leggen. Ligt-ie goed dan corresponderen de aanslagen met de noten en kun je allerlei liedjes spelen. Vooral deze functie en de muziekspellen die je gehoor beproeven en je zelf liedjes laten componeren, maken deze CD-ROM aanbevelenswaardig.

(CD-ROM f 89,95, VNU Interactive Media)

Kleuter top tien (6-10 jaar)

1. De Interactieve Natuurencyclopedie
2. Kijk Zo Werkt Het
3. De Dilliebillies uit de Groene Vallei
4. Creative Writer/Fine Artist
5. Boekfabriek
6. Guus en de Cyberbuds, Guus in Cyberopolis, Guus in het Pretpark
7. Barbie Verhalenmaker
Barbie Designer
Nickelodeon 3D Movie-maker
8. Tommy & Oscar, Het Raadsel van het Muziekspook
9. Geheim Nummer
10. Freddy Fish en Verhaal van de Verdwenen Zeewierzaadjes

Geheim nummer

In *Geheim Nummer* los je al speurend rekensommen op. Je bent een detective die met behulp van een geheim nummer boeven op het spoor moet komen. Die boef, je raadt het al, vind je pas als je de juiste antwoorden op de sommen geeft. De werking van de software zal je niet van de oplossing afhouden, want die verloopt soepel. Je kunt merken dat het een zeer verantwoord product is en dat er met grote zorg aan gewerkt is. De CD-ROM is speciaal voor de Nederlandstalige markt ontwikkeld door het Freudenthal Instituut, bekend van educatieve leerstof.

(CD-ROM f 99,95, Meulenhoff Educatief)

Bonker

Simpel maar doeltreffend zijn de twee CD-ROM's met Bonker in de hoofdrol. Met *Bonker Razende Rekenspelletjes* kun je beginnen met leren rekenen. Met *Bonker en het Grote Rijngeheim* leer je over klinkers en medeklinkers en vul je onder andere ontbrekende letters in. (CD-ROM f 39,95, VNU Interactive Media)

Redcat

Andere reken- en taalprogramma's zijn *Redcat*, *De Razende Rekenrace* en *De Woeste Woordenbrij*. Op originele wijze word je uitgedaagd reken- en taalvraagstukken te beantwoorden. De ene keer via een memoryspel, de andere keer via multiple choice. Welke som of opdracht je ook maakt, je kunt er iets mee verdienen. Want als je de opdracht af hebt mag Redcat weer racen. Met de antwoorden verzamel je benzine en beurten voor zijn raceauto. Dat racen doe je met de pijltjes op je toetsenbord of met een joystick. Sinds kort is ook *Red Cat's Spannende Stedentocht* verkrijgbaar.

(CD-ROM f 39,95, Davilex Software)

Freddi Fish

Hoewel *Freddi Fish en het Verhaal van de Verdwenen Zeewierzaadjes* al weer zo'n anderhalf jaar oud is,

mag deze CD-ROM in dit overzicht niet ontbreken. Binnenkort komt er overigens een tweede *Freddi Fish* uit. Samen met *Freddi* moet je de zeewierzaadjes opsporen en daarvoor allerlei hindernissen nemen met behulp van voorwerpen die je onderweg bemachtigt. Deze CD-ROM zal niet snel vervelen omdat bij ieder volgend spel de route weer anders zal zijn. Er zit ook een leuk rekenspelletje in. (CD-ROM f 109,95, Transposia)

Nijntje

Goed nieuws voor dreumesen en peuters: *Nijntje* is op CD-ROM verschenen! De drie CD-ROM's zijn gebaseerd op de boeken van Dick Bruna en ontwikkeld door Addo Stuur. Het zijn *Nijntje en de School*, *Nijntje en de Dieren* en *Nijntje en het Feest*. (CD-ROM f 39,95, Bruna Informatica)

Speciale top 5 voor derdegroepers(±6 jr.):

1. Hieperdepiep ik lees
2. Disney's Spellenparadijs, De Leeuwenkoning
3. Bonker Razende Rekenspelletjes, Bonker en het Grote Rijngeheim
4. Redcat, De Razende Rekenrace, De Woeste Woordenbrij
5. Ik, Mik, Letterland

Video CD's

Don Bluth is een van de weinige filmproducenten die de Disneykwaliteit in animatiefilms kan evenaren.

Die prestatie zien we overduidelijk terug in twee prachtige kinderfilms:

Duimelijntje en *The Secret of Nimh*.

Hoe moet je uitleggen wat kwaliteit is? Misschien is het dat je wordt overspoeld door een meeslepende spanning, er geen moment van verveling is en de ene tekening nog prachtiger dan de andere is.

Duimelijntje

Neem bijvoorbeeld *Duimelijntje* naar het sprookje van Hans Christaan Andersen. Duimelijntje wordt geboren uit een bloem en is niet groter dan een duim. De vrouw die haar moeder zal worden heeft zo lang naar een kind verlangd en nu eindelijk wordt haar wens vervuld. Dat Duimelijntje zo klein zal blijven is voor haar geen enkel probleem. Maar Duimelijntje wil naarmate ze ouder wordt meer van de wereld zien. Op een dag gaat de prins uit het boek waaruit haar moeder altijd voorleest, leven en wordt ze verliefd. Ze gaat met hem mee. Niet gewoon maar vliegend uit het raam. Zo zullen ze

allerlei avonturen beleven en raakt ze haar prins ook weer een tijdje kwijt. Uit al die ervaringen doet ze wijsheid op, zoals het in een sprookje betaamt. De liedjes worden prachtig gezongen.
(Video CD f 39,95, Philips Media)

Secret of Nimh

In *The Secret of Nimh* wordt de hoofdrol gespeeld door een muis, Mrs. Brisby. Zij wil haar zieke kind, Timothy, redden, maar heeft daarvoor heel wat hindernissen te overwinnen. In uiterste nood zal ze gebruikmaken van de hulp van de ratten. Dit zijn echter de aartsvijanden van de muizen. Haar overleden man echter heeft de ratten eens van vivisectie gered en daarbij zelf de dood gevonden, dus de ratten zijn haar die hulp verschuldigd. Voordat ze de ratten van Nimh gevonden heeft zijn er heel wat spannende momenten te doorstaan. Die spanning maakt dat de film meer geschikt is voor wat oudere kinderen vanaf ongeveer zes à zeven jaar.
(Video CD f 39,95, Philips Media)

Kuifje

Kuifje en *De Krab met de Gulden Scharen* kan uiteraard niet alleen een kindertitel genoemd worden. Het verhaal is geschikt voor iedereen vanaf ongeveer zeven jaar. Gelukkig is de kwaliteit van het gelijknamige stripboek vrijwel ongeschonden terug te zien op deze Video CD. De teksten, gesproken door stemmen met een Belgisch accent hebben de oorspronkelijkheid van de verhalen niet aangetast. Integendeel het Belgische accent versterkt die oorsprong juist. Een spannende film over drugshandelaren! Volgende maand bespreken we de CD-ROM *Kuifje in Tibet* en dan kun je dus ook interactief met Kuifje aan de gang.

(Video CD f39,95, Philips Media)

Uitstekende animatie

Duizend b-b-bommen
en granaten!... 't Is de
K-K-KARABOUDJAN!...
Politie!... Pakt ze bij de
lurven!... Politie!...
Po-p-p-politie!...

In het verleden kon het vaak wel een tijdje duren voordat jullie vragen in Tips & Trucs beantwoord werden. Met de uitbreiding van de rubriek hebben we meer ruimte om jullie problemen snel op te lossen. Blijf dus vragen en tips opsturen want jullie komen zo snel mogelijk aan bod!

RENÉ JANSSEN

Christmas Country

Susan van Andel stuurt een handige tip voor dit spel, in het bijzonder voor iedereen die het level Hill Top Town erg moeilijk vindt. Volgens haar is het mogelijk om helemaal in het begin van het derde spelletje een onbeperkt aantal levens te winnen. Meteen nadat je door deur nummer 11 bent gegaan, zie je vlak boven je een 'lege' balk zweven. Als je daar naar toe gaat (eerst naar rechts lopen/springen, daarna naar links omhoog springen, enzovoort), vind je aan de linkerkant van die balk een verborgen extra leven. Wanneer je door dat plekje loopt, krijg je iedere keer een extra leven, net zoveel als je zelf wilt dus. Handig! Enkele weken later stuurde Susan echter een vervolg op dit briefje. Inmiddels blijkt dat deze truc maar twee keer werkt. De overige keren levert het haar slechts één extra leven op. Susan weet niet of dat bij iedereen zo

gaat. Eigenlijk zijn we daar wel nieuwsgierig naar. Kan deze truc bij iedereen slechts twee keer worden gebruikt? Schrijven maar, lezers! Gelukkig stuurt Susan in haar tweede brief meteen nog enkele nieuwe tips. In hetzelfde level ga je bijvoorbeeld ongeveer drie centimeter van de linkerkant van de balk staan. Druk dan Omlaag op de duimpad (mooi woord Susan!) en druk je tegelijkertijd drie keer achter elkaar de Spring-toets in. Je gaat dan automatisch naar de tweede helft van het spelletje. Verder zijn er volgens Susan verborgen levens te vinden op de volgende plaatsen:

Spelletje 6: één leven is verborgen achter het laatste portret in de portretgallerij. Spelletje 9: meteen nadat drie elfjes achter elkaar langs komen, zie je een laag rood dakje tussen twee huizen in. Een leven is verborgen boven op het dak, aan de linkerkant.

Spelletje 12: als je een stapje naar links maakt bij het begin van dit spelletje en daarna met je hoofd tegen de richel stoot, verschijnt er een leven boven op de richel.

Spelletje 15 en 16: een leven is verborgen achter de gele sterretjes.

De familie Taal vragen zich in hun e-mail af of hun bericht wel aankomt. Het is namelijk hun eerste! Jawel hoor, ze zijn alle drie angekommen (voor de zekerheid zeker een paar keer verstuurd). Als fanatieke spelers van Christmas Country schrijven ze altijd op dezelfde plaats een probleem tegen te komen. Aan het eind van level 1-4 levert een soort ridder te paard namelijk problemen op. Ondanks het feit dat ze genoeg punten en bonusen hebben gescoord (inclusief drie paar-sterren), zien ze maar geen kans de ridder te verslaan. Misschien dat een van de lezers hier raad mee weet?

Escape from Cyber City

Bjorn Ciggaar is aanbeland bij de vliegende trein, maar nu vraagt hij zich af of hij nog wel op de goede weg zit. Het zou natuurlijk heel vervelend zijn om er na een tijdje achter te komen dat hij dat hele eind voor niets heeft afgelegd. Speciaal voor Bjorn en

andere lezers die vastzitten in dit spel hebben we een aantal tips verzameld.

Dit is de enige juiste route: bij de eerste T-splitsing moet je naar links, bij de tweede rechtdoor en bij de derde rechts. Bij de vierde ga je naar links en bij nummer vijf weer naar rechts.

Om bij de highway de hefboom omhoog te krijgen, schiet je op het huisje rechts. In de trein moet je alle cybers neerschieten (de eerste komt altijd van rechts). Om de guardian te doden, schiet je de groene, blauwe en rode lichten kapot als ze bij de middelste lamp zijn (ze komen van rechts naar links). De route die je met de trein moet rijden: eerste links, volg de groene lichten, rechts, schiet op het midden van de deur en je bent ontsnapt uit Cyber City.

Zelda

Patrick van der Oord uit Akersloot komt niet verder dan Tykogi Toren. De Burgemeester zit hier vast aan een ketting en Patrick krijgt hem niet los. Hij heeft al van alles geprobeerd: zwaard, bommen, de vechthandschoen en de toverstaf van Gamelon, maar niets lukt. Toch moet het lukken met de vechthandschoen (de power glove uit de Engelse versie). Hiermee sla je de kettingen boven de Burgemeester kapot (nadat je de 'soldaat' helemaal bovenin verslagen hebt).

Trouwens, we hebben zowel voor beginners als gevorderden een aantal nuttige tips en trucs gevonden. Eerst de beginners.

Speel Aru Ainu uit en je krijgt toegang tot Tykogi Tower (Toren). Ga vervolgens naar Kobitan en haal de lantaarn onder het tweede huisje vandaan. Ga terug naar Sakado en koop bommen, touw en lampenvullingen. Haal in het tweede huisje het Power Sword. In het laatste huisje van de straat krijg je een groene cape. Ga hierna door het raam naar buiten en de grafkelder in. Pak hier de sleutel. Ga de kerk in en versla de mummie met behulp van de groene cape. Je krijgt nu toegang tot Washubi Swamp (Moeras). Praat op het eind van dit level met Grimbo, die een paddestoel nodig heeft. Deze haal je in Hanyu Forest. Ga weer terug naar Grimbo, die je beloont met de Power Glove (vechthandschoen). Hiermee open je versperde toegangen en je verslaat er de soldaat in Tykogi Tower mee.

Voor gevorderden hebben we deze nog:

1. Koop ongeveer 18 bommen en ga naar Shutoy Lake. Dood met een bom twee neushoorns (dit levert 20 robijnen op). Ga een huisje binnen en er meteen weer uit. Herhaal dit zo vaak je wilt totdat je zo'n vijfhonderd robijnen hebt. Ga nu naar de Shrine of Gamelon (Gamelons Tombe). Maak jezelf onderweg onzichtbaar met behulp van de paarse cape (Hanyu Forest). Versla de weerwolf in de tempel door hem op z'n kop te slaan. Je krijgt nu de Wand of Gamelon (toverstaf), waarmee je Gamelon kunt verslaan.

2. Vul de fles levenswater en koop bommen en touwen. Ga naar Dodomai Palace en door de grote houten deur. Je bent nu in het riddersverblijf. Ga de eerste deur in. Als je nu naar boven gaat, krijg je de sleutel voor de vier andere deuren. Kies één van de bovenste twee deuren en ga de trap op. Sla tegen het schilderij en er verschijnt een verborgen sleutel. Open hiermee de deur naast het schilderij.

Nog enkele tips over het verslaan van monsters. In Dordung Cave moet je het Gleeok-monster verslaan. Deze laat een Health Crystal achter. Het monster Yokan versla je door simpelweg met hem te praten. Hektan versla je door de magic cloak te gebruiken. Hierdoor word je onzichtbaar en kun je hem van heel nabij met het zwaard neersteken. De tovenaars Wizzrobe versla je door het reflecterende schild te pakken bij het iglo-achtige huisje, waarna Wizzrobe zichzelf doodt.

Dimo's Quest

In het superdikke januarinum van CD-i riepen we lezers op om de heer Nilsson uit Den Haag te helpen bij het oplossen van level 15. Vaste briefschrijfster Nel Slooven uit Maarheeze stuurt de volgende oplossing. Neem bij de start het snelste wagentje. Spring aan het eind van de rails links van het wagentje af (pas op voor de bom!). Pak zo snel mogelijk alle snoepjes. Je hoeft niet boven de grijze bol te gaan, maar in het midden aan de rechterkant over de blokjes! Pas wel op voor het beest dat daar rondloopt. Pak onder aan het beeld het groene ding. Aan de bovenkant is de uitgang. Er staat echter een pijl die omlaag wijst en dus kun je die niet gebruiken. Met de steen hoef je niets te doen. Aan de rechterkant is een schakelaar die je heel snel moet omzetten (pas op voor de kanonnen!). Nu kun je door de uitgang en is het level uitgespeeld.

Link

Daniël van Wonterghem uit het Belgische Halle-Zoersel zit op enkele plaatsen in dit spel vast. Om te beginnen bij de scheepswrak rots, waar hij wordt gevraagd om over een kloof te springen om de vader van het meisje te redden. Ook R. Tillema en H.J. van Gorselen uit Den Haag zitten trouwens vast op deze plek. U heeft hier de Winged Helmet nodig en daarvoor is het eerst nodig om eindbaas Miltron te verslaan. Dat is ook meteen het tweede punt waar Daniël vast zit, dus dat klopt wel. Zie het onderstaande overzicht van eindbazen om te zien hoe Militron wordt verslagen. Daniël's derde probleem is in Ganons schuilplaats, waar hij niet langs de 'vuurspuwende persoon' komt. Ook dit is weer Militron (om het even verwarrend te maken). Ga hier op het middelste platform staan, spring en schiet hem in z'n kop.

Zo versla je de diverse eindbazen:

Goronu: Deze eindbaas versla je met de firestones. Nadat je drie keer gegooid hebt, laat hij een bel achter waarmee je vliegende wezens tijdelijk kunt bevriezen.

Harlequin: Ga net naast de pijpleiding staan die het speelveld in tweeën deelt. Verdedig

Litil Divil

Koen Mistratie Haarhuis heeft een probleem met het derde level van dit spel (de kamer met de doolhof). Na een tijdje komt hij daar namelijk een monster tegen, dat vuurballetjes op hem afspuugt. Al dagen probeert hij hier langs te komen, maar het lukt hem maar niet. Om het monster te verslaan, heb je het laserpistool nodig (te vinden op blauw niveau 1). Druk op actieknop 1 om te vuren. Het monster moet diverse malen worden geraakt voordat hij doodgaat. Spring door op actieknop 2 te drukken. Als je drie keer wordt geraakt, ga je terug naar het begin van de doolhof.

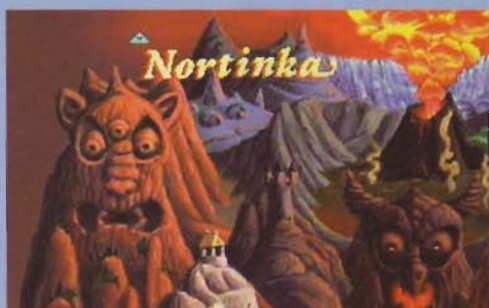

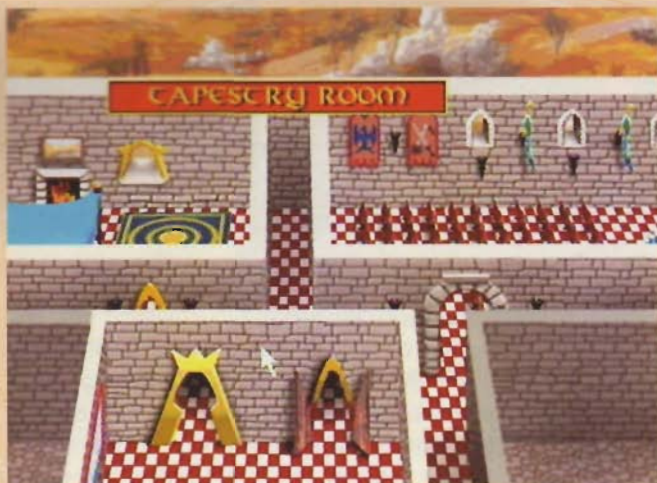
je vervolgens met het schild. Wacht totdat Harlequin binnen steekafstand is en steek hem enkele malen met het zwaard.

Militron: Sla hem op z'n hoofd met het zwaard (Je krijgt daarna de Winged Helmet, waarmee je enige tijd kunt vliegen).

Glutko: Wacht totdat deze naar je toe komt lopen. Pak vervolgens een bom en gooi die naar hem toe. Je ontvangt dan het Book of Koridai, waarmee Ganon kan worden verslagen.

Lupay: Weerkaats zijn schot met behulp van het reflecterende schild.

Kingdom Shadoan

Cindy Verhegge uit Kessel-Lo (België) is in de toren. Na de spiegelkamer komt ze in een grot. Daar klikt ze op de uitgang en via een trap komt ze dan in een ronde kamer. Hier gebruikt ze de Spell of Release, waarna een soort lift haar naar de torenkamer brengt. Hier gaat ze echter altijd dood, want ze krijgt geen tijd om de relikwieën in de juiste volgorde te zetten. Wat doet ze toch verkeerd, vraagt ze zich wanhopig af. Wie schiet Cindy te hulp?

Cora Drubbel uit Zierikzee heeft Kingdom Shadoan al zeven weken in huis, maar komt geen stap verder. Om haar een beetje op gang te helpen, volgt hier de start van de oplossing (met dank trouwens aan Jos Willems uit Willebroek, België). Gebruik de Spell of Seeing in de Tapestry Room en ga door de deur naar Alkatesh. Ga niet binnen in Alkatesh, maar ga zuid naar Hanging Tree. Reis door het zuidelijke gebied en vervul drie opdrachten. 1. Als je Torlok ontmoet (die dreigt met z'n draak), ga dan zo snel mogelijk naar Black Heath. De draak zal dan weer slapen. 2. Dood de krijgers met het Bloodsword. 3. Verdrijf de trollen met de Pentacle Coins. Ga vervolgens naar Daelon's Portal (goed zoeken op de kaart) en vraag de Spell of Release. Vraag vervolgens de Spell of Travelling.

Laser Lords

H. Hombergen is lid van het eerste uur en heeft inmiddels een flinke verzameling spellen. Veel heeft hij zelf al opgelost, maar bij Laser Lords kan hij de ster van Jade niet te pakken krijgen. Eerst moet de heer Hombergen de zilveren lepel aan Lonso geven (klopt), maar vervolgens moet hij enkele vragen beantwoorden. Wat u hier moet zeggen is respectievelijk (in onze Engelse versie, dus eventueel even vertalen): wisdom en valor, courage, ball of string, man. Na deze antwoorden ontvangt u de ster van jade en wordt alle verloren energie aangevuld.

P. Vlok uit Moerkapelle zit zelfs hopeloos vast in Laser Lords en wel op Fornax. Hij moet bij Jaxus op de brug zijn. Daar loopt echter een bewaker (Lictus) en die krijgt

hij niet weg. De oplossing is om de Creeg pass aan Lictus te geven. Deze zal de pas bekijken, hem teruggeven en de poort openen. De Creeg pas krijgt u van Proctus Creeg nadat u hem Chateau Omega heeft gegeven (dat u samen met Fleeton Fire kocht bij Barbus). Ook moet de heer Vlok op het jacht van Lysistrata zijn, maar daar loopt ook al zo'n lastige bewaker. Er zijn er zelfs drie, één voor iedere poort naar Lysistrata's kamer. Rictus is de eerste bewaker. Toon deze de Creeg Pass en de poort opent. Nit Kom bewaakt de tweede poort. Geef Fleeton Fire om de poort te openen. De derde bewaker is Dok Tor. Geef Zittoria om deze laatste poort te openen.

Zelda's Adventure

Helma Curth zit vast in Shrine 4, waar ze twee monniken moet verslaan. Ze weet dat dit met een dolk moet gebeuren, maar waar vindt ze die dan? Nou, helemaal in een van de eerste veldjes. Daar kom je op een gegeven moment bij een bedelares, buiten de Molblin Inn. Als je haar 5 rupees geeft, krijg je het Firestorm-wapen en kan Zelda de Inn betreden. Binnen zitten de herbergier Lothar en drie klanten. Hier kun je voor 100 rupees de Calm Spell kopen. Praat met Krebb om de dolk te krijgen.

Calm Spell. Dood vervolgens de drie Locassins, waarna deze vanzelf de magische bruine kruik laten vallen.

Tim Twisk schrijft in een e-mail bericht dat hij het flesje wind nergens kan vinden. Dat heeft hij nodig om met het vlot het water over te steken. Ook dit is te vinden in een van de eerste schermen. Na het bovenstaande verhaal in de herberg krijg je van de dorstige vrouw Glebb een leeg flesje. Vul deze aan de rivier (er is maar één plek waar dit mogelijk is, dus even zoeken) en breng het naar Glebb. Zij belooft je dan met een flesje wind. Hiermee is ook meteen een van de vragen van Dennis van Dijk uit St. Willebrord beantwoord. Hij heeft nog een tweede vraag, namelijk over de locatie van de bruine magische kruik in tombe 3. Die krijg je als volgt. Als het goed is wordt Zelda door de condor gedropt bij de ingang van de Shrine of Air. Versla de blauwe tornado's met de

Cindy Verhegge uit het Belgische Kessel-Lo wil graag weten met welk wapen je de mummies in tombe 4 het beste doodt. Met de toverstaf moet ze ze maar liefst tien keer raken, maar dat duurt haar te lang. Cindy bedoelt waarschijnlijk de twee Wizzrobes en die zijn te doden met de dolk (zie de vraag van Helma Curth hierboven).

Lucky Luke

Marius Kapteijn uit Haarlem heeft ook nog een handige tip voor de mijnlevels van dit spel. Druk zodra dit level begint de joystick schuin naar voren en druk tegelijkertijd snel enkele malen achter elkaar op actieknop 1. Wanneer je moet springen, hoef je alleen maar op actieknop 2 te drukken! Daarna snel weer knop 1

enkele malen achter elkaar indrukken en het wordt een stuk eenvoudiger.

Alice in Wonderland

De negenjarige Marion van de Heuvel uit Tilburg weet waar de spullen terug te vinden zijn die de Haaibaaaisnaai heeft gestolen. Je vindt ze volgens haar terug in het museum. Hier vind je ook het schaakbord. Je kunt de Haaibaaaisnaai ook uitschakelen met het lied "Rinkeltink, draai de sleutel" (van de kat). Verder heeft Marion nog twee liedjes: "Roei, roei, roei in de boot" (van de Witte Koningin) en "Heel hoog in de toren" (in de eerste wagon).

Family Games I

In het spel met de Ninja krijgt Cindy Verhegge uit Kessel-Lo (België) de scherf maar niet te pakken in het houten hutje. Het is net alsof daar een onzichtbaar labrynt aanwezig is. Kom op lezers, hoe krijgt Cindy die scherf te pakken?

Oude kunst

Boijmans Van Beuningen

nieuwe media

Het bekende museum Boijmans Van Beuningen in Rotterdam heeft sinds enige tijd een eigen website op Internet. Ook op het gebied van CD-i en CD-ROM zit dit museum niet stil. De CD-I '4 Meesterwerken' bevat vier korte films over de oude meesters Pieter Saenredam, Pieter Paul Rubens, Pieter Breugel de Oude en Jheronimus Bosch. De CD-ROM 'The Collections' biedt een rondleiding door de vier afdelingen van het museum en geeft uitgebreide achtergrondinformatie over de artiesten en hun werken. Tijd voor een korte tour langs oude kunst en nieuwe media.

MARK FRIEDERICHs

Musea worden nog vaak geassocieerd met oude, stoffige zalen waar je een paar uur tijd verliest zonder achteraf het gevoel te krijgen dat je iets nuttigs hebt gedaan. Dit soort generaliserende en absoluut onjuiste gedachten moet nu maar eens definitief de nek omgedraaid worden. Het beste kun je natuurlijk gewoon eens een bezoekje brengen aan een paar musea, maar er zijn tegenwoordig ook andere manieren om een brok cultuur binnen te krijgen. Middelen als CD-i, CD-ROM en Internet blijken uitstekend geschikt te zijn om vanuit de luie stoel kennis te maken met een groot aantal aspecten van kunst.

Boijmans Van Beuningen

In 1847 liet F.J.O. Boijmans zijn hele kunstverzameling na aan de stad Rotterdam. Dit leidde tot het ontstaan van museum Boijmans. In 1958 kocht het museum de beroemde verzameling van D.G. van

Pieter Saenredam leefde van 1597 tot 1665 en was de eerste kunstenaar die een bestaande kerk nauwkeurig afbeeldde. Hij werd dan ook de specialist in het portretteren van middeleeuwse kerken, waarvoor een grondige kennis van het perspectief nodig was. In

Beuningen, waardoor de naam veranderde in Museum Boijmans-van Beuningen. Niet lang geleden werd de spelling veranderd in Museum Boijmans Van Beuningen. Het is dus niet zo verwonderlijk als je beide schrijfwijzen tegenkomt voor één en hetzelfde museum.

4 Afdelingen

Het museum bestaat uit vier afdelingen: Oude Kunst, Moderne Kunst, Kunstnijverheid & Vormgeving en Prenten en Tekeningen. De verzameling Oude Meesters biedt een overzicht van de West-Europese kunst vanaf de veertiende eeuw tot het midden van de negentiende eeuw. De collectie met de naam Moderne Kunst beslaat de periode 1850 tot nu en bevat onder andere beroemde werken van Magritte, Dali, Monet en Kandinsky. Kunstnijverheid & Vormgeving laat zowel kostbare siervoorwerpen als alledaagse gebruiksvoorwerpen vanaf de Middeleeuwen zien, waarbij een sterk accent ligt op de

de film zie je hoe hij zijn schilderijen schiep. Pieter Paul Rubens (1577-1640) maakte vaak eerst kleine geschilderde schetsen die hij door zijn opdrachtgevers liet goedkeuren alvorens ze door hem of een van zijn assistenten uitgevoerd werden. Museum Boijmans Van Beuningen bezit zo'n twintig van deze schetsen. De film laat zien hoe acht schetsen het uitgangspunt vormden voor een tapijtenreeks over Achilles, de Griekse held.

Breugel en Bosch

De Toren van Babel is het onderwerp van het filmpje over Pieter Breugel de Oude (1525-1569). De versie die hij hiervan in 1565 schilderde, hangt in Rotterdam, de andere bekende in Wenen. Opvallend is de enorme detaillering die Breugel aanbracht, waardoor een goed beeld geschapen wordt van wat zich allemaal afspeelde op dit indrukwekkende bouwwerk. Het laatste filmpje op 4 Meesterwerken gaat over Jheronimus Bosch, die leefde van 1450 tot

industriële vormgeving. 's Werelds belangrijkste collectie tekeningen vind je op de afdeling Prenten en Tekeningen. Hier zijn werken van Pisanello, Rembrandt en Cézanne te bewonderen.

Saenredam en Rubens

Niet echt interactief, maar daarom niet minder interessant, is de CD-I 4 Meesterwerken die uitgebracht is door het Museum Boijmans Van Beuningen. In vier filmpjes, die samen ongeveer een uur duren, maak je kennis met vier oude meesters en hun werken.

1516. Het Rotterdamse museum bezit als enige in Nederland een aantal panelen van Bosch, die werkten in de periode dat de pest, gruwelijke oorlogen en een permanente onveiligheid hun stempel op het dagelijkse leven drukten.

The Collections

De CD-ROM *The Collections* geeft je de gelegenheid om op je gemak rond te kijken in het museum, dat in vier afdelingen onderverdeeld is: old paintings & sculptures, prints & drawings, modern art en applied

WIE ZEGT DAT COMPUTERS ENG ZIJN

Wij Niet!

Het leukste computerblad van Nederland en België

Het duidelijkste computer-

blad van Nederland en België

Elk nummer is voorzien van een CD-ROM boordevol

programma's

U bespaart per jaar een kleine f 40,-/Bfr. 800 (of f 110,-/Bfr. 2200 in

twee jaar)

U krijgt fantastische welkomstgeschenken

WORD ABONNEE

en betaal voor 1 JAAR

f 139,50 (Bfr. 2790).

Tevens kunt u één

van de volgende

6 geschenken kiezen:

WORD ABONNEE

en betaal voor 2 JAAR

f 249,- (Bfr. 4980).

kies dan 2 van deze 3:

BETAAL IN TERMIJNEN

Stuur de bon in een enveloppe naar PC Consument, Antwoordnummer 1228, 2000 VG Haarlem

Ja,

ik word abonnee van PC Consument en ontvang PC Consument 10 maal per jaar en bij elk nummer een gratis CD-ROM

*Invullen wat gewenst is. Zolang de voorraad strekt.

- ☐ Ik neem een abonnement op PC Consument en betaal voor ☐ 1 jaar (f 139,50 /Bfr. 2790)
- ☐ of voor 2 jaar (249,-/Bfr. 4980)

Wijze van betaling:

NEDERLAND

- ☐ Ik heb een giro-/eurocheque bijgesloten.
- ☐ Doorlopende machtiging gehele bedrag (f 10,- korting)
- ☐ Doorlopende machtiging in 2 gelijke termijnen (f 5,- korting)
- banknummer / gironummer:

BELGIË

- ☐ Ik heb mijn abonnementsgeld overgemaakt op rekeningnummer 230 - 0292065 - 18, t.n.v. de Generale Bank N.V. in Turnhout, t.a.v. PC Consument B.V.

naam

m/v

adres

postcode

plaats

telefoon

handtekening

GESCHENKEN

Ik betaal voor 1 jaar en kies het volgende geschenk (1 titel aankruisen)

- ☐ Wegwijs in Windows 95
- ☐ Mega ClipArt 15000
- ☐ Page Plus
- ☐ Legends of the Future
- ☐ Fun Card drukkerij
- ☐ Thuisbankier 3.0

Ik betaal voor 2 jaar en kies 2 van de volgende geschenken

- ☐ Interactieve Encyclopedie
- ☐ De Software Box
- ☐ Body Works 5.0

GESCHENKEN

art & design. Dit zijn de Engelse benamingen voor de afdelingen, wat geeft dat de CD-ROM volledig Engelstalig is. De informatie is op een groot aantal verschillende manieren te benaderen. Zo kun je de 333 kunstwerken op de CD-ROM op titel, periode, kunstenaar, soort en land benaderen. Ook kun je de vier verschillende afdelingen afzonderlijk bekijken. Uiteraard ontbreekt ook algemene informatie over het museum en historische informatie over het gebouw niet. Alle kunstvoorwerpen worden keurig afgebeeld, waarbij je de mogelijkheid hebt om in te zoomen. Zo tref je kunstwerken aan van onder andere Edouard Monet, Karel Appel, Claude Monet, René Magritte, Cornelis Cort, Pablo Picasso en Alfred Sisley. Omdat er zoveel verschillende stijlen aan bod komen, is deze CD-ROM uitstekend geschikt voor een eerste kennismaking met kunst. Op die manier kun je bepalen welke stijl je het meeste aanspreekt, waarna je je hierin verder kunt verdiepen.

Internet

Op Internet is het museum Boijmans Van Beuningen vertegenwoordigd met een eigen website. Deze site valt voornamelijk op doordat er erg veel aandacht geschonken wordt aan onderwijs. Het onderdeel Eindexamen bevat informatie die aansluit bij het jaarlijkse eindexamenthema van de beeldende vakken in het VWO. Verder bevat het onderwijsgedeelte onder andere verwijzingen naar andere websites over beeldende kunst, een ruimte waar je zelf kunt publiceren en

informatie over het werk dat in een museum gedaan wordt, namelijk het verzamelen, bewaren en tentoonstellen van kunst. Dit alles maakt deze website tot een bijzonder informatief geheel, van waaruit je veel kanten op kunt. De site is te bereiken via <http://www.boijmans.rotterdam.nl>.

Meer kunst op CD-i

Er is veel kunst op CD-i verkrijgbaar, vooral over het impressionisme. De Engelstalige CD-i *The World of Impressionism* belicht het impressionisme als geheel en biedt tweeënhalf uur informatie, ruim negenhonderd afbeeldingen en begeleidende muziek van Ravel, Debussy en Satie. *De Franse Impressionisten* laat je kennismaken met enkele Franse impressionisten, hun vrienden en hun geliefden. *Prélude* toont impressionistische schilderkunst en muziek uit dezelfde periode als voorspel op de twintigste eeuw. *Oogst van de Zon* belicht zes dramatische perioden uit het leven van Van Gogh en bevat ruim honderd tekeningen en schilderijen, omlijst door unieke opnamen van componisten als Debussy, Saint-Saëns en Chabrier. Ook het werk van Rembrandt is op CD-i te bewonderen. *Rembrandt - His Art and Music of his Era* brengt ruim tachtig van zijn schilderijen, etsen en tekeningen samen met een wandeling langs historische plaatsen, omlijst door muziek op authentieke instrumenten. Over al deze en andere titels kun je meer informatie krijgen bij de Philips Consumentenlijn (0900-8406).

Museum Boijmans Van Beuningen
Museumpark 18-20
3015 CX Rotterdam
telefoon 010 - 44 19 400
fax 010 - 43 60 500

Openingstijden
Dinsdag t/m zaterdag van 10 tot 17 uur.
Zon- en feestdagen van 11 tot 17 uur.
Gesloten op maandag, 1 januari, 30 april, 25 december.

Toegangsprijzen
f 7,50- per persoon (evt. toeslag).

Houders van een CJP- of een 65+-pas, groepen van tenminste 15 personen en kinderen tot 16 jaar f 4,- per persoon.
Houders van een nationale museumjaarkaart en kinderen tot 4 jaar gratis toegang. Alle prijzen zijn onder voorbehoud en exclusief de toeslag bij speciale tentoonstellingen.

Bereikbaarheid
Het museum ligt op 15 minuten loopafstand van het Centraal Station.
Openbaar vervoer: tram 5, halte Witte de Withstraat; bus 32/39, halte Rochussen-

straat; metro, halte Eendrachtsplein.
De parkeermogelijkheden zijn beperkt.
Het museum is toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

4 Meesterwerken
CD-i
f 49,50

The Collections
PC CD-ROM
f 69,90
Beide producten zijn te koop in de museumwinkel (010-4419400).

Luciano Pavarotti, tenor

"Talent heeft volume nodig, kijk maar naar Pavarotti" is een goed excuus om iets dikker te zijn dan gemiddeld. "The Big P." staat voor een groot deel van de geschiedenis van de Italiaanse Opera en met name de Napolitaanse aria's. Waar Pavarotti in de jaren zeventig op zijn absolute hoogtepunt was, is hij nu vooral een commercieel succes. Hij vergooit zich steeds vaker aan commerciële inkoppers als een tenorgala of een duet met een popgroep. Er is een CD-i uitgekomen met Napolitaanse liederen en een interactieve Pavarotti-encyclopedie.

O Sole Mio!

150 kg stem schoon aan de haak

In 1964 valt er een zanger uit in het programma Saturday Night Night Radio op de BBC. Op het laatste moment kunnen de producers een jonge Italiaanse zanger engageren met de naam Luciano Pavarotti. Met een paar aria's uit het Italiaanse repertoire steelt hij de show en krijgt hij de ene aanbieding na de andere. Een stormachtige carrière ligt voor hem open.

Caruso

Hoewel Pavarotti een grote naam maakt als opera-acteur, moet hij het meer hebben van zijn stem dan van zijn acteertalent. Pavarotti was namelijk eigenlijk helemaal niet voorbestemd om zanger te worden. Het lag in de bedoeling van zijn ouders dat hij een vak zou kiezen waar je gewoon je geld mee kon verdienen. Voetballer, slager, of zoiets. Toch bleek zijn stem onontkoombaar. Pavarotti bleek vooral in Amerika uiterst succesvol in de

zeventiger jaren. Niet zozeer als acteur in opera, maar juist met zijn concertante uitvoeringen, begeleid door zijn vaste pianist Leone Magiera. Pavarotti hield er nogal een uitbundige levensstijl op na, getuige zijn lichamelijke groei, en werd voor een hoop theaters welhaast onbetaalbaar. De Italiaanse gemeenschap in Amerika had er echter wel het een en ander voor over om hun grootste held sinds Caruso live te horen zingen. Uitverkochte zalen werden extatisch bij het horen van deze lyrische tenor. Niet alleen de prachtige operascènes, maar ook de Napolitaanse liederen werd een nieuwe ziel ingeblazen door *Il Voce Divina* (De goddelijke stem).

Omvangrijke roem

Pavarotti had een gouden handboek voor het optimale gebruik van de stem. Zo sprak hij met niemand op de dag voor het concert. Hij trok zich terug in een absoluut schone ruimte, deed een paar stemoefeningen en stapte het toneel op. Daar zette hij de zaal op zijn kop, en ging weer in retraite, om zijn fouten te overdenken.

CD TRACKS	BONUS LYRICS
1. 'O sole mio!	
2. 'A vucchella	3:54
3. 'O surdato 'nnammurato	3:54
4. 'O marenariello	4:05
5. Fenesta vascia	4:09
6. Marechiarè	3:54
7. Torna a Surriento	4:23
Pecchè?	3:06
'O paese d' 'o sole	3:28

zijn eigen leven vertelt. Er is sowieso weinig informatie te vinden over deze zanger, hoewel Pavarotti in een adem met Ma Ria Callas genoemd wordt als de grootsten in de Opera.

Unplugged at the Petruzzelli Theatre of Bari

Een andere titel op Video CD laat Pavarotti in zijn meest pure vorm zien. Unplugged lijkt logisch in klassieke muziek, maar hier maakt hij echt van geen enkele versterking gebruik. Het zijn slechts zijn stembanden die de zaal vullen, begeleid door Leone Magiera aan het klavier. Het concert bestaat uit drie delen, waar in het eerste deel de serieuze stukken aan bod komen. *Agnus Dei* van Bizet, en het onsterfelijke *Ave Maria* van Schubert. Maar daar kwam het publiek kennelijk niet voor. Ze komen pas echt uit de stoelen bij de Napolitaanse krakers als *Serenata*, *Avuchella* en natuurlijk *O Sole Mio*.

Zo werd iedere avond beter dan de vorige en groeide zijn roem gestaag, net als zijn omvang. Waarschijnlijk is het die zelfde omvang die hem belemmerde zijn kwaliteit vast te houden. Inmiddels zijn er legio zangers die hem in stem overtreffen. Toch blijft zijn naam ver-

bonden aan het Italiaanse lied en daar maken de media handig gebruik van om de Opera weer te populariseren.

Hopeloos romantisch

Op de CD-i *O Sole Mio* staat een keur van Napolitaanse liederen, een muzieksoort die ontstaan is rond de eeuwwisseling. De Napolitanen waren in die tijd het archetype van de Italiaan. Hopeloos romantisch, vurig, sierlijk, stijlvol en melodramatisch, om het woord zenuwachtig niet in de mond te nemen, maar wat wil je, wanneer je aan de voet van een actieve vulkaan woont. Iedere dag dat je niet tot een hedendaags Pompeï wordt omgedoopt is meegenomen. De mooiste liederen vonden hun oorsprong in de haven van Napels. *Maria Mari!*, *Funiculi Funicula* en natuurlijk *O Sole Mio* zijn een kleine greep uit het uitgebreide repertoire. Als nou alleen Helmut Lotti er nog vanaf zou blijven...

Bonus

Deze CD-i is ook af te spelen op een CD speler, maar voor de CD-i-bezitter staat er als bonus een interview met de Maestro zelf op. Hij vertelt hierin over zijn carrière, zijn grote voorbeelden Caruso en Di Stefano, over de grote Pavarotti-prijs voor aanstormend talent en over zingen in het algemeen. Het is opvallend dat hij niet zoveel over

Bravissimi

Het is fantastisch om te zien hoe Pavarotti ogenschijnlijk moeiteloos de tonen uit zijn mond laat vloeien. De stuip trekking aan het einde van ieder lied laat echter zien wat voor een immense krachtsinspanning zo'n stuk muziek inhoudt. Het applaus en de bravissimi barsten los en Pavarotti spreidt zijn armen alsof hij de spirituele energie van het applaus de kortste weg naar zijn hart wil gunnen. Even achter de coulissen een slokje water drinken, en daar gaat 'ie weer.

De drie tenoren

De faam bij het grote publiek kwam op het beroemde Mei festival in Rome. Pavarotti heeft net een debakel meegemaakt als Don Carlos in de gelijknamige opera. Twintig jaar geleden verbaasde hij vriend en vijand met een fantastische performance en nu stond hij volgens de critici ronduit te stuntelen. Wanneer het plan opgevat wordt om de drie grootste tenoren ter wereld bijeen te halen, is Pavarotti weer terug aan de top. Ditmaal geflankeerd door Plácido Domingo en de Spaanse Jose Carreras. Een soort Champions League voor tenoren, hoewel ze geenszins concurrenten van elkaar zijn. Met een vlot repertoire variërend van *Nessun Dorma* tot *Maria* uit *The West Side Story* zetten ze de hele wereld op zijn kop. De Video CD is een absolute must voor iedereen die maar enigszins van opera houdt.

Wereldkampioen

Pavarotti is inmiddels de vijftig gepasseerd, maar leeft nog altijd voort als de Wereldkampioen Zingen Op De Lange Afstand. Iemand die de harten van muzikliefhebbers op onnavolgbare wijze in vuur en vlam kan zetten.

FILMS

In mei is het weer zover. De popfestivals schieten als paddestoelen uit de grond en op vele plekken worden manifestaties tegen racisme gehouden. Allemaal vanwege bevrijdingsdag. Hoewel? Hoeveel mensen begrijpen nog wat deze dag inhoudt? Afgezien van de ouderen onder ons, die de tweede wereldoorlog bewust hebben meegemaakt, gaan er steeds meer stemmen op om bevrijdingsdag te laten vervallen als nationale feestdag. Op CD-i en Video CD staat een aantal documenten die laten zien waarom dat - wat mij betreft - nooit mag gebeuren.

ROM HELWEG

Annexatie

Sinds het ontstaan van de Verenigde Naties en de NAVO is er sowieso weinig sprake meer van een bezetting van een land door een agressor. Het zijn, met uitzondering van Israël, voornamelijk burgeroorlogen en oorlogen tussen rivaliserende groeperingen. Weinigen kunnen zich nog voorstellen dat er ooit een waanzinnige zucht was naar territoriumexpansie; een uitbreiding van het ene land door annexatie van omliggende landen. De tweede Wereldoorlog ging over niets anders dan dat.

Tweede Wereldoorlog

Vanaf het moment dat Adolf Hitler aan de macht kwam lag het in de bedoeling om een Derde Rijk te stichten. Het Eerste Rijk werd gecreëerd door de Romeinen, het Tweede Rijk door de Fransen van Napoleon en Duitsland was er volgens Hitler aan toe een soortgelijk grondgebied te overheersen. Dat sprak de verarmde Duisters aan. Dit leidde als eerste tot de annexatie van Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije en vervolgens tot de inval in Polen in 1939. Engeland reageerde als eerste, maar Duitsland stond niet alleen. Het sloot verdragen met het fascistische Italië van Mussolini en Japan. Toen Japan in december 1941 een verrassingsaanval pleegde op de Amerikaanse basis Pearl Harbor, werd het ook tijd voor de Amerikanen om zich ermee te gaan bemoeien. De Tweede Wereldoorlog was een feit.

Europa in vlammen

In de uit twee video CD's bestaande documentaire *The War Years* wordt aan de hand van historisch beeldmateriaal de Tweede Wereldoorlog belicht. *Europe in Flames* behandelt de periode van 1938 tot en met 1940. Hitler is reeds een tijdje aan de macht en is Polen binnengevallen. Chamberlain stelt een ultimatum aan Hitler, dat schromelijk wordt overschreden. Engeland verklaart Duitsland de oorlog en stuurt de British Expeditionary Force naar Frankrijk. De Duitsers nemen Parijs en dwingen de Engelsen tot overgave. Dan begint de grootste troepen evacuatie over zee uit de geschiedenis. Een gebeurtenis die het havenstadje Duinkerken onsterfelijk zal maken.

De overwinning

Het eerste deel van deze Engelstalige documentaire behandelt de oorlog tot en met The Battle of Britain,

We leven al weer ruim vijf decennia in een vrij land en er is dan ook een generatie die de oorlog alleen van de televisie kent. De Golfoorlog leek een voorbeeldige strijd, waarbij de geallieerden met verpletterende overmacht de tirannie van Saddam Hoessein onderdrukten. De Amerikanen versloegen de agressors en CNN versloeg de oorlog. De kijkers kregen als nooit tevoren een oorlogsspektakel de huiskamer ingestuurd. Er waren zelfs camera's op de kruisraketten gemonteerd om te laten zien hoe doeltreffend ze wel niet waren.

Het Bittere Kruid

waarin de Duitse Luftwaffe voor het eerst geduchte tegenstand ondervindt van de Britse Royal Air Force. Deel twee, *The Years of Victory* genaamd, bestrijkt de periode van 1941 tot en met 1945, waarin de eerste scheuren in het Derde Rijk beginnen te komen en Nazi Duitsland zich uiteindelijk overgeeft. De Video CD's zijn jammer genoeg niet ondertiteld, maar het Engels dat er gesproken wordt is werkelijk keurig, dus daar zul je nauwelijks problemen mee hebben. Er wordt niet alleen gebruikgemaakt van nieuwsbeelden uit die tijd maar ook van beelden die in het 'gewone leven' zijn opgenomen.

beter bekend als D-Day. Na een aantal uitgestelde data was dit de dag dat de geallieerde Amerikaanse, Engelse en Canadese strijdkrachten een begin maakten met de bevrijding van het Europese vasteland. Op de Video CD *D-Day, The Official Story* zien we hoe dit plaats vond.

De invasie

Onder leiding van Dwight D. Eisenhower, die een paar jaar later Roosevelt op zou volgen als president van de Verenigde Staten, landden meer dan een half miljoen militairen op de stranden van Normandië. Nog nooit had er zo'n grote gezamenlijke militaire opera-

De Tweede Wereldoorlog

Blijven herdenken en nadenken

Bekroonde documentaire

De documentaire *World War II* bestaat uit zeven delen, die allemaal een apart onderdeel van de Tweede Wereldoorlog belichten. Achtereenvolgens komen aan bod: *De Voorgeschiedenis*, *De Nazi's Slaan Toe*, *De Blitzkrieg*, *De Slag om Engeland*, *De Strijd om Rusland*, *Amerika in de Strijd* en *De Onbekende Oorlog*. Deze geheel Nederlands gesproken zwart/wit-serie kreeg een Oscar voor beste documentaire. Het commentaar is ingesproken door Philip Bloemendal. Voor velen waarschijnlijk een onbekende naam, maar iedereen kent de stem van het Polygoon Journaal, dat je vroeger altijd in de bioscoop te horen kreeg.

D-Day

Dat de moeilijke oorlogsjaren nog niet zijn vergeten werd drie jaar geleden duidelijk. De Normandische kust werd omgetoverd in een strijdperk waar oude landingsvaartuigen een ware invasie op het strand uitvoerden. Het was 6 juni en precies een halve eeuw geleden dat Operation Overlord plaatsvond. Die bewuste dag, 7 juni 1944, stond in de volksmond

te plaats gevonden. Terwijl de Russen in het Oosten oprukten naar Berlijn, dachten de Duitsers dat de geallieerde invasie in Nederland zou gaan plaatsvinden en werden ze totaal verrast door de internationale overmacht op de Normandische kust. Parijs werd snel ingenomen, maar het zou nog bijna een jaar duren voordat de vrede zou worden getekend en Nederland uiteindelijk vrij zou zijn van de onderdrukking.

Koninklijke introductie

Verantwoordelijk voor het maken van deze Video CD is het Engelse bedrijf Castle Multimedia. Zij hebben in samenwerking met verschillende musea en het Britse Ministerie van Defensie veel beeldmateriaal verzameld voor deze indrukwekkende documentaire. Het gevolg is dan ook een zeer gedegen verhaal. Zo gedegen, dat de Engelse koningin Elizabeth bereid werd gevonden een introductie te geven. Zij spreekt hierin natuurlijk over de heldenmoed van de honderdduizenden soldaten, maar vooral over het feit dat we nooit mogen vergeten wat daar gebeurd is.

De Nazi's slaan terug

Ik heb je destijds in Brest-Litowsk al gewaarschuwd... Hermann.

Laatste struikelblok

Van dezelfde makers komt de documentaire *The Battle For Arnhem*. De Rijn leek het laatste struikelblok voor de geallieerde troepenmacht. Om de Nazi's de weg af te snijden, moesten vier belangrijke punten aan de Rijn worden ingenomen. Veghel, Grave en Nijmegen werden een succes voor de parachutisten, maar Arnhem leek op een debakel uit te lopen. De Britse 1st Airborne Division verloor driekwart van haar manschappen bij deze slag. Zij werden gedood of gevangen genomen en het zou nog negen maanden duren, voordat er eindelijk een eind kwam aan de oorlog. *The Battle For Arnhem* is eveneens gemaakt in nauwe samenwerking met verschillende musea, waaronder het museum in Oosterbeek en het Britse Ministerie van Defensie.

Persoonlijke belevenis

Het bekijken van deze documentaires geeft natuurlijk een nauwkeurig beeld van de objectieve feiten. Wat een beetje achterwege blijft, is de persoonlijke belevenis van de mensen die er middenin zaten. Niet zozeer de soldaten, die met gevaar voor eigen leven proberen te redden wat er te redden viel, maar juist de burgers. Gewone mensen, die lijdzaam moeten toekijken hoe regeringen en soldaten over hun lot beslissen. In de film *Het Bittere Kruid* komt juist dit aspect naar voren.

Marga Minco

Wanneer het joodse meisje Sara vanwege haar afkomst uit een sanatorium wordt verwijderd, merkt ze eindelijk dat het ernst is met de oorlog. Als haar

familie wordt verbannen naar het Joodse ghetto in Amsterdam, begint een zenuwslopende periode waarin zij stuk voor stuk vallen onder het juk van de Nazi's. Deze aangrijpende film is gemaakt naar aanleiding van het boek van Marga Minco, die zich overigens niet kon vinden in bepaalde aspecten van de film en zich heeft gedistantieerd van de inhoud van het verhaal.

Engelandvaarders

Als kind keek ik al graag naar oorlogsfilms, maar bleef ik meestal steken bij de John Wayne en Jean Paul Belmondo interpretaties. Een film die destijds een blijvende indruk achterliet was de Nederlandse film *Soldaat van Oranje*, over twee studenten die zich aansluiten bij het verzet en hun kleine bijdrage leveren aan de overwinning van de geallieerden. Rutger Hauer en Jeroen Krabbé kennen elkaar uit het Leidse studentencorps. Wanneer de oorlog uitbreekt, besluiten ze zich bij de Engelandvaarders te voegen. Dit was de bijnaam voor de Nederlandse verzetsstrijders die met gevaar voor eigen leven de overtocht naar het vrije Engeland maakten, om zich te scharen bij de geallieerde strijdkrachten.

Vernietigend bloedbad

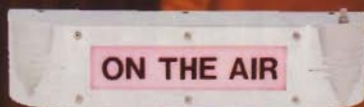
De film *Dieppe, The Final Attack* speelt in 1942, en inmiddels zijn alle Canadese troepen in Engeland gelegerd, als voorbereiding op een grootscheepse aanval op het vasteland. Zij wachten jaren tevergeefs op orders om in actie te komen en in afwachting van hun eerste gevecht stijgt de onrust en de frustratie onder de soldaten. Door politieke onenigheid blijft de

Soldaat van Oranje

Waar blijft onze artillerie ?
- Jij bent de artillerie !

Stalingrad

levering van transportschepen en bommenwerpers uit. Als ondanks deze noodzakelijke steun toch wordt overgegaan tot een aanval bij Dieppe is een vernietigend bloedbad onvermijdelijk. Het zou nog twee jaar duren voordat D-Day een feit was. *Dieppe, The Final Attack* is een drieënehalf uur durende massaproductie die deze periode indrukwekkend in beeld brengt.

De andere kant

Er zijn maar weinig films die de andere kant van de zaak belichten. Het spreekt immers weinigen aan dat de Nazi's ook mensen waren, met hun eigen trots en vaderlandsliefde. Dat dit vaderland een bloedig en racistisch totalitair syteem handhaafde, had soms niets te maken met hun eigen gevoelens van plicht. De film *Stalingrad* gaat over twee Duitse soldaten die in een trein een weddenschap sluiten over Stalingrad, de Russische stad die zij geacht worden in te nemen. Hitler mag dan proberen om Napoleon na te doen, bij Stalingrad lukt hem dat aardig. Net als bij de Fransen destijds, is de kou en de onherbergzaamheid van het ijzige Rusland een zo mogelijk nog grotere vijand dan de Russen zelf. De Duitsers lijden hier dusdanige verliezen, dat het onmogelijk wordt de strijd nog lang vol te houden. Hitler heeft zijn soldaten letterlijk de dood ingestuurd en uiteindelijk zou dat hem de kop kosten.

Wereldbeeld

Het wereldbeeld is in de afgelopen 52 jaar onherroepelijk veranderd. Het gaat goed met de economie, de mensen lijken tevreden en zelfs de dreiging van een kernwapenoorlog lijkt voorbij. Toch is nog steeds het racisme en fascisme de wereld niet uit. Er blijven mensen bestaan die de oorzaak van hun eigen ontevredenheid wijten aan andere bevolkingsgroepen. Gelukkig blijft dat in Nederland binnen de perken, maar in de ons omringende landen krijgen de extreem rechtse groeperingen steeds meer voet aan de grond. Om deze gevaren te onderkennen is het soms nuttig om nog eens het oeuvre aan oorlogsdocumenten langs te gaan, bijvoorbeeld op de Video CD's zoals we hierboven hebben beschreven. Het herdenken van de Tweede Wereldoorlog houdt meer in dan respectvol terugdenken. Het is ook een waarschuwing dat we de naïeviteit en goedgelovigheid van de jaren dertig nooit meer mogen toelaten.

Battle for Arnhem

War Years

Het oeuvre van Mister

Niet alle mentale storingen hoeven te worden verholpen en niet alle geesteszieken zijn rijp voor het gesticht. Integendeel. Sommige mensen buiten hun hersenstoornis volledig uit en maken het tot een commercieel succes. Jim Carrey is zo iemand. De man met het rubberen gezicht is binnenkort weer in de bioscoop te zien met zijn nieuwe film, *Liar, Liar*. Voor diegenen die daar niet op kunnen wachten zetten wij nog eens zijn repertoire op een rijtje.

ROM HELWEG

Pet Detective

De ster van Jim Carrey begon pas echt te schijnen met de film *Ace Ventura, Pet Detective* (1994). Carrey speelt hierin de hilarische speurneus Ace Ventura, die zich toelegt op het terugvinden van verloren huisdieren. Wanneer de mascotte van het American Footballteam The Dolphins, de witte dolfin, uit haar bassin verdwijnt, moet Ace op zijn eigenzinnige wijze het dier terug zien te vinden. Gelukkig wordt Ace niet beperkt door gevestigde normen en waarden, dus al teveel moeite heeft hij niet met zijn beestenjacht.

The Mask

Carrey kreeg al gauw beroemdheid om zijn karikaturen. Grootheden zijn nooit meer dezelfde nadat

Carrey ze heeft gepersifleerd. De schier eindeloze plooibaarheid van zijn gezicht stelt hem in staat om in de meest onverwachte situaties de meest absurde koppen te trekken en grollen uit te halen. Carrey lijkt een tekenfilm op zich, hoewel er weinig tekenfilms zijn die op de ideeën komen die Carrey gewoon 'live' uithaalt. Dat was voer voor de makers van de film *The Mask*. Hoewel er een masker over het gezicht van Carrey ligt, zijn het nog steeds zijn debiele gelaats-trekken die het hem doen.

Casanova

Stanley Ipkiss (Carrey) is een bankbediende bij wie het allemaal niet zo mee zit. Een beetje te lief voor zijn omgeving, trekt hij altijd aan het kortste eind. Totdat de stoot van de eeuw binnen komt lopen en door niemand anders dan Ipkiss geholpen wil worden. Zij blijkt echter een dame uit de onderwereld te zijn, die een overval op de bank moet helpen voorbereiden. Stanley wordt tot over zijn oren verliefd, maar krijgt geen poot aan de grond, totdat hij op weg naar huis in de bedding van een rivier een masker met bovennatuurlijke gaven vindt. Als je dit masker opdoet worden dromen werkelijkheid, maar dan in het kwadraat. Stanley verandert in een razendsnelle, kloekdrinkende, frisklinkende Casanova, die tot dan toe slechts verborgen was in de kelders van zijn fantasie. Geld nodig? Bankje beroven. Wordt hij beschooten? Even alle beroemde sterfscènes in dertig seconden voorbij laten komen en dan weer terug naar de orde van de dag. Niet helemaal zonder problemen, zoals je van zo'n situatie mag verwachten. Soms moeten fantasieën gewoon blijven waar ze zitten.

Dumb & Dumber

Inmiddels is Carrey opgegroeid tot een ster van groot formaat. Hij schitterde in *Ace Ventura 2*, *When Nature Calls* (1995), kreeg een rol als The Riddler in *Batman Forever* (1995) en liet zijn 'psychopatenkant' naar voren komen in de kaskraker *Cable Guy* (1996). Voor mij persoonlijk maakte hij zich helemaal onsterfelijk met zijn rol in *Dumb & Dumber* uit 1994. In de mooie traditie van loser-duo's zoals Laurel en

Copper Mountain

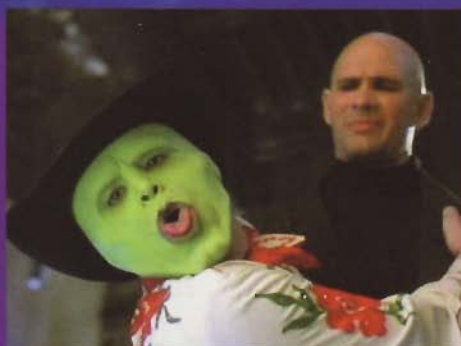
Rubberface

Jim Carrey

FILMS

Heftig!

The Mask

Hardy, Abbott & Costello, Cheech & Chong en anderen vormt hij hier een team met Jeff Daniels. Deze sul uit *Terms Of Endearment* lijkt hierin eindelijk zijn perfecte rol te hebben gevonden. De twee mannen maken uit alle mogelijkheden telkens de meest achterlijke keuze en vanzelfsprekend staat dit garant voor hilarische situaties.

Bikini-Babes

Wat doe je wanneer je langs de snelweg loopt en er stopt een bus vol met Bikini-Babes, die op zoek zijn naar twee mannen die hun ruggen willen insmeren? Juist. Dan wijs je ze de weg naar het dichtstbijzijnde dorp. Wanneer de bus dan weggrijdt, kun je jezelf wel voor je kop slaan en ren je achter de bus aan. De bus stopt en de deuren naar de hemel openen zich opnieuw voor je. Hoe had je zo stom kunnen zijn? Het dorp lag niet die kant op, maar juist de andere kant. De bus rijdt vol verbazing weg en je vervolgt je voettocht, jezelf afvragend wanneer jij nou eens geluk zal hebben. Van die dingen, ja!? De makers noemen het de beste komedie sinds *The Exorcist* en dat klopt. Een film die je

absoluut tien keer kan zien, als je tenminste een beetje bent opgewassen tegen plaatsvervangend schaamtegevoel.

Copper Mountain

Inmiddels staat Carrey garant voor volle zalen met hilarische lachsalvo's en is hij bijna niet weg te denken uit de hedendaagse komedie. Wanneer we echter gaan graven in de geschiedenis van Carrey's filmcarrière, komen we terecht bij een mierzoet filmpje waar je vullingen van uit je tanden springen. *Copper Mountain* is de naam van dit 56 minuten durende drama (in de overdrachtelijke zin van het woord). De nog piepjonge Carrey speelt hierin de sullige Bobby die met zijn playboy-achtige vriend naar het Club Mediterranean Ski Resort gaat. Bobby heeft erg weinig succes bij de dames, omdat hij bij iedere ontmoeting steeds weer terugvalt op zijn persiflages van Jack Nicholson, Sammy Davis jr, James Stewart en anderen.

Revenge of the Mask

Het verhaal is zo slap, dat de makers niet eens een film van een half uur vol konden krijgen. Daartoe hebben ze er gastoptredens tussen gemonteerd van bekende sterren, die 'toevallig' een concert geven op het ski-terrein. Rita Coolidge kweelt haar zeventiger jaren melodieuze en ook countryster Ronny Hawkins speelt een aardig nummertje weg. Het enige aardige was een gastzanger met een baard die verdacht veel op Michael McDonald leek en die een aardig stukje Doobie Brothers ten gehore gaf. *Copper Mountain* is aardig om je Carrey verzameling compleet te maken, maar daar blijft het bij. Zo zie je maar hoe iemand kan groeien in Hollywood. Tot slot nog het goede nieuws: momenteel is Jim Carrey bezig met de opnamen van *The Revenge of the Mask* en *The Secret Life of Walter Mitty*, die beide in 1998 uit zullen komen.

Dumb & Dumber

Carrey op Video CD

The Mask
(Polygram Video)
Dumb & Dumber
(RCV)
Copper Mountain
(United Visual)

Oidgeridoo

Elke maand is Internet weer uitgebreid met nog meer verschillende sites. Een woud van informatie en entertainment waar Léan Seuren zich een weg door baant. De resultaten van haar speurtochten zijn terug te vinden op deze pagina's, en, natúúrlijk, op het Net. Juist omdat Internet dag-in-dag-uit verandert, kan het soms zijn dat een site niet meer die informatie geeft die wij hier presenteren.

LÉAN SEUREN (LEAN@WORLDONLINE.NL)

Legenda bij de adressen

Heeft een adres een groene kleur, dan betekent dit dat de pagina's alleen te bekijken zijn met de browser uit het CDI Internet-pakket. Heeft een adres een rode kleur, dan is de inhoud van een site alleen te bekijken met behulp van Internet-software die op een computer draait. Een blauwe kleur geeft aan dat zowel gebruikers van het CDI Internet-pakket, als ook computergebruikers de pagina's kunnen bekijken.

Alle links in dit artikel staan op het Net. Surf naar <http://www.hub.nl/kiosk/cdi/cdi9704/links704.html> en let wel een beetje op je telefoonrekening. ;-)

Uiteraard ook deze maand weer een overzicht van recent gebouwde Web-sites in CD-interactief. Verder zijn we gaan zoeken naar plekken waar je kunt zoeken naar nieuwe of tweedehands auto's, sites waar je informatie kunt vinden over popfestivals, waar je terecht kunt om hotels en restaurants te reserveren en tips over hoe je virtueel je vakantie kunt plannen.

Nieuwe sites

Ja, hij is er! Zeiden we nog in de vorige uitgave dat er weinig wandelkaarten te krijgen waren? Kijk dan nu eens bij VVShopper. Weliswaar zijn de kaarten nog steeds niet online op te vragen (en voor computergebruikers te printen), de kaarten staan nu allemaal keurig op één site. Naast de kaarten zijn er ook nog VVV-geschenkbonnen en watersportkaarten te bestellen en reisverzekeringen af te sluiten.

Naast het VVV geven vaak ook digitale steden en dorpen een heleboel toeristische informatie. Deze maand zijn het digitale dorp Houten en Volendam en Edam aan het Web toegevoegd.

Op Kampeernet kun je terecht voor informatie van diverse campings in Nederland en het huren of kopen van campers,

CD-Internet

57

AC Vliedschool Teuge
<http://www.vliedschool.nl/>

AT5

<http://www.at5.nl/>

Brabantse Bibliotheken
<http://www.pbcnb.nl/>

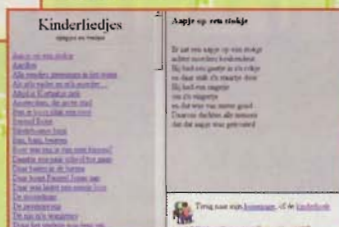
Het Digitale Dorp Houten
<http://www.houten.com/>

The Dutch Didgeridoo Association
<http://www.xs4all.nl/~edtol/>

Hoofdbreken en Kopzorgen
<http://people.zeelandnet.nl/vdwindt/migraine/migraine.htm>

Kampeernet
<http://www.kampeer.net/>

Keukenweb
<http://www.keukenweb.nl/>

De kinderhoek
<http://web.inter.nl.net/users/Hiddinga/kids/index.htm>

Koninklijk Nederlands Korfball Verbond
<http://www.knkv.nl/>

Kontaktlens.com
kontaktlens.com/

Nederlandse Hippische Sportbond
<http://www.nhs.nl/>

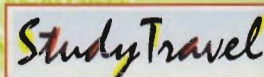

Nederlandse Jeugdherberg Centrale
<http://www.njhc.org/>

Saranan
<http://www.worldaccess.nl/~saranan/>

Stichting Toekomstbeeld der Techniek
<http://www.stt.nl/>

StudyTravel
<http://www.studytravel.com/>

Vastgoedmarkt
<http://www.vastgoedmarkt.nl/>

Volendam en Edam online
<http://www.nieuw-volendam.nl/>

VVVShopper
<http://www.shoppers.nl/vvvshopper.htm>

De ijsbeertjes van Blijdorp
<http://www.ara-bddp-group.nl/>

met keukens te maken heeft. Van tips voor het zelf ontwerpen van een keuken, tot recepten, tot zelfs vacatures in de keukenbranche. Aardig is ook het schijfpuzzeltje, dat echter wel alleen toegankelijk is voor mensen die via de computer op Internet inloggen.

Een goed startpunt voor het kopen van een auto is de Autoboulevard van Website van de ANWB. Je vindt er een actuele autokoerslijst, je kunt er de verzekeringspremies voor verschillende typen auto's laten berekenen en een digitale versie van de autogids lezen. Voor de meeste zaken moet je wel lid zijn van de ANWB en word je gevraagd naar je lidmaatschapsnummer. Hou het dus bij de hand als je de site bezoekt.

Soortgelijke informatie kun je terugzoeken op de Belgische site Automagazine. Alleen hoeft je er geen lid te zijn en is het opvragen van dezelfde informatie gratis.

Op het Web zijn er een heleboel plekken te vinden waar je occasions kunt zoeken of aanbieden. Bij sommigen moet je betalen om je tweedehands auto aan te bieden, bij anderen niet. Over het algemeen verschillen de sites wei-

nig van elkaar: je geeft op welke auto je van plan bent te kopen en de computer zoekt in de database. Is er een auto gevonden, dan verschijnt die binnen enkele seconden op je scherm. Wat dat betreft is Internet reuze handig: je hoeft niet meer de mini's, die soms wel een halve krant beslaan, helemaal door te ploegen. Gewoon, merk aankruisen (en eventueel andere wensen kenbaar maken) en op de knop drukken. In het kader vind je een aantal van de databases met occasions. Ga ze systematisch af en de kans bestaat dat je de auto die je wilt hebben er tussen zit.

Ben je op zoek naar speciale auto's, dan hebben we een drietal sites voor je. Ten eerste is er de site van Languit, een stichting voor lange mensen. Ben je nogal lang, dan ken je vast wel het probleem van knieën die knel zitten tussen het stuur. Of anders je hoofd dat telkens als je over een hobbel in de weg rijdt tegen het dak stoot. De stichting heeft een gids uitgegeven waarin staat aangegeven welke auto's geschikt zijn voor lange mensen. De gids is via de site te bestellen.

Dan zijn er mogelijk nog liefhebbers van klassieke of buitenlandse wagens. Voor de eersten is er Vintage Web, waar oude auto's van diverse merken worden aangeboden of

gevraagd. Daarnaast is een archief met afbeeldingen te bekijken en vind je er een agenda van beurzen en evenementen. Een complete site voor liefhebbers van klassiekers! Ben je van plan een Amerikaanse wagen te importeren, kijk dan eens op de site van USAcars. Veel aanbod is er niet, maar je kunt je per e-mail automatisch op de hoogte laten houden van nieuwe aanbiedingen.

Pinkpop?

Op het moment van dit schrijven is het nog steeds niet duidelijk of Pinkpop nu wel of niet doorgaat. Het wachten is nog steeds op de vergunning die de gemeente moet afgeven. Enkele trouwe bezoekers van het festival maken zich zorgen en tonen dat op Internet. Een daarvan is Marco Handgraaf, die via z'n homepage oproept om te reageren. Op een van de pagina's staan de ontvangen reacties, en dat zijn er inmiddels al behoorlijk veel. Wil je weten of Pinkpop doorgaat, houdt dan de officiële site van Pinkpop in de gaten.

Grote festivals

Andere popfestivals kennen de problemen waarmee Pinkpop kampt niet. Zo vindt Torhout/Werchter gewoon doorgang. Op de site word je op de hoogte gehouden van de laatste aanpassingen aan het programma. Hetzelfde geldt voor alle andere sites van de belangrijke popfestivals. Je vindt er up-to-date informatie over het programma, de kaartverkoop en de verkooppunten. Op de meeste

sites kun je een sfeerimpressie opvangen van voorafgaande jaren. Sommige sites hebben nog een aantal leuke extraatjes. Zo kun je op de Web-pagina's van Torhout/Werchter een 'meet and greet' winnen en kun je de logfiles van chatsessies met diverse artiesten nalezen. Een site die de informatie over de diverse grote festivals verzameld is de Festival Zone. Wil je alle informatie in één oogopslag, dan is het adres van deze site interessant om op te slaan.

Hleinere festivals

Om verwarring met het Weertse Bospop te voorkomen, heeft het Vroomshoopse Bospop hun festival omgedoopt naar Bosrock. Het wordt dit jaar op 16 augustus gehouden en de lijst met bands die gaan spelen zijn ook al vrijgegeven op de pagina's.

Een wat groter festival is Breda Barst. Het festival werd in het leven geroepen omdat Bredase bands meenden dat ze te weinig kans kregen om op te treden. Door middel van voorrondes worden lokale bands geselecteerd om samen met landelijke bekende bands op één podium te staan. Het festival wordt dit jaar op 22 juni gehouden; de winnaars van de voorrondes zijn inmiddels al bekend. Pukkelpop, een middelgroot festival dat gehouden wordt in het Hasseltse, heeft tot op het moment van dit schrijven nog geen actuele informatie over het programma van 1997. Sterker nog: het jaartal 1997 komt nog nergens op de site voor. De informatie is dus behoorlijk verouderd.

Hotels en restaurants

Best Western Hotels Nederland

<http://www.bestwestern.nl/>

Carlton Hotel Collection

<http://www.carlton.nl/>

Dinner Site

Dinner Site

<http://www.netural.nl/dinner/>

Horeca Belgium

<http://www.lol.be/lol/html/horeca.html>

Horecagids Nederland

<http://www.horecagids.nl/>

HotelContact

<http://www.hotelcontact.nl/>

HotelNed

<http://www.hotelned.com/>

HotelNet

<http://www.hotelnet.nl/>

<http://www.hotelnet.nl/>

HotelSelect

<http://www.hotelselect.nl/>

Het Internet Menu

<http://www.etn.com/>

NL-culinaire Frequently Asked Restaurants

<http://www.hermans.org/culinaire/farindex.htm>

RestoNet

<http://www.restonet.be/>

<http://www.restonet.be/>

Smits Hotels

<http://www.smits.nl/>

Het stekje van Adrie van Geffen

<http://www.globalxs.nl/home/a/a3geffen/>

De Telegraaf-i Culinaire Avontuur

<http://www.telegraaf.nl/krant/naslag/restaurants/culinaire.avontuur.html>

<http://www.telegraaf.nl/krant/naslag/restaurants/culinaire.avontuur.html>

CD-ROM actief

Als u verdrinkt in het aanbod van cd-rom's...

Als u wilt weten wat er op cd-rom verschijnt....

Als u cd-rom's probleemloos wilt installeren op uw pc...

JUIST DAN LEEST U

CD-ROM ACTIEF, het een tijdschrift dat geheel gewijd is aan de wereld van cd-rom's. Met aandacht voor edutainment, infotainment, kindersoftware, naslag en games. Ook aan software gerelateerde hardware komt aan bod, zoals cd-romspelers, geluidskaarten, videokaarten en joysticks.

CD-ROM ACTIEF is een PC Consument Special en ligt vanaf eind mei in de winkel voor f 19,95 (Bfr 399).

**INCLUSIEF GRATIS 2
CD-ROM'S: DE MOOI-
STE DEMO'S EN EEN
VOLLEDIGE VERSIE
VAN COMPTON'S
INTERACTIVE
ENCYCLOPEDIA
1996 T.W.V. F 89,-**

Kindersoftware

Naslag

Muziek

Betaalwijze Nederland

- ☐ Ik heb een giro- of eurocheque bijgesloten
- ☐ Ik machtig H.U.B. B.V. eenmalig het verschuldigde bedrag van mijn rekening af te boeken.
- Mijn banknummer / gironummer^o is

Betaalwijze België

- ☐ Ik heb het verschuldigde bedrag overgemaakt op rekeningnummer 230-0292065-18, t.n.v. de Generale Bank N.V. in Turnhout t.a.v. PC Consument BV, o.v.v. CD-ROM Actief.

Stuur de bon in een enveloppe zonder postzegel naar
Haarlems Uitgeef Bedrijf, o.v.v. CD-ROM ACTIEF,
Antwoordnummer 1228, 2000 VG, Haarlem.

^o doorhalen wat niet van toepassing is
zolang de voorraad strekt; geldig t/m juni '97

**ik maak gebruik van de eenmalige korting op CD-ROM Actief en ontvang
CD-ROM Actief graag eind mei thuis.**

winkelwaarde f 19,95.

- ☐ Ik ben abonnee van CD-interactief en betaal f 14,95/Bfr: 299 voor CD-ROM ACTIEF (incl. verzendkosten).
 - ☐ Ik ben geen abonnee van CD-interactief en betaal f 17,95/Bfr: 359 voor CD-ROM ACTIEF (incl. verzendkosten).
- s.v.p. aankruisen wat van toepassing is

Naam

M/V

Adres

Postcode

Woonplaats

Telefoon

Handtekening

Auto kopen

ANWB

<http://www.anwb.nl/>

Autoboulevard Utrecht

<http://www.autoboulevard.nl/>

Autogids 1996

<http://www.languit.nl/autogids/autogids.htm>

Automagazine

<http://www.automagazine.be/>

AutoNL occasion database

<http://www.autonl.com/>

Auto's aangeboden (pi.net)

http://www.pi.net/aanbod/autoag_index.shtml

Auto's gevraagd (pi.net)

http://www.pi.net/aanbod/autogz_index.shtml

AutoTotaal

<http://www.autototaal.nl/>

Autoweb

<http://www.autoweb.nl/>

CarHopper

<http://www.nethopper.nl/auto/>

CarPlaza

<http://www.carplaza.com/>

Fiat Nederland

<http://www.fiat.nl/>

NL-Automarkt

<http://www.nl-automarkt.com/>

Peugeot

<http://www.riv.nl/peugeot/>

USAcars

<http://www.dso.nl/usacars/>

Vintage Web

<http://www.dino.nl/vintage/>

Jammer, want de site ziet er goed verzorgd uit, met zelfs een online chatbox en een gastenboek.

Restaurants

Door al die dagtochtjes en uitstapjes in de zomertijd komt er soms weinig van koken en wordt er vaak na afloop van een vermoeiend dagje een restaurant opgezocht. Maar welk? En waar? Op Internet zijn een aantal sites waar je alvast enkele restaurants kunt opzoeken. Zo staan in de rubriek Culinaire Avontuur van de Telegraaf-i tientallen restaurants beschreven. Er wordt een sfeerimpressie gegeven en de keuken wordt er beoordeeld. Jammer is wel dat je er geen duidelijk overzicht krijgt over de restaurants in een bepaalde regio. Anders is dat bij de Dinner Site, waar je keurig alle restaurants in de stad van je keuze op een pagina op je scherm krijgt. Als je op zoek bent naar restaurants in Rotterdam en omstreken, bezoek dan de homepage van Adrie van Geffen, die zo'n 70 restaurants heeft gerecenseerd met WodsvA (Waardering op de schaal van Adrie). Zelf noemt hij het 'indrukken van een eetproleet'. Het zijn gewoon leuke pagina's om te lezen.

Hou je het liever eenvoudig, dan kun je altijd nog een pizza bestellen. Op de site met de naam Internet Menu kun je online pizza's bestellen. Dat online is niet al te letterlijk te nemen. Je kunt de menukaart van een handjevol restaurants bekijken maar vervolgens moet je uitloggen,

de telefoonlijn vrij te maken en gewoon ouderwets opbellen voor de daadwerkelijke bestelling.

Hotels

Een weekendje weg in eigen land een enkele nachtjes in een hotel overnachten kun je online proberen te plannen en in sommige gevallen is het ook nog mogelijk om te reserveren. Er zijn een viertal sites die, net zoals bij de occasions, ongeveer hetzelfde leveren. HotelNet is nog in aanbouw en dat is inderdaad te merken als je probeert informatie op te vragen over hotels. Meer dan een adres en de melding 'No additional information available' krijg je niet retour. Reserveren kan overigens wel.

Hetzelfde geldt voor HotelNed (niet te verwarren met HotelNet), alleen is er bij deze site geen mogelijkheid om online te reserveren.

Op de site van Hotelcontact krijg je meer informatie over het hotel van je keuze. Voor het reserveren van een kamer in een van de geadverteerde hotels moet je wel flink de beurs optrekken, want onder de f 140,00 voor een eenpersoonskamer is er weinig te vinden.

Hotelselect biedt ook weinig alternatieven als je een goedkope overnachting zoekt. Geef je als zoekcriterium op dat een kamer minder dan f 75,00 moet kosten, blijken er slechts drie hotels in de database aan dit criterium te voldoen. Bij 125 gulden of minder wordt de keuze wat groter.

CD-i PROF

Het bedrijfsleven maakt steeds meer gebruik van CD-i. Dit medium leent zich daar uitstekend voor. De professionele toepassingen zijn zeer divers in allerlei verschillende branches. Maandelijks berichten wij in deze rubriek over de nieuwste professionele toepassingen.

ROB SMIT

Pokon interactieve productpresentatie

Als ik zakelijke CD-i toepassingen recenseer moet ik programma's vaak buiten hun normale context bekijken. Terwijl ik mag aannemen dat een bedrijfscursus voor een werknemer aansluit op zijn ervaring zit ik als recensent vaak te puzzelen wat één en ander allemaal betekent. Een interactieve gebruiksaanwijzing, zoals bijvoorbeeld over het repareren van een bepaald type drukpers, bewijst zijn nut alleen in de drukkerij - als je de inkt bij wijze van spreken kunt ruiken. Ook een Point of Sale of Point of Information presentatie komt pas echt tot leven op de winkel-, beurs- of showroomvloer.

Aanraakscherm

Aan dit alles moest ik denken bij het bespreken van de Pokon Interactieve Productpresentatie, welk programma bij ieder keuzescherm de oproep Raak Uw Keuze Aan laat zien. Ik vond het maar een rare woordkeuze; Klik Op Uw Keuze zou toch veel meer voor de hand liggen? Totdat het me begon te dagen dat het programma bedoeld is voor een touchscreen-TV. Daar komt helemaal geen afstandsbediening aan te pas en valt er dus ook niets te klikken.

Meer dan één potje

De presentatie nodigt bezoekers van tuincentra en vergelijkbare winkels uit kennis te nemen van de mest- en bestrijdingsproducten van Pokon. Dat is nodig omdat de meeste consumenten bij de naam Pokon nog steeds uitsluitend aan dat bekende potje plantenmest denken. De fabrikant heeft tegenwoordig echter een veel breder productaanbod, en de CD-i is ervoor bedoeld om zowel de winkelier als de klant daar opmerkzaam op te maken.

Enge Beesten

Eenmaal gestart probeert het programma om de paar minuten de aandacht te trekken door het spelen van een audioclip en het afbeelden van het verzoek het scherm aan te raken. Laat je je daartoe verleiden dan verschijnt er een interface met vier keuzemogelijkheden: Moestuin/gazon, Siertuin/border, Terras/balkon en Binnenshuis. Kies je vervolgens Moestuin/gazon (de consument met zijn vinger, ik met mijn afstandsbediening) dan verschijnt er een tweede scherm met drie nieuwe keuzemogelijkheden: Voeding, Verbetering van de Zuurgraad en Ongedierte/aantasting. Aangezien ik gek ben op (of misschien gewoon bang ben voor) Enge Beesten kies ik voor Ongedierte/aantasting, om vervolgens onthaald te worden op afbeeldingen van een luis, een slak, een rups en een schimmelcultuur. Klik ik op de luis dan is het resultaat een afbeelding van een spuitbus met het opschrift Pokon Hardnekkige Insecten STOP (waarbij het woord STOP de vorm heeft van het verkeersbord met dezelfde boodschap).

Klikken op de spuitbus ontlokt geen verdere actie aan mijn CD-i-speler. Geen filmpjes van krioelende insecten, geen electronenmicroscopie-opnamen van 'de zuigsnuif van de luis', geen bruine, verrotte plantenresten met een dwingende voice-over die zegt: "Kijk, dat gebeurt er als u géén Pokon Hardnekkige Insecten STOP gebruikt" - nee, alleen maar die afbeelding van die spuitbus. Het selecteren van de andere keuzemogelijkheden leidt tot vergelijkbare resultaten: bij voedingsproblemen wordt Pokon Super Tuinvoeding als oplossing gepresenteerd terwijl je de raad krijgt de zuurgraad van je tuingrond te verbeteren met Pokon Super Tuinvoeding.

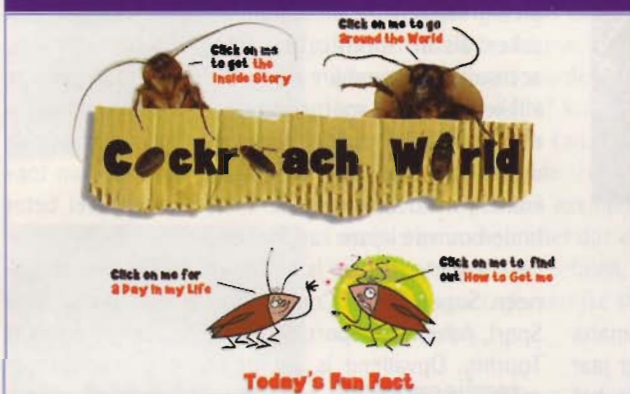
Meer insectenpret met CD-ROM, TV, film en internet

Wie na het lezen van het Pokon-verhaal in ban is geraakt van de Wereld Der Insecten maar niet steeds weer naar het plaatselijke tuincentrum wil snellen om het Pokon touchscreen te beroeren hoeft niet in een hoekje te gaan zitten mokken. Er is namelijk genoeg Insect Fun te vinden op CD-ROM, televisie, film en het World Wide Web.

In het CD-ROM spel *Bad Mojo* verandert hoofdpersoon Roger Samms tijdens een bezoek aan een nogal onfrisse bar in San Francisco op mysterieuze wijze in een kakkerlak. Maar hoewel hij zich in die smerige

Ook een aflevering van de *X-Files* is aan kakkerlakken gewijd: *War of the Coprophages*. Het Amerikaanse dorpje Miller's Grove in Massachusetts is ten prooi gevallen aan een kakkerlakkeninvasie, maar er is iets vreemd met de beestjes. Zijn het buitenaardse wezens vermomd als kakkerlakken, miniatuurbots op oorlogspad of mutaties ten gevolge van te overdadig toegepaste bestrijdingsmiddelen? Mulder en Sculley gaan op pad om de zaak op de gebruikelijke wijze uit te zoeken. Meer informatie op de bijbehorende pagina van de officiële *X-Files* Website, <http://www.thex-files.com/cgi-bin/epi312.pl>.

omgeving helemaal thuisvoelt wil hij zijn oude gedaante toch graag wel weer terug. De speler moet de kakkerlak dus veilig door Eddie's Bar loodsen en ondertussen de informatie en middelen vergaren om deze transformatie te doen slagen. Daarbij moet hij het - in een gedetailleerde, computergegenereerde omgeving - opnemen tegen o.a. ratten, katten, spinnen en andere engers.

Wil je alles, maar dan ook alles, over kakkerlakken weten dan kun je terecht bij *Cockroach World* op het World Wide Web, <http://www.nj.com/yucky/roaches/index.html>. Hier vind je uitgebreide informatie over wat kakkerlakken zijn, hoe je ze kunt bestrijden maar ook hoe je ze als huisdier kunt houden. Zelfs kun je het akelige geluid van vele kakkerlakkenpootjes op een harde ondergrond downloaden. O ja, de grootste soort meet 18 centimeter. Aaarrgh!

Joe's Apartment is een tweedelige Amerikaanse televisieserie uit 1992 waarin kakkerlakken een belangrijke rol spelen; de serie is in 1996 bewerkt tot speelfilm. Hoofdpersoon Joe arriveert in New York zonder baan, geld of vriendin en neemt zijn intrek in een onwaarschijnlijk smerig 'appartement'. Hier maakt hij al gauw kennis met zijn huisgenoten: 50.000 dansende, zingende en rappende kakkerlakken. Meer over deze humoristische film op <http://www.joesapt.com>.

Alles over insecten vind je op *The Wonderful World of Insects*, adres <http://www.ex.ac.uk/~gilramel/six01.html>. Dit is een interessante website die vooral bedoeld is voor het onderwijs. Hij staat vol nuttige informatie en talloze prachtige/enge foto's over de levensvorm die, in ieder geval wat aantal betreft, de Aarde domineert.

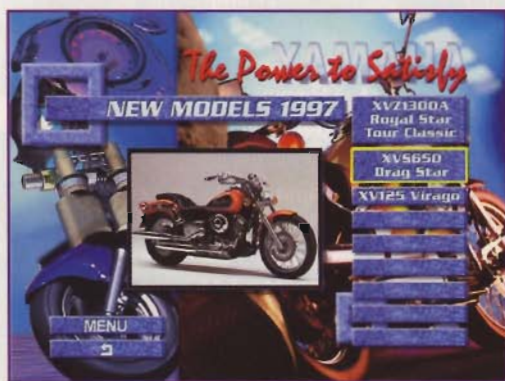
Triazle tenslotte is een natuurvriendelijk CD-ROM spel voor kinderen waarin verschillende puzzels opgelost moeten worden. Deze bestaan uit driehoekige stukjes (*Triazle* is een samentrekking van *Triangle* en *Puzzle*) met fragmenten van afbeeldingen van insecten en amfibieën. Wordt de puzzel op de juiste manier opgelost dan komen de dieren tot leven en glippen het bos in. Met leuke oerwoudmuziek en echte dierengeluiden uit het regenwoud.

Bedrijf op Schijf

Kijken - kopen

Het programma van Pokon bevat dus geen verdere informatie over de getoonde producten, maar eigenlijk hoeft dat ook niet. De consument - die na de presentatie aan niets anders meer kan denken dan aan Pokon - zal één van de Pokon producten uit de schappen pakken en zelf, zonder verdere hulp van een interactief Point of Sale programma, de gebruiksaanwijzing achterop lezen. Daarna zal hij onverwijd afrekenen.

Harlon Communicatie, Utrecht, tel. 030-252 10 10.

Yamaha Showbrochure 1997

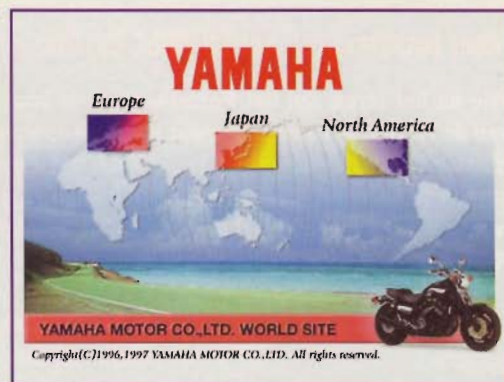
Een nieuwe lente, een nieuwe catalogus van Yamaha Motors en, geloof me of niet, daar kijk ik ieder jaar opnieuw naar uit. Motorfietsen hebben, door het gevoel van vrijheid dat ze de berijder verschaffen, iets fascinerends. Zelfs door alleen maar naar foto's en videoclips te kijken ervaar je al iets van die vrijheid. (Misschien moet je toch eens wat vaker naar buiten - red). Daarom blijft het jammer dat Yamaha de CD-i strikt als dealer-informatie blijft zien. Met een paar niet al te grote ingrepen zou van de disc een aardig consumentenprogramma te maken zijn, en er moeten genoeg motorfreaks op deze aardkloot rondrijden om zo'n uitgave commercieel verantwoord te maken.

Uitgekiend

Het programma bestaat uit vier delen. Allereerst worden de nieuwe modellen van 1997 gepresenteerd, gevolgd door de complete line-up. Daarnaast bevat de CD-i de Yamaha Store en een videoclip-archief. Je navigeert van het ene naar het andere niveau via een uitgekiende interface die ervoor zorgt dat je nooit de weg kwijtraakt in de interactieve structuur. Die interface is zo simpel dat je je afvraagt waarom hij niet in meer producties gebruikt wordt. De verschillende stadia van het programma blijven continu in beeld zodat je nooit meer dan twee stappen hoeft te zetten om bij het startmenu terug te komen.

Filmpje

De motorfietsen - zowel de nieuwe modellen als de volledige line-up - worden zeer uitvoerig gepresen-

teerd. Als je een bepaald model aanklikt begint er een filmpje waarin de betreffende motorfiets schitterend uitgelicht op een plateau staat te draaien. Heb je je genoeg verlekkerd aan al dat glimmende metaal dan kun je doorklikken naar het volgende scherm, dat bestaat uit een fraaie foto met daaronder een aantal pictogrammen. Die pictogrammen geven toegang tot zaken als de specificaties, fotografische close-ups, accessoires en leverbare kleuren (door herhaaldelijk te klikken kun je de motor van kleur laten veranderen - een leuke vondst). Niet alleen een uitkomst voor de dealer die zo met een veel lagere voorraad kan toekomen, maar ook voor de klant die een veel beter onderbouwde keuze kan maken.

De complete line-up is onderverdeeld in de categorieën Super Sport, Competition & Fun Bikes, New Sport, Adventure Sport, Scooter, Shopper en Sport & Touring. Opvallend is dat de scooters weer steeds meer in zwang raken, maar ja, iedere zichzelf respecterende gabber rijdt tegenwoordig op zo'n ding (en stort via de ingebouwde geluidsinstallatie de allernieuwste Hardcore DJOEM-DJOEM-DJOEM over de nietsvermoedende Nederlanders uit).

Stevige klanken

De Yamaha Store bevat afbeeldingen en beschrijvingen van motorfiets toebehoren als helmen, beveiligingsinstrumenten, accessoires en onderhoudsmiddelen. Het is DE plek om te kijken hoe je er als een perfecte Yamaha biker moet bijlopen.

Bijzonder aardig is het idee om alle videoclips van het programma vanaf één plaats toegankelijk te maken. In deze privé-motorfietsen-videoclip-o-scoop kun je de verschillende filmpjes afspelen door de titel in een lijst aan te klikken. En over DJOEM-DJOEM-DJOEM gesproken: ook dit jaar is er weer veel aandacht aan de achtergrondmuziek besteed; bij ieder filmpje weten de stevige muzikale klanken de reeds aanwezige sfeer extra te versterken.

Voor dealers die geen CD-i-speler hebben is er een CD-ROM gemaakt met alleen tekst en foto's. Wil een dealer echter videobeelden aan zijn klanten kunnen tonen (en dat wil hij, want full-screen videobeelden vormen een overtuigend verkoopargument) dan zal hij toch echt aan de CD-i-speler moeten - en zo maakt de CD-ROM versie reclame voor de CD-i versie.

Creative Media, Rotterdam, tel. 010-456 28 99.

Yamaha Motors op het World Wide Web

Vind je op de besproken CD-i uitsluitend de motorfietsen en scooters voor de Nederlandse markt, op de website van Yamaha Motors USA (<http://www.yamahausa.com>) kun je het complete productpakket voor de hele wereld bekijken. Naast de onvermijdelijke motorfietsen bestaat dat uit Snowmobiles (een soort sneeuwscooters), de Big Bear 4 x 4 (een soort kruising tussen een motorfiets en een jeep), waterscooters, motorboten, buitenboordmotoren en motoren voor kart-racing. Wat je hier ook vindt zijn links naar de afdeling muziekinstrumenten (Yamaha is een grote speler op dat gebied) en naar de hoofdsite van Yamaha Motor Co. Japan.

Zelfstandig

Ziezo, met die uitleg achter de rug kunnen we door naar het feitelijke onderwerp van deze bespreking: Procesbeheersing Deel 3. De disc gaat in op het meten van volumestroom

en massastroom en laat diverse industriële meetinstrumenten de revue passeren. Ook behandelt het programma de onderwerpen regelkleppen en logische basisfuncties. De leerstof is zowel geschikt voor de opleiding van beginnende operators als voor de nascholing van zittend personeel (ik citeer hier letterlijk de tekst op de inlay, die klaarblijkelijk geen rekening houdt met eh ... staand personeel). Ten gevolge van het interactieve karakter van het programma en de wisselwerking tussen het bijbehorende schriftelijke lesmateriaal en de CD-i kan de cursist de stof zelfstandig doornemen. Daarbij kan hij zowel toetsen per hoofdonderwerp als een eindtoets over het complete programma doen. Op die manier heeft hij snel door in hoeverre hij de leerstof begrijpt.

Procesbeheersing Deel 3

Ah, de Vapro! Net als de Yamaha catalogi kunnen de interactieve cursussen van de Vapro beschouwd worden als de stamgasten van de CD-i-Prof kroeg die wij hier al jaren exploiteren. Er kan geen nieuw deeltje uitkomen of de redactie van CD-Interactief vindt een exemplaar in de brievenbus, en zo komt het dat wij tegenwoordig alles weten van metalen, mengen, goedertransport, gevaarlijke stoffen en procesbeheersing.

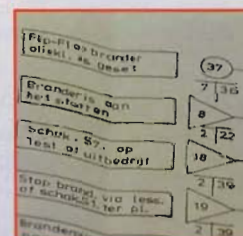
Onvermoeibaar

De afkorting Vapro - dat moet iedere lezer zo langzamerhand toch wel met zijn ogen dicht kunnen oplepelen - staat voor Vakopleiding Procesindustrie. Deze club is, als landelijk orgaan voor het beroepsonderwijs voor de proces- en laboratoriumtechniek, verantwoordelijk voor het ontwikkelen van scholingsprogramma's ten behoeve van uitvoerend medewerkers in de procesindustrie en de laboratoria. Onvermoeibaar implementeert het Vapro Team de verschillende cursusprogramma's op scholen en in bedrijven en geeft nog boeken, readers, CD-ROM's en CD-i's uit ook. Bovendien begeleidt een netwerk van immer actieve rayonconsulenten de uitvoering van de praktijkopleidingen bij bedrijven. Het zal dan ook niemand verbazen dat de Vapro ook verantwoordelijk is voor de landelijke examinering en certificering van haar opleidingen ...

Serie

Zoals aan de toevoeging Deel 3 al afgelezen kan worden staat deze CD-i niet op zichzelf. Hij maakt deel uit van een hele serie CD-i's die de Vapro over Procesbeheersing uitgeeft en die dieper ingaat op de belangrijkste besturings- en regelsystemen voor proces- en mechanisch operators.

Codim Interactive Media, Eindhoven,
tel. 040-212 97 77.

Bedrijf op Schijf

Uitgespeeld

Hier is dan onze gloednieuwe ruilrubriek. De titel zegt het al: zijn jullie uitgespeeld of uitgekeken op een titel, dan kunnen jullie dat met een kleine advertentie duidelijk maken aan alle lezers van CD-interactief. In de rubrieken Gelijk oversteken, Wie wil... en Wie heeft... kun je CD-i's ruilen, aanbieden of aanvragen.

Astrology, Burn:Cycle, Tetris, Merlins, Apprentice, Caesars, Flashback, Space Ace, Sargon chess.

A.A.M. van Kampen
tel: 0252-376251

Te koop: Compleet cd-I Internet pakket in doos vr.prijs / 199,-.
Kether, Voyeur, Earth Command, Striker Pro samen voor / 175,- per stuk / 50,-

A. Renes
tel: 033-2458213

Wie wil...

Video CD Black Sabbath Nr. 144 CMMDD

L. Groenewegen,
Tel: 0251-243967

The Ultimate Country Video-CD of Stone Cold. (film)

Heb terug Star Trek -The Final Frontier

J.G.W. Hamers
Tel: 023-5311596

Hotel Mario evt. ruilen

B. Kamphuis
Tel: 0316-262418

Wie heeft...

Voor deze service vragen wij een kleine vergoeding in de vorm van f 2,50 administratie-kosten. Als jullie extra aandacht willen voor je advertentie, geven wij een fris kleurtje mee voor de meerprijs van f 2,50. Wil je jouw CD-i's in de etalage? Vul de bon elders in dit blad in en stuur 'm naar CD-interactief, postbus 3389, 2001 DJ in Haarlem.

Spelregels

Deze rubriek is uitsluitend voor particulieren. Als wij het vermoeden hebben dat iemand met commerciële bedoe-

lingen spullen aanbiedt, gaat het feest niet door. Het is niet de bedoeling dat jullie een nest puppies aanbieden. Hoe schattig ook, deze rubriek is alleen voor CD-i (Et Video CD)-titels en -spelers.

Alleen aanmelden via de bon in het blad, mits voldoende gefrankeerd en ingevuld met naam en adres. Vergeet niet in de advertentie-tekst naam en telefoonnummer te vermelden. We kunnen geen foto's, tekeningen o.i.d.

Asterix: De uitdaging van Ceasar, Voyeur, Caesar's World of Gambling, International Tennis Open. Graag ruilen voor andere games.

M. van Dijk
tel: 0227-593537

Ik heb: Cluedo/Lost Eden/Inca- Ik zoek: 7th Guest/Labyrint/ Zelda/ Flashback/Lucky Luke/Litil Divil.

E. Buijink
tel: 070-3475642

Ruilen Escape voor The Apprentice.

B.C. de Ruig
tel: 030-2718462

Ik bied aan Flashback en vraag Burn:Cycle of Secret Mission voor de gelijke oversteek No Questions Asked.

T. de La Fonteyne
tel: 058-2660487

Wie wil het CDI spel Inca ruilen voor het spel Kingdom Shadoan? Bellen na 5 uur!

J. Tummers
tel: 0546-810983

Link, de Gezichten van het Kwaad ruilen voor Zelda verder nog uitgespeeld Kether, Myst, Flashback.

Bert Oebeles
tel: 075-6215757

Ik wil shipwreck en Space Ace aanbieden in ruil voor Zelda: De Toverstaf van Gamelon en Alice in Wonderland.

D.v.d. Plas
tel: 071-4025735

Om te ruilen: Dark Castle, Ceasars, Who shot Johnny Rock. Gelijk welk ander spel. Omgeving Antwerpen.

G. van Waeyenberghe
tel: 09-3466830 (B.)

Spel: Battleship, Family games 1, Family games 2, Litil Divil, Zelda's Adventure. Video CD: D-Day. Bellen na 19.00 uur!

J. Tuerlings
tel: 013-5343956

Hallo, wij zijn uitgespeeld met de volgende games: Space Ace, Thunder in Paradise, Master Labyrinth en Mad Dog Mc Cree 1. Wij willen ruilen voor Platform games.

C. v.d. Eerden
tel: 023-5428668

International Tennis Open, Zelda Wand of Gamelon, Comptons encyclopedia ruilen tegen Dimon's Quest, teken/schildercursus, 7th Guest.

E.J. Rozendaal
tel: 078-6100792

Ik heb Earth Command en wil ruilen tegen Flashback of Micro Machines.

H. Louwerse
tel: 04020-40055

Wie ruilt mijn: Earth Command, Palm Springs Open, Caesar's Gambling, Family games 1, Franse Impressionisten voor de Libra CD Video's nr's: 04001.1, 04017.2, 04011.0, 040462, 040561.

M.J.Th. Schipper
tel: 010-4160025

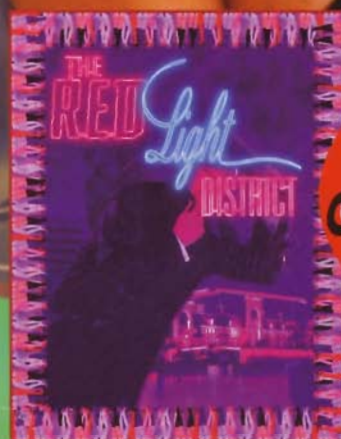
Gelijk oversteken

plaatsen. Wij nemen geen verantwoording voor de inhoud van de advertenties. We behouden ons het recht voor advertenties zonder opgave van redenen te weigeren. Plaatsing is niet gegarandeerd. Het kan voorkomen dat het een tijdje duurt voordat de advertentie geplaatst wordt.

THE RED Light DISTRICT

Gaat Martin Vandoren vreemd?

WINDOWS
CD-ROM

EEN NEDERLANDSTALIG ADVENTURE

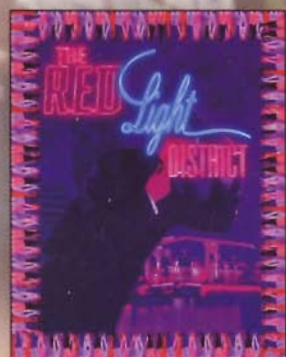
MET ECHTE ACTEURS

ONDEUGEND MAAR BESCHAAFD

REAL-TIME VIDEO

EEN IBM PC OF 100% COMPATIBEL
MINIMAAL 4MB RAM
WINDOWS 3.1X OF WINDOWS 95
VIDEOKAART 640 X 480,
MINIMAAL 32.768 KLEUREN
WINDOWS COMPATIBEL GELUIDSKAART
MOIS
2X CD-ROM-SPELER AANBEVOLEN

AANBIEDING

bruna

f 7,50 KORTING BIJ BRUNA

f 7,50
korting

Knip deze bon uit en neem hem mee naar uw Bruna-winkel. U ontvangt dan f 7,50 korting op de Nederlandstalige adventure game RED LIGHT DISTRICT

op de RED LIGHT
DISTRICT CD-ROM

CD-i 9705

Deze bon is alleen geldig bij BRUNA

BRAIN DEAD 13

In een kasteel ontmoet whizzkid Lance Galahad, het computermonster 'Brain' dat de wereld wil veroveren. Help Lance naar de 'Brainchamber' te komen om het computernetwerk van Brain uit te schakelen. Kies de juiste weg, want een foute keuze betaal je met je leven! Het is maar goed dat je in deze interactieve tekenfilm-game oneindig veel levens hebt.

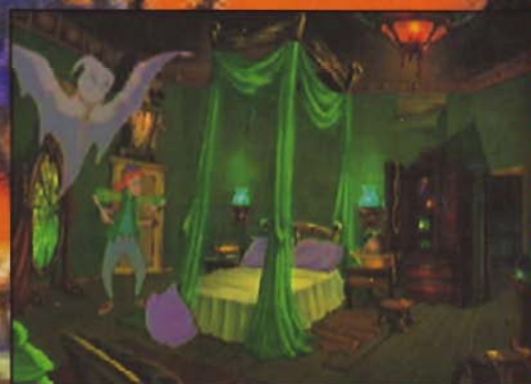
Bereid je voor op een aaneenschakeling van absurde en dolkomische situaties!

Met hoogwaardige animatietechnieken, zoals ook gebruikt door de Disney Studio's. Met veel griezelige kamers en een oneindig aantal levens.

Urenlang spelplezier...
je lacht je dood!

fl. 99,95

<http://www.cd-online.nl/>
Wilt u meer weten, bel dan de Philips Consumentenlijn 0900-8406 (20 cent per minuut).

Let's make things better.

PHILIPS